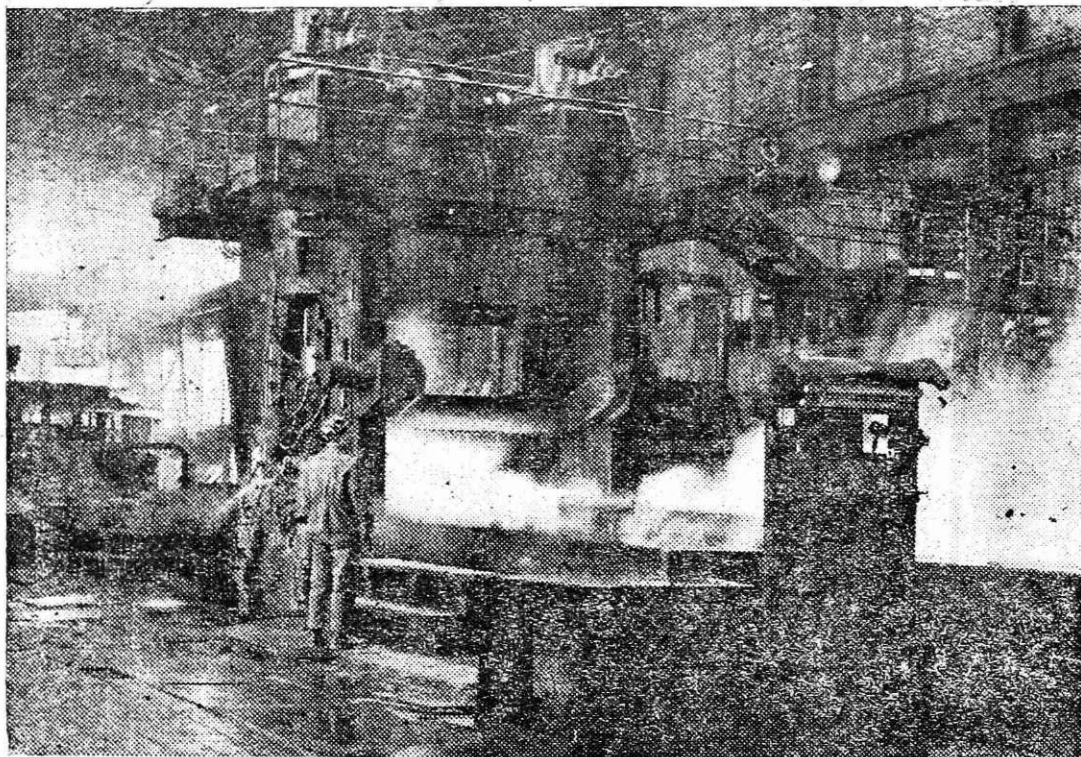

LETO XV. Številka 36
Jesenice, 7. septembra 1973

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

V elektrojeklarni je v avgustu zaradi omejevanja električne energije izpad proizvodnje 2412 ton surovega jekla

V avgustu skoraj 5000 ton pod planom zaradi omejitve električne energije

Po štirih dneh normalnega dotoka električne energije, od 29. avgusta do 2. septembra, je ta dan dopoldan ob 11. uri ponovno prišlo do 50-odstotne omejitve na električnih pečeh, ki je bila napovedana do preklica. Ponoči med drugim in tretjim septembrom je bil štiri ure dovoljen ponovno 100-odstotni odzvem za električne peči, ki je trajal le od 1.43 do 6. ure zjutraj, ko je ponovno začela veljati 50-odstotna redukcija na električnih pečeh. Še isti dan, okrog trinajste ure pa je bila napovedana omejitev za električne peči, za ostalo porabo Železarne pa 22-odstotna, ki je začela veljati v torek, 4. septembra ob šesti uri zjutraj in je napovedana do sobote, 8. septembra nepretrgano.

Razen tega, da do zaključka redakcije električne peči ne obratujejo že dva dni, napovedano pa je do konca tedna, smo v Železarni zaradi 22-odstotne omejitve za ostalo porabo morali pričeti omejevati proizvodnjo tudi v ostalih obratih. Tako v torek, 4. septembra, ni obratovala valjarna debele pločevine na Javorniku, v sredo, 5. septembra, je stala valjarna žice, za četrtek je na programu ustaveitev proizvodnje v valjarni bluminštekel in tako dalje, dokler bo trajala omejitev.

Predvsem zaradi omejevanja električne energije in nekaterih drugih manjših objektivnih vzrokov, je samo v avgustu skupni izpad proizvodnje 4972 ton, oziroma je dosežena proizvodnja v avgustu za navedeno količino pod planskimi obveznostmi. Tako so:

- elektrojeklarne 1280 ton pod planskimi obveznostmi, medtem ko celoten izpad proizvodnje, zaradi omejitve električne energije znaša 2412 ton surovega jekla,
- valjarna bluming 2058 ton izpod planskih obveznosti,
- valjarna 2400 321 ton pod planom,
- valjarna žice 1050 ton pod planom (tudi nekaj drugih objektivnih vzrokov),
- hladna valjarna 30 ton pod planom in
- žebljarna 233 ton pod planom.

Odveč je poudarjati, da se tako občuten izpad proizvodnje odraža tudi pri obveznostih Železarne do kupcev, predvsem do kovinske in elektroindustrije. Najbolj pa bo seveda prizadet sam delovni kolektiv Železarne, kakor tudi združeno podjetje Slovenske železarne, ki je pri omejitvah električne energije najbolj prizadeto.

Lep pozdrav slovenskim železarjem, bivšim borcem NOV

Slovenski in jugoslovanski partizani, borci narodnoosvobodilne Titove vojske, povezani v štiriletnem nečloveškem boju za osvoboditev domovine in zmago socialistične revolucije, so v večini ostali zvesti socialistični revoluciji in tovarištvu, skovanem v boju. Ob raznih jubilejih, praznikih in raznih drugih prilikah se srečujejo tudi danes in srečevali se bodo, dokler bo živel rod bivših partizanov, borcev NOV.

Tudi jutrišnje srečanje slovenskih železarjev, bivših borcev NOV na Pokljuki, je srečanje tovarišev, ki so se borili na različnih področjih Slovenije in Jugoslavije in čeprav mnogi nepoznani med seboj, so skovali medsebojno bratstvo in tovarišstvo, ki jih bo večno povezovalo. Tovariše, ki se bodo srečali jutri na Pokljuki, pa povezuje poleg tega še nova vez, skovana med slovenskimi železarji v boju za nadaljnji razvoj železarstva na Slovenskem in lepše življenje vseh železarjev v svobodni socialistični republiki Jugoslaviji. Srečanje bivših borcev NOV na Pokljuki je tudi srečanje delovnih tovarišev, povezanih v združenem podjetju Slovenske železarne.

Vsem udeležencem železarjem, bivšim borcem NOV in vsem gostom želimo iskreno dobrodoščilo in prijetno bivanje na partizanski Pokljuki.

V TOZD talilnic nagrajenih 6 novatorjev

Po večmesečnem premoru so že začeli delovati posamezni odbori pri nekaterih delavskih svetih temeljnih organizacij združenega dela. V torek, 28. avgusta je sklical predsednik Franc Golba prvo sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD talilnic, na kateri so razpravljali o petih točkah dnevnega reda.

Predsednik odbora je najprej seznanil člane o bodočih nalogah odbora in z mesečnim operativnim planom za mesec september. Seznanjeni so bili tudi s pregledom doseženih uspehov v preteklem mesecu, kritično pa so analizirali proizvodne stroške za mesec julij. Na vsa poročila so člani odbora zavzeli objektivna in kritična stališča in sklepe.

V peti točki dnevnega reda so obravnavali in ocenjevali pet tehničnih izboljšav, ki so bile v zadnjem času izvedene in predložene v oceno.

bile v zadnjem času izvedene in predložene v oceno.

Na osnovi pozitivnih ocen in priporočil pristojnih izvedencev in strokovnjakov, so bili vsi izboljševalni predlogi pozitivno ocenjeni in nagrajeni s spodbudnimi nagradami, odškodninami in akontacijami v skupni višini 3.600 dinarjev.

Soavtorju tehnične izboljšave št. 2099 Vinkotu Pfajfarju, delovodji iz Šamotarne, ki

(Nadaljevanje na 3. strani)

Vodjem samoupravnih delovnih skupin

V današnji številki Železarja v posebni prilogi objavljamo osnutek Samoupravnega sporazuma o združevanju organizacij združenega dela v SLOVENSKE ŽELEZARNE LJUBLJANA. Posebej objavljamo tudi predlog Družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini Jesenice, v naslednji številki Železarja pa bomo objavili osnutek, kakršnega predlagajo strokovni in družbenopolitični organi Železarne. Oba oziroma vsi trije dokumenti so dani v javno razpravo samoupravnim delovnim skupinam, ki naj organizirajo skupno razpravo o obeh dokumentih in pripombe pošljejo na tajništvo samoupravljanja. Razprava mora biti zaključena do 10. 10.

Ker bodo vzporedno s to razpravo teklo javne razpra-

ve po grupah samoupravnih delovnih skupin (več skupin združenih v eno razpravo) tudi o osnutku nove zvezne in republiške ustave, naj vodje samoupravnih delovnih skupin koordinirajo sestanke tako, da ne bodo sovpadali drug v drugega in da bo v vse razprave zajetih čimveč članov delovne skupnosti.

V interesu vseh delavcev, kot neposrednih samoupravljalcev je, da tudi tvorno sodelujejo v razpravah. Iz tega razloga priporočamo, da objavljena dokumenta preberejo in obenem spremljajo vse razprave o osnutku nove ustave, ki jih objavljamo v vsaki številki Železarja. Le delavci, ki bodo dobro poznali vse te dokumente, bodo lahko aktivno in ustvarjalno sodelovali v samoupravnem procesu.

Novo rubriko odpiramo za vas

V današnji številki odpiramo novo rubriko, ki smo jo poimenovali MALA SOLA SAMOUPRAVLJANJA, da bi vam pomagali, da bi se kar najbolj tvorno vključevali v neposredno uresničevanje svojih samoupravnih pravic. Pri tem bomo zaprosili naše najboljše strokovnjake, da vam v poljudnem jeziku posredujejo osnovna znanja iz ekonomike, politične ekonomije in podobno. Veseli bomo tudi vaših pripomb in predlogov. Žrtvujte le nekaj minut svojega časa za svojo lastno boljšo razgledanost, postajali boste bogatejši pa tudi zadovoljnejši.

»Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela določajo osnove in merila za razporeditev dohodka in dajatev sredstev za osebne dohodke v skladu z osnovnimi merili, ki jih določajo samoupravni sporazumi in družbeni dogovori.« Tako piše v četrty točki enajstega ustavnega dopolnila zvezne oziroma sedemindvajsetega dopolnila republiške ustave, ki sta bila sprejeta julija oziroma decembra 1971. Čeprav je od tega preteklo dve leti in čeprav je bilo o tem tudi govora in so bila sprejeta ustrezna politična stališča na drugem kongresu samoupraviteljev Jugoslavije ter nešteto krat za tem to, kakor tudi ostala vsebina delavskih ustavnih dopolnil, poudarjeno na različnih nivojih tudi v Železarni, se zgoči, da še vedno mislimo po starem, to je da o tem odloča ožji samoupravni organ mimo delavcev, ki jim je to neodtujljiva pravica!

V mislih imam sklep odbora za dohodek in nagajevanje Železarn o dvakrat po tri odstotnem povišanju vrednosti obračunskih postavk osebnega dohodka vsem zaposlenim v juliju in avgustu. Upravičeno so nekatere samoupravne delovne skupine in posamezni sindikalni odbori kritizirali tak način reševanja vprašanja, ki je njihova neodtujljiva pravica, medtem, ko smo skoraj istočasno dali v javno razpravo samoupravnim delovnim skupinam mnogo manj pomembne stvari.

Nedvomno pri tem ne gre za vprašanja osebnih dohodkov, ki so v mejah samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov in v skladu z vedno večjim razkorakom med osebnimi dohodki in življenjskimi stroški, temveč za način in za prvi praktični izpit pri uresničevanju tako imenovanih delavskih ustavnih dopolnil, ki ga v Železarni nismo položili, niti ni bilo ustrezne reakcije s strani sindikata in Zveze komunistov. Če bomo pri tem dovolj kritični in samokritični, potem bomo prvi popravni izpit v zvezi uresničevanja ustavnih dopolnil uspešno naredili.

Poudarjam kritični in samokritični, ker si ne smemo zapirati oči pred resnico, da je v delovnem kolektivu še precej takih, ki se z nezaupanjem gledajo na kvaliteto nov družbeno-ekonomski položaj delavcev, ki mu zagotavlja, kot nje go neodtujljivo pravico, odločanje o dohodku.

Primer, ki sem ga navedel, pa je nasprotno pokazal zrelost nekaterih samoupravnih skupin in posameznih sindikalnih odborov, ki se zavedajo svojih ustavnih pravic, ki se or gansko povezujejo tudi z dolžnostmi. Dejstvo, ki smo ga že večkrat poudarili v Železarni, da odpiranje možnosti za neposredno sodelovanje in odločanje delavca v procesu ustvarjanja in delitve dohodka ne pomeni samo uresničevanje političnih, marveč predvsem ekonomskih ciljev. Neposredno sodelovanje delavca v tem procesu namreč dviga tudi njegov ekonomski interes, da bo povečal produktivnost lastnega in skupnega dela. Tako pa smo prihajali pred samoupravne delovne skupine običajno le z dolžnostmi, ki so sicer logična pot do višje produktivnosti in boljših poslovnih rezultatov, medtem ko smo nekatere zelo pomembne stvari reševali mimo njih v ožjih samoupravnih organih.

Delavska ustavna dopolnila na praktičnem izpitu v Železarni

Naj pri tem omenim še rebalans letnega finančnega načrta, ki ga je sprejel delavski svet Železarn v novi mandatni dobi, konstituiran po delegatskem sistemu na osnovi temeljnega samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarne Jesenice. Pri tem nismo položili samoupravnega izpita niti v pogledu ustavnih dopolnil, niti v pogledu samoupravnega sporazuma. Smiselno bi rebalans po 29. členu tega sporazuma namreč delavski svet moral sprejeti s soglasjem vseh delegacij temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb oziroma z absolutno večino vsake posamezne delegacije. Vendar pa še ne pomeni glasovanje večine navzočih članov delavskega sveta za rebalans, glasovanje v smislu delegatskega sistema. Tudi sprejemanje sklepa z absolutno večino vsake posamezne delegacije še ne pomeni vsebinskega uresničevanja ustavnih dopolnil, če delegacije predhodno ne zberejo stališča in mnenja delavcev oziroma svojih volilcev v temeljnih organizacijah združenega dela, jih uskladijo in za njih kot absolutna večina glasujejo. Seveda pa tak sistem dela zahteva sklicevanje sej delavskega sveta na mnogo daljši časovni presledek med sklicem in sejo ter pripravo ustreznega gradiva dovolj zgodaj, da se ga lahko po vseh informacijskih poteh posreduje delovnemu kolektivu.

Pri vsem tem se najbrž zavedamo vsi, da tak kvaliteten revolucionaren preporod družbeno-ekonomskih odnosov v delovnem kolektivu ni enkratno dejanje, temveč proces in neprestan boj, ki si ga ne moremo zamišljati brez večjih ali manjših spopadov ob zadostni meri kritičnosti in samokritičnosti. To je tudi spopad z našo zavestjo in ukoreninjenimi navadami iz preteklega razvojnega obdobja. Pri tem razmišljanju mi je padel v oči tudi kratkoročni program dela odbora samoupravne delavske kontrole, ki nikjer ne omenja svoje primarne naloge — spremljanje, kako se v praksi uresničujejo delavska ustavna dopolnila in temeljni samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarne Jesenice.

Prav je, da smo že na začetku poti v kvaliteto nove družbeno-ekonomske odnose dovolj kritični in samokritični, da nam ne bo potrebno delati popravilnih izpitov.

Akcijski program ZJŽ za leto 1973 sodobna obdelava podatkov in izmenjava informacij

Danes nadaljujemo s sestavkom, ki je bil pod gornjim naslovom objavljen v 43. številki ČELIKA, glasila Združenja jugoslovanskih železarn. Iz teh sestavkov bodo bralci lahko spoznali prizadevanja združenja in jugoslovanskih železarn, da se izboljša tehnologija in organizacija dela ter usklajuje prizadevanja jugoslovanskih železarn. Sestavek bomo zaključili v prihodnji številki.

Na področju transporta bodo v združenju razmišljali o vprašanih organizacijskih rešitvah transporta in tokov materiala v podjetjih, ki so člani ZJŽ. Nadalje o vprašanih problematike vzdrževanja transportnih sredstev, kadrov, uvajanja kontejnerjev, palet in drugega. Uveljavljali bodo izmenjavo informacij in izkušenj na področju projektiranja transporta in dajali predloge za smeri projektiranja in pri tem upoštevali dosežke v svetu. Istočasno bodo obravnavali projektantske rešitve v posameznih podjetjih. Pregledali in razmišljali bodo o tehnologiji transporta, opravičenost formiranja ustreznih grup v podjetjih, ki so se ukvarjale s to problematiko in v tem smislu dali ustrezne sugestije. Izdelali bodo letno analizo o delu transportnih služb v združenih podjetjih črne metalurgije za leto 1972.

Na področju avtomatizacije in mersko regulacijske tehnike, bodo vršili medsebojno izmenjavo informacij in izkušenj s področja obdelave in uvajanja sistema ter sredstev avtomatizacije, vključno s koriščenjem računalnikov. Razmišljali bodo o vprašanih in problemih, po katerih je pripravljeno sodelovanje s SEV, za avtomatizacijo proizvodnje in usmerjenosti v črni metalurgiji. Izdelali in uskladijo bodo predlog internega učnega programa za področje črne metalurgije, za usposabljanje kadrov za potrebe vzdrževanja avtomatike v podjetjih.

Na področju avtomatske obdelave podatkov, bodo medsebojno izmenjali informacije in izkušnje pri avtomatski obdelavi podatkov in avtomatizaciji poslovanja, pri organizaciji uvajanja in uporabe računalnikov in podobno. Izdelali bodo katalog obdelanih programov za obdelavo problemov črne metalurgije na računalnikih. Delali bodo na izdelavi programov za avtomatsko obdelavo podatkov na nivoju panoge. Sodelovali bodo v delu začasne delovne grupe SEV pri izmenjavi izkušenj o delu računskih centrov v črni metalurgiji.

Na področju tehnične kontrole bodo delali na izdelavi novih in reviziji obstoječih JUS standardov, kakor tudi na medsebojnem sodelovanju in izmenjavi tehnično-tehnoloških izkušenj in dosežkov iz področja kemije, metalurgije, metalografije, defektoskopije in mehanskega raziskovanja

materiala. Izdelali bodo interne standarde o koroziji jekla v morski vodi, koroziji nerjavnih jekel, kakor tudi standarda za eksotermne mase in izolacijske obloge ter posipe za preprečevanje kunkerja. Narejena bo revizija internih standardov za orodna jekla (brzorezni in ogljikovi za toplo in hladno obdelavo).

Na področju oskrbovanja, uvoza surovin in repromateriala, prodaje, izvoza in propagande — bo dejavnost usmerjena na usklajevanje uvoza jekla z domačo proizvodnjo s ciljem boljšega oskrbovanja tržnih potreb. Da se ta cilj doseže oziroma uresniči naloge, bodo sodelovali s komisijo za nabavno službo, komisijo za prodajo, komisijo za jeklo in skupnostjo za uvoz in izvoz jekla. Sodelovali bodo s pomembnejšimi grupacijami potrošnikov jekla z namenom proučevanja sedanjih in bodočih potreb proizvodov črne metalurgije, tako iz domačih virov, kakor tudi iz uvoza. Skupaj z gosti bomo iskali obliko sodelovanja okrog urejevanja tržišča jekla na novih osnovah in se s tem namenom povezovali s skupnostjo za uvoz in izvoz jekla (konzorciji) in odborom za trgovino. Skozi usmerjanje prodaje in selektivno politiko pri dogovorjenih dobavah jekla, bodo članice združenja doprinesle k zmanjševanju nelikvidnosti. Delali bodo na analizi tržišča in napredovanju dosedanjega poslovanja marketinga, tako v odnosu na domača, kakor tudi na inozemska tržišča. Izpopolnjevali bodo sistem prodaje proizvodov črne metalurgije in usklajevali pogoje prodaje v okviru panoge, s skupnimi dogovori. Analizirali bodo potrošnjo jekla, tako iz domačih virov, kakor tudi iz uvoza, po asortimentu in po grupah porabnikov. Spremljali bodo uresničevanje sprejetih obvez s strani železarn po dogovoru o oskrbovanju domačega tržišča s proizvodi črne metalurgije. Usklajevali bodo in koordinirali zadeve okrog skupnega nastopanja železarn na sejemskih prireditvah v državi.

Na področju nabavne službe in transporta bodo usklajevali in spremljali tokove oskrbovanja združenih podjetij črne metalurgije z osnovnimi surovinami in reprodukcijskim materialom. Delali bodo na izpopolnjevanju organizacije zbiranja starega železa in železnih ostružkov za potrebe v proizvodnji surovega jekla in surovega železa

v železarnah, v smislu sprejetega dolgoročnega dogovora med železarnami o skupnem oskrbovanju s starim železom iz domačih virov. Delali bodo na zaključevanju sporazumov s podjetji, ki zbirajo odpadni material, o oblikovanju najvišjih prodajnih cen za staro železo v letu 1973. Nadaljevali bodo s sodelovanjem z železniško-transportnimi podjetji z namenom skupnega reševanja problemov združenih podjetij črne metalurgije, tako operativnih kot dolgoročnih.

Na področju zunanje trgovine bodo delali na izpopolnjevanju organizacije uvoza jekla in po tem vprašanju sodelovali s skupnostjo za uvoz in izvoz jekla in nosilci blagovnega kontigenta ter to organizacijo usklajevali z novimi zakonskimi predpisi. Spremljali bodo uresničevanje uvoza jekla na podlagi podpisanega dogovora in uvozne bilance. S posebno pozornostjo bodo spremljali uvoz koristnikov blagovnega kontigenta. Realizirali bodo organizacijo skupnega nastopa pri oskrbovanju polfabrikatov iz uvoza za potrebe železarn. Delali bodo na razširitvi poslovnih izmenjav predelave proizvodov črne metalurgije in proizvodov nadaljne predelave jekla in ustvarjanju kar najbolj tesnega sodelovanja in skupnega nastopa v odnosu na inozemske partnerje v okviru INTER-METALLA in se pri tem držali podpisanega sporazuma o sodelovanju na zadevah izmenjav. Stalno bodo spremljali uresničevanje izmenjav in predelave s pomočjo posebne poročevalske službe. Spremljali bodo in sprejemali ustrezne ukrepe v smeri popolnega uresničevanja določil sporazuma o koordiniranem nastopanju železarn v zadevah izmenjave z vzhodnoevropskimi državami.

Na področju investicijske problematike, bodo proučili srednjeročne in dolgoročne načrte razvoja panoge z namenom, da se izdeluje operativni načrt investicijskih del in priprav za gradnjo. Razmišljali bodo o nabavi opreme in strojnih naprav ter proučili možnost za unifikacijo in tipizacijo opreme. Pri tem bodo sodelovali z domačimi proizvajalci opreme in izvajalci del. Od združenih podjetij bodo zbrali podatke in izdelali pregled ter analizo investicijske izgradnje v letu 1972 in 1973. Izdelali bodo pregled in izvršili analizo izgradnje objektov iz programa letne proizvodnje 3,2 milijona ton surovega jekla, z označitvijo vrednosti porabljenih sredstev in preseganja rokov pričetka obratovanja, kakor tudi doseganja predvidenih kapacitet.

V TOZD Talilnice nagrajenih šest novatorjev

(Nadalj. s 1. strani)

je skupaj z obratovodjem Francem Potokarjem izdelal novo koristno in ekonomično obliko opeke src za potrebe martinarne in električnih peči, so odobrili in izplačali enkratno akontacijo v višini 1.000 dinarjev, kolikor je že prejel obratovodja Franc Potokar. Po preteku enega leta, maja 1974 se bo ta tehnična izboljšava ponovno in dokončno obravnavala in nagradila z odbitkom prejetih akontacij na osnovi natančno izračunanih koristi in prihrankov, ki jih morata avtorja prikazati skupaj z računovodskimi in ekonomskimi službami.

Na objavljen razpis odbora za izume in racionalizacije pri DS železarne Jesenice 16. februarja letos v tovarniškem glasilu Železar: »Odtekanje žlindre iz SM peči med procesom izdelave jekla«, sta se v predpisanim roku šestih mesecev javila dva avtorja z enako ustreznima rešitvama. Avtorju Janezu Kofolu, analitičnemu delu in Tonetu Strajnjarju, strokovnemu sodelavcu sektorja za ekonomiko in organizacijo, se za njuni teoretični rešitvi priznata dve drugi razpisni nagradi po 800 dinarjev. Naloga odbora za gospodarstvo pri DS TOZD talilnice je, da čim prej izbere in določi najboljšo izvedbo skupaj s pristojnimi in odgovornimi službami talilnice. Najboljša izvedena varianta se bo pozneje obravnavala in ocenila po obstoječem in veljavnem pravilniku

o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih na osnovi prikazanih in potrjenih prihrankov in koristi.

Tehnična izboljšava št. 2105, ki sta jo predložila vodja kamnolomov Cvetko Velikanje in strelni mojster Angel Vilma: »plastična govorilna cev v kamnolomu dolomita v Trebežu«, olajšuje delo in povečuje delovno varnost vseh tam zaposlenih. Zamisel je izvirna in vsestransko odlično služi hamenu. Člani odbora so na osnovi pozitivnih ocen in priporočil pristojnih in odgovornih služb avtorje ma priznali enkratno skupno

odškodnino v višini 1.000 dinarjev, ki si jo avtorja delita v enakem deležu 50:50.

Predsednik odbora Franc Golba je iznesel koristen in umesten predlog, da se pri DS TOZD talilnic, kakor pri vseh ostalih delavskih svetih TOZD ustanovijo posebni odbori ali komisije za raziskave, izume in racionalizacije, ki se bodo bolj organizirano in poglobljeno posvečale tem vprašanjem. To vsekakor ni samo zaželeno temveč tudi potrebno, če hočemo vključiti v novatorstvo in racionalizatorstvo aktivno čim več članov kolektiva na vseh ravneh.

Remonti v avgustu

V mesecu avgustu je običajno največ koristnikov letnih dopustov, tako v proizvodnji, kakor tudi pri vzdrževalecih. Če pri programiranju remontov oziroma izdelavi letnega plana smo upoštevali, da v mesecu juliju in avgustu ne smemo v letni plan zajeti preveč remontov, temveč samo najnujnejše. V avgustu je bilo zato planiranih skupaj petnajst večdnevni in 46 enodnevni remontov.

Od planiranih večdnevni remontov je bilo dokončanih samo sedem. Na štirih remontih se dela nadaljujejo po planu prve dni v septembru. To so dela na proizvodnih napravah jeklovleka.

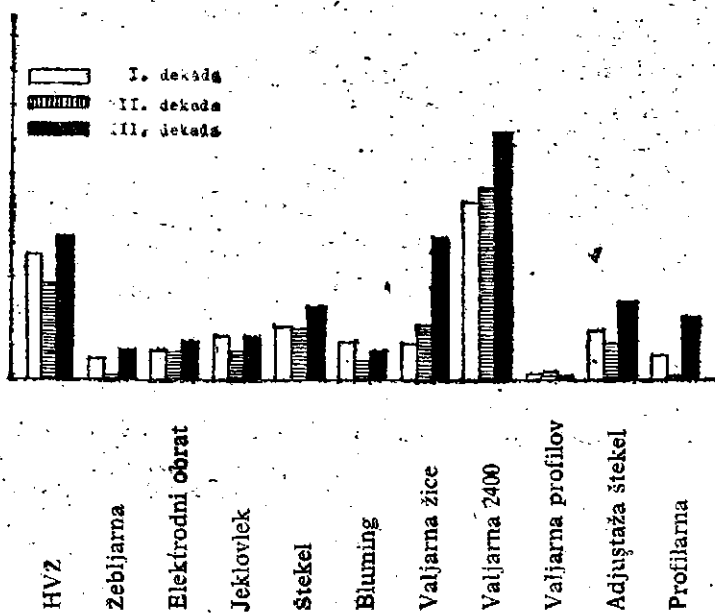
Odložili smo kar štiri večdnevne remonte in sicer, dva remonta v jeklarni, remont v hladni valjarni in remont v elektrodnem obratu. V jeklar-

ni sta bila odložena remonta na SM peči št. 2, zaradi potreb proizvodnje, ker je morala v remont druga peč. Drugi odložen remont pa je bil na 7,5 Mp žerjav, Sava zaradi dopustov v podjetju IMP. V elektrodnem obratu je bil odložen remont stiskalnice E P 10, ker so zaradi okvare na njem preje izvedli manjše popravilo. V hladni valjarni je bil odložen remont Lama žerjava, ker ni bila dobavljena elektro oprema. Izven plana pa je bil remont 80-tonske peči v samotarni.

Enodnevni remontov smo od 46 planiranih, izvedli le 39. Izpadel je enodnevni remont v obratu plavž in štiri enodnevni remont v valjarni štelci.

Stane Torkar

Pregled enakomernosti odprave končnih izdelkov

Enakomernost odprave v mesecu avgustu je bila dobra v HVZ, žebliarni, elektrodnem obratu, jeklovleku, v bluming valjarni in valjarni profilov.

Železarski globus

FRANCIJA

V letu 1970 so v Franciji investirali v železarsko industrijo 2,05 milijarde frankov, leta 1971 3,29 milijarde in lanske leto 4,95 milijarde frankov. Pričakujejo, da bodo letos stroški investicij presegli pet milijard frankov. S temi investicijskimi vlaganji so dosegli, da bo lahko francoska železarska industrija v prihodnjih letih močno povečala svojo proizvodnjo. Samo železarna v Duhirku bo proizvajala letno sedem do oseni milijonov ton surovega jekla.

ZR NEMCIJA

Zahodnonemška železarska družba Mannesmann je dobila naročilo za 143.000 ton cevi premera 900 mm od družbe Philips Petroleum Consortium, ki išče nafto in zemeljski plin ob norveški obali. Cevi morajo biti dobavljene v času od septembra 1973 do maja 1974. Te cevi bodo uporabljali za plinovode do mesta Eniden.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 8. septembra inž. Vito Gričar — plavž	344	81-279
NEDELJA, 9. septembra inž. Jože Starc — elektro energija	234	81-720
PONEDELJEK, 10. septembra inž. Dušan Sikošek — energija	302	81-130
TOREK, 11. septembra Jože Ulčar — talilnice	486	81-970
SREDA, 12. septembra inž. Janko Perne — valjarna Bela	848	81-904
ČETRTEK, 13. septembra inž. Emil Ažman — OPN	849	81-716
PETEK, 14. septembra inž. Janez Komei — hladna valjarna	524	81-583

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih objavljamo vsako soboto na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Na osnovi potreb po žerjavovodjih objavljamo interni

Razpis za žerjavovodski tečaj

Pogoji:

- da ima kandidat dokončanih najmanj 6 razredov osnovne šole
- da je vsaj 1 leto zaposlen v železarni Jesenice
- da ima kandidat odslužen vojaški rok
- da bodo kandidati psihofizično usrečali zahtevam delovnega mesta.

Kandidati naj se prijavijo do vključno 15. 9. 1973 pristojnemu kadrovniku ali osebno na kadrovskem sektorju — referat za izobraževanje.

Pričetek pouka na večernih oddelkih

Tehniška metalurška in strojna šola na Jesenicah obvešča učence večernih oddelkov, da bo začetek rednega pouka v ponedeljek, 10. tega meseca ob 15,20 uri. Urnik in navodila so objavljena na oglasni deski v šoli.

Zadnji izpitni rok iz vseh predmetov bo v četrtek, 13. tega meseca.

Srečanje železarjev, bivših borcev NOV na Pokljuki

Jutri 8. septembra bo na Pokljuki prvo srečanje železarjev bivših borcev NOV iz vseh treh slovenskih železarn, v organizaciji železarne Jesenice.

Bivši borci NOV in gostje se bodo najprej zbrali pri spomeniku padlih borcev NOV na Goreljkah, kjer bo svečani del srečanja s pričetkom ob 11. uri. Pozdravu in govoru, ki ga bo imel podpredsednik koordinacijskega odbora ZB NOV ZPSZ in generalni direktor ZPSZ Gregor Klančnik, bo sledil kulturni program, v katerem bodo sodelovali: pihalni orkester Jeseniških železarjev, moški pevski zbor Jeklar, slovenski gledališki in filmski igralec Miha Baloh in cicibani iz otroškega vrta Blejska Dobrava.

Za vse prijavljene in vabljenе udeležence je po svečanem delu srečanja ob 12.30 uri na prostoru gostišča »Ob tabornem ognju« na Goreljkah pripravljeno kosilo. Temu bo sledil kulturno zabavni del programa v katerem bodo sodelovali: pionirska folklorna skupina DPD Svoboda Javornik — Koroška Bela, pihalni orkester Jeseniških železarjev, moški pevski zbor Jeklar in zabavno instrumentalni ansambel.

Ob 17. uri bo odhod na domove prek Bohinja, kjer bo ob jezeru kratek postanek. Udeleženci bodo lahko podrobne informacije dobili v informacijski pisarni pri gostišču »Ob tabornem ognju«. Organizatorji opozarjajo, da bo srečanje v vsakem vremenu.

Vozni red avtobusov na Pokljuko je objavljen na 15. strani Železarja.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Politična šola — smernice za delo v prihodnjem obdobju

V času od 26. avgusta do 1. septembra je republiška konferenca ZM Slovenije organizirala v Vikičah pri Ljubljani že drugo mladinsko poletno politično šolo. Preko 400 mladincev iz vseh občinskih konferenc ZMS je teden dni spremljalo predavanja znanih družbenopolitičnih delavcev. Poleg tega so se šole udeležili tudi mladi zamejski Slovenci, ki so ob tej priliki navezali še trdnjše stike z mladimi v matični domovini in se dogovorili za sodelovanje v prihodnje.

Že takoj na začetku šole so izvolili samoupravne organe, sekretariat ZK in ostale pomožne organe. Svet šole je spremljal delo, urejeval tekoče probleme in ocenjeval potek in uspešnost šole.

Politična šola je bila organizirana z namenom, da mladi družbeno politični delavci iz vse Slovenije in iz zamejstva osvojijo kar največ potrebnega znanja, ki ga bodo potem koristno uporabljali pri delu v svojih sredinah. Delo po skupinah je omogočalo, da so bila temeljito zajeta vsa področja delovanja mladinske organizacije.

Najbolj plodno je bilo delo predsednikov in sekretarjev občinskih konferenc ZMS, ki so pripravljali potrebno gradivo za bližnji kongres ZMJ in ZMS. Dogovorili so se tudi za potek dela do obeh kongresov.

Na koncu šole so vsi udeleženci izpolnili teste, ki bodo pokazali koliko znanja so si mladi pridobili v sedemdnevnem intenzivnem izobraževanju.

Iz naše občine se je mladinske politične šole udeležilo šest članov predsedstva občinske konference ZMS in sicer za skupino predsednikov in sekretarjev, informatorjev ter predstavnikov za šole, krajevne skupnosti in delovne organizacije.

JAVNE TRIBUNE

Program mladinske poletne politične šole je obsegal tudi štiri javne tribune, na katerih so mladim govorili znani družbeno-politični delavci.

Na prvi javni tribuni je udeležencem spregovoril predsednik slovenske skupščine, Sergej Kraigher. Mlade je seznanil z osnutkom nove zvezne in republiške ustave. Poudaril je, da je naša nova ustava revolucionarno nadaljevanje dosedanjega družbenoekonomskega razvoja.

O pripravah na 10. kongres ZKJ in 7. kongres ZKS, je na drugi javni tribuni govoril Stane Dolanc, sekretar izvršnega biroja ZKJ. V svoji razlagi se je zavzemal za naloge članov ZKJ v tem pomembnem političnem trenutku.

Opozoril je tudi na nekatere nepravilne odnose v naši družbi, ki zavirajo graditev socialistične samoupravne družbe.

Tretja javna tribuna je bila posvečena četrti konferenci neuvrščenih v Alžiru. Dr. Anton Vratuša je najprej spregovoril o trenutni mednarodni situaciji in razložil pomen in vlogo konference neuvrščenih držav. Na koncu je objasn timer mesto Jugoslavije med ostalimi neuvrščenimi državami in poudaril, da bo naša država odigrala važno vlogo v Alžiru.

Na zadnji javni tribuni so udeleženci šole pozdravili Vladimira Maksimoviča, predsednika Zveze mladine Jugoslavije. Govoril je o pripravah na kongres ZMJ in ZMS. Predvsem se je zavzemal za to, da se mladina aktivno vključi v vsa področja delovanja ZM in da z vestnim delom pomaga graditi samoupravni socializem.

KULTURNA IN ŠPORTNA DEJAVNOST

V času politične šole se je med udeleženci razvila tudi živahna kulturna in športna dejavnost.

Skupina informatorjev je izdajala dnevni informativni list »MPPS — VIKRČE '73«, ki je obsegal novice o delu šole, poročila s sej in razprav ter literarne prispevke.

Prosti čas so mnogi mladi izkoristili za športna srečanja v nogometu, košarki, odbojki in drugih športnih panogah. Pohod na Urh in srečanje s preživlimi borci je zaradi slabega vremena žal odpadlo.

Poleg tega sta bili med udeleženci šole uspešno izvedeni dve akciji. Vsak udeleženec šole je prispeval tri dinarje za izgradnjo spominskega doma borcev in mladine v Kumrovcu. Preko petdeset mladincev pa je sodelovalo v krvodajalski akciji.

PRVE OCENE SPODBUDNE

Posebna komisija, ki je spremljala delo šole, je s prvimi rezultati zelo zadovoljna. Mladi so vsa predavanja spremljali z zanimanjem in se tudi aktivno vključevali v razprave. Med vsemi udeleženci šole se je razvilo prijateljstvo, ki bo nedvomno pripomoglo k tesnejšemu sodelovanju

vseh občinskih konferenc ZM.

Mladi so se v soboto popoldne razšli s pozdravom: Nasvidenje prihodnje leto!

Program komisije za delo mladih v krajevnih skupnostih

Komisija za delo mladih v krajevnih skupnostih pri predsedstvu občinske konference ZMS Jesenice je izdelala seznam nalog s tega področja za obdobje do 9. kongresa ZMJ in ZMS. S temi nalogami so akcijsko opredelili idejo »1000 krajevnih skupnosti — 1000 mladinskih aktivov«.

1. Pri ustanavljanju aktivov v krajevni skupnosti bo sodelovalo predsedstvo občinske konference ZMS Jesenice v vsem svojem sestavu.

2. Komisija mora sklicati ustavno konferenco specializirane konference ZM aktivov v krajevni skupnosti do 8. oktobra 1973.

3. Do ustanovne konference naj vsi aktiv v krajevnih skupnostih izdelajo kratkoročne programe dela. Za to so neposredno odgovorni predsedniki aktivov.

4. Komisija mora do 15. septembra v vseh aktivih organizirati javno razpravo o predlogu obeh novih ustav in še posebej ob predlogu statuta občine Jesenice.

5. Vse družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti, posebno SZDL ter samoupravne organe krajevnih skupnosti je potrebno seznaniti s programskimi cilji in organizacijskimi vprašanji aktivov na njihovem območju.

6. Dogovoriti se moramo za enotne pogoje financiranja dela aktivov ter materialnega usposabljanja aktivov v krajevnih skupnostih.

7. V sodelovanju s komisijo za SLO je potrebno izdelati program vključevanja mladih v koncept splošnega ljudskega odpora pri KS.

8. Do konca oktobra 1973 mora komisija v sodelovanju s komisijo za kadrovska vprašanja in volitve izdelati sistem informiranja, zbiranja podatkov in analiziranja dela aktivov v krajevni skupnosti.

9. V istem obdobju je potrebno ugotoviti kakšne so razmere s prostori za delo aktivov, še posebej pa se je potrebno pozanimati za tiste prostore, ki so v preteklosti že bili namenjeni za delo družbeno-političnih organizacij, pa sedaj temu namenu več ne služijo.

10. V naslednji fazi ustanavljanja aktivov je potrebno preiti na organiziranje mladih po naseljih, še posebej v tistih primerih, kjer bomo z ustanovitvijo aktiva v krajevni skupnosti zajeli preveliko število članov in bi to hromilo delo aktiva.

11. Do 25. julija 1973 mora komisija izdelati vzorčen predlog programa delovanja aktivov ZM v krajevni skupnosti, ki ga bomo poslali vsem iniciativnim odborom za sklic ustavnih konferenc aktivov in že obstoječim aktivom.

12. Specializirana konferenca ZM aktivov v krajevni skupnosti bo na svoji ustanovni seji sprejela natančen program dela za naslednje mandatno obdobje.

Jovan JANICIJEVIĆ-BURDUŠ na zadnjem nastopu na Jesenicah

Vlado Perko o vtisih s politične šole

Letošnje mladinske poletne politične šole se je udeležil tudi VLADO PERKO, predsednik komisije za mladinske aktivne, ki deluje pri občinski konferenci ZMS Jesenice. Po končani šoli sem ga zaprosil za kratek razgovor. Predvsem me je zanimalo, kako ocenjuje takšen način izobraževanja mladih družbenopolitičnih delavcev.

Vlado je dejal:

»Takšna oblika izobraževanja, kot je politična šola, je vsekakor koristna in vsestransko učinkovita. V tej šoli sem pridobil veliko znanja, ki ga bom koristno uporabljal pri delu mladinske organizacije na terenu. Menim, da je bilo na šoli premalo povedanega o samih problematiki mladinskih aktivov. Tukaj sem spoznal osnutke nove ustave, vlogo delavskega razreda v TOZD in vseh sferah življenja in dela; delo krajevnih skupnosti, kot samoupravne interesne skupnosti in drugo. Predavanja so bila dobro pripravljena in vsa po vrsti zanimiva.«

— Je bil program šole morda preveč obširen?

»Mislim, da ni bil. Lahko rečem to, da je bilo v nekaterih temah več povedanega, v drugih pa manj. Današnji politični trenutek zahteva od mladinskih aktivistov, da z vsvo prizadevnostjo uresničuje dane naloge. Brez potrebne izobrazbe oziroma znanja pa tega ni moč doseči. Prav to znanje pa smo dobili tukaj na politični šoli.«

Sama organizacija šole je bila dobro pripravljena. Tem so bile pravilno izbrane in predavatelji so v svojih razlagah povedali več kot sem pričakoval.«

— Kako boš pridobljeno znanje koristil pri delu v mladinski organizaciji?

»To znanje bom najbolj koristno uporabljal pri delu komisije za mladinske aktivne. Splošno je znano, s kakšnimi problemi se največkrat srečujejo mladinski aktiv v krajevnih skupnostih.«

V jesenskem času bomo napeli vse sile, da bi vsaj delno rešili te probleme. Moram poudariti, da je nujno potrebno, da se mladinski aktiv povežejo s SZDL in skupaj proučijo osnutek nove ustave in tako zagotovijo svoje mesto v statutu krajevnih skupnosti in občine.«

Vladu sem se zahvalil za izčrpne odgovore in mu zaželel veliko uspehov pri delu z mladimi v krajevnih skupnostih.

J. R.

Samoupravni organi v preteklem tednu

2. seja odbora za gospodarstvo pri DSŽ.

V sredo, 29. avgusta 1973 je predsednik odbora za gospodarstvo dipl. inž. Emil Ažman sklical 2. sejo odbora, na kateri so obravnavali naslednja vprašanja in sprejeli naslednje sklepe:

1. Vzeli so na znanje poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje brez pripomb.

2. Obravnavali so analizo finančnega rezultata za julij in kumulativno za prvih sedem mesecev letošnjega leta. Ugotovili so, da v juliju ni bil dosežen količinski plan proizvodnje, vendar so odstopanja minimalna, dočim je plan realizacije presežen, dosežena pa je tudi rekordna povprečna prodajna cena, seveda brez upoštevanja podražitev. Tudi za prvih sedem mesecev letošnjega leta količinski plan ni dosežen, realizacija pa je presežena. Prav tako so ugotovili, da je v tem obdobju dosežen zadovoljiv dobiček, vendar bo treba v bodočih mesecih prav tako skrbno paziti na stroške in na izpolnjevanje planskih obveznosti, glede na stanje, ki ga je treba pričakovati zaradi nedoseganja plana in povečanja stroškov. Močno so se namreč povečali stroški osnovnih sredstev zlasti starega železa, kar bomo lahko pokrili le z višjimi cenami naših proizvodov.

3. Obravnavali so uspehe proizvodnje v prvih dveh dneh avgusta in ugotovili, da ne dosegamo skupne niti blagovne proizvodnje predvidene z operativnim programom za avgust. V zadnji de-

kadi sicer pričakujejo delno izboljšanje, vendar programa tudi v avgustu ne bomo izpolnili, predvsem zaradi povečane odsotnosti z dela in zaradi redukcije električne energije zaradi česar je izgubljenih že 3440 ton skupne proizvodnje. Ker se bo redukcija električne energije še lahko nadaljevala, je treba pri ustreznih organih elektro gospodarstva in ustreznih odborih zahtevati reševanje problema tako, da se spremeni vrstni red redukcij, ne pa da bo Železarna vedno med prvimi na udaru.

V sami Železarni pa je treba problem nedoseganja skupne proizvodnje reševati z nabavo čimveč jekla od drugega jekla tako, da bo dosežena čimvečja realizacija in čimvečji dohodek. Tako bo sicer prizadeta proizvodnja v nekaterih obratih, bo pa dosežen največji možen finančni rezultat. Sklenili so, da prizadeti obrati ne smejo čutiti posledic pri osebnem dohodku temveč solidarno vsi enakomerno.

4. Vzeli so na znanje informacijo o operativnem programu za september brez pripomb.

5. Vzeli so na znanje informacijo o projektu hladne valjarne s predvidenimi vred-

nostmi investicij in predvidenim financiranjem ter sklenili:

— da bi hitreje zaključili celotni projekt, naj strokovne službe pripravijo komercialne in finančne pogodbe in — z inozemskimi dobavitelji naj skupne službe sklenejo 'preliminarne' inženiring pogodbe za pričetek del.

6. Obravnavali so predlog izgradnje obrata vratnih podbojev in se strinjali s projektom, sklenili pa so:

— Treba je določiti organizacijo samega projekta, predvideti organizacijo proizvodnje in načina predaje objekta v proizvodnjo v sklopu te organizacije.

— Pred pričetkom del je treba določiti vodjo projekta in vse odgovorne iz posameznih strokovnih služb za določena strokovna dela.

— Predvidena investicijska sredstva so zagotovljena s sredstvi IV in AZ.

— Predvidena obratna sredstva bi črpali iz sklada za kreditiranje serijske proizvodnje.

7. Odobrili so koriščenje sredstev investicijskega vzdrževanja za obnovo garderob v valjarni profilov (Javornik I.) in za ureditev skladiščnih prostorov RTA na Javorniku.

8. Na predlog knjigovodstva osnovnih sredstev so skladno s sklepom delavskega sveta Železarne povečali stopnjo amortizacije pri skupini 78D pri osnovnih sredstvih s sedanjih 9,5 na 10,4 odstotka.

2. seja odbora samoupravne delavske kontrole

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Franc Fon je sklical 2. sejo odbora (1. delovno sejo) v četrtek, 30. avgusta 1973 z namenom, da bi si odbor pripravil kratkoročni program dela. Po živahni razpravi na osnutek programa, ki ga je pripravil predsednik odbora v sodelovanju s sindikalno organizacijo so se dogovorili in sprejeli takle program dela za naslednje krajše obdobje:

— kontrola vseh službenih potovanj s podrobno analizo potovanj v zamejstvo in to za obdobje 1. polletja letošnjega leta,

— pregled vseh stroškov reprezentance, tudi za 1. polletje letošnjega leta,

— pregled porabe sredstev za reklamo in sejme v 1. polletju letos,

— pregled porabe sklada skupne porabe v minulem letu,

— analiza delitve stanovanj članom kolektiva,

— uresničevanje nalog in

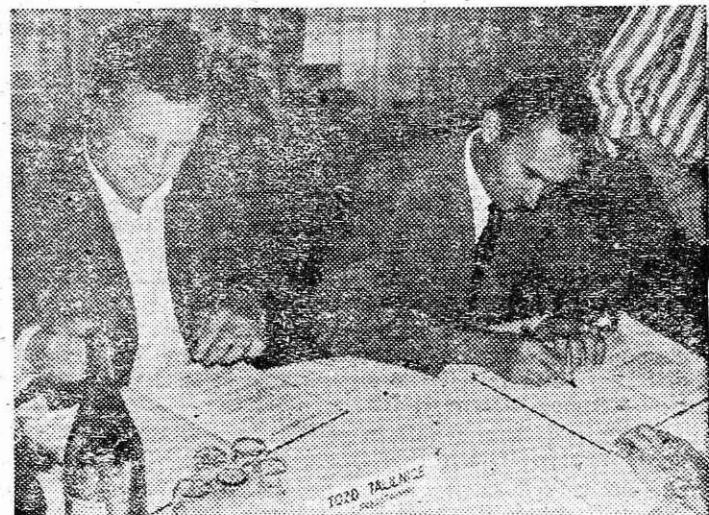
ciljev v vseh delovnih oziroma poslovnih procesih,

— problematika prevoznih štev,

— problematika gradbenih vzdrževalnih del in adaptacij v podjetju ter

— problematika vzdrževanja po posameznih obratih.

V nadaljevanju seje so sklenili, da bodo službena potovanja in stroške reprezentance obravnavali že na naslednji seji, ki bo predvidoma v sredi septembra in naročili ustreznim službam, da jim do takrat pripravijo poročila in analize.

Delegata TOZD talilnic pri nedavnem podpisu Temeljnega samoupravnega sporazuma v Železarni

Sestanki delovnih skupin

TOZD VALJARNE

ADJUSTAZA STEKEL BELA — 22. avgusta se je sestala delovna skupina Vister—Pristov. Obravnavali so proizvodno problematiko za mesec julij in avgust. V juliju so obveznosti presegli za 19,5 odstotkov. Tudi izplen je v primerjavi s prejšnjim mesecem za 0,1 odstotka večji. Izplen in storilnost sta v porastu tudi na Bronx škarkah, v primerjavi s prejšnjim mesecem. V avgustu bodo plan težko izpolnili zaradi omejitve električne energije in pomanjkanja ustreznih vložkov. Seznajeni so bili s sklepi odbora za dohodek in nagrajevanje glede popravka vrednosti obračunskih postavk. Delavci zaposleni na Bronx škarkah vprašujejo, kdaj bo urejena predelava nožev za odpadke. Tako bi zmanjšali zastoje na škarkah, oziroma bi bilo manj menjav nožev za odpadke. Beseda je tekla tudi o zaščitnih sredstvih ter o boljšem koriščenju delovnega časa.

BLUMING STEKEL — Delovna skupina Knific je bila na sestanku 26. avgusta seznajena z doseženimi rezultati v juliju ter z novimi nalogaми za mesec avgust. Zaradi omejitve električne energije predvidevajo v avgustu manjšo proizvodnjo. Dolžnost zaposlenih je, da odgovorno ravnajo z napravami in da morebitne okvare pravočasno javijo. Ugotavljajo tudi pomanjkanje rezervnih delov. Kar zadeva varstvo pri delu ugotavljajo, da so vsi opravili izpite iz tega področja. Opravljen

je bil pregled zaščitnih sredstev. Ugotovili so, da imajo delavci na voljo zaščitna sredstva in jih uporabljajo, kar je osnovni pogoj na delovnem mestu. Razpravljali so še o dopustih. Menijo, da so itak prikrajšani za sobote in nedelje, ker delajo po sistemu 4 plus 1. Dopust je pa mišljen za tiste, ki delajo izven omenjenega turnusa, torej »za proste sobote«.

JAVORNIK I. — TEHTNICA — 23. avgusta je imela sestanek delovna skupina Brišar. Delovni skupini so bile posredovane informacije in sklepi sej v okviru TOZD valjarne. Vzdrževalce opozarjajo na popravilo podestov na žeriavih. Dotrajane deske bo treba zamenjati z novimi.

JAVORNIK I. — CISTILNICA — Delovni skupini Udir je bila na sestanku 27. avgusta posredovana informacija obratovodstva o doseženih rezultatih. Prav tako je bila skupina seznajena s sklepi političnega aktiva TOZD valjarne ter s sklepi seje odbora za varstvo pri delu in delavskega sveta TOZD valjarne.

VALJARNA ŽICE — Od 20. do 27. avgusta so se sestale štiri delovne skupine. Delovna skupina Koren ugotavlja, da plan v juliju niso izpolnili iz objektivnih in subjektivnih vzrokov. Opozarjajo na redno vzdrževanje naprav na navijalcih izmečka ter na škarkah na progi 250 Ø. Samo z ustreznim obratovanjem vseh naprav bo možno izpolniti naloge zlasti v vročih poletnih mesecih. Prebrali

so informacijo o polletnem poslovanju Železarne. Pogovarjali so se še o tem, kako bi najbolje koristili proizvodne naprave in valjali kvaliteto žice. Opozorjeni so bili glede zaščitnih sredstev. Valjavci predlagajo ureditev posebnega prostora, ki bi ustrezal higienskim predpisom za delitev čaja.

Delovna skupina Knafelj je bila prav tako seznajena s proizvodnimi rezultati, v nadaljevanju sestanka pa so bili informirani o sklepu odbora za dohodek in nagrajevanje, o povečanju tarifnih postavk. Dogovorili so se za izlet, ki naj bi ga izvedli v septembru. Tov. Lakota je poročal o delu komisije za varnost pri delu v TOZD valjarne.

Delovna skupina Jurčič je bila najprej seznajena z izpolnjevanjem planskih nalog v avgustu, ki jo je posredovalo obratovodstvo. Stanje je kritično in zato pozivajo k boljšemu in bolj doslednemu opravljanju nalog od vodstva do poslednjega delavca v obratu. Beseda je tekla tudi o neustreznem delu v prejšnjem mesecu. Z opozorilom, da v kolikor se stanje ne bo izboljšalo bodo potrebni ostrejši ukrepi. Delno je treba iskati vzroke v pomanjkanju ljudi — štirje delavci manjkajo do normativa. Nujno je treba urediti tehnično zaščito (koši in mreže za iztirjene valjance). Prebrali so informacijo oddelka za nagrajevanje glede osebnih dohodkov v juliju. Valjavci zaposleni na progi 450 Ø so bili opozorjeni na pravilno nakladanje izmečka v vagone.

Delovna skupina Vilman je razpravljala o porastu valjarskih zastojev in neustreznem izplenu pri valjanju patentne žice. Povečanje valjarskih zastojev gre na račun pomanjkanja delavcev zaradi dopustov in bolovanja. Ob koncu sestanka so obširneje razpravljali o varstvu pri delu ter o ukrepih, ki so potrebni na nreholdih, ob prestavljanju ter remontu.

Družbeni dogovor o načelih za izva- janje kadrovske politike v občini Jesenice

V prihodnjih dneh se bo začela javna razprava v samoupravnih delovnih skupinah o osnutku nove zvezne in republiške ustave, obenem pa bo potekala tudi razprava o OSNUTKU DRUŽBENEGA DOGOVORA O NAČELIH ZA IZVAJANJE KADROVSKE POLITIKE V OBČINI JESENICE, ki ga v celoti objavljamo.

Na osnovi resolucije o osnovah kadrovske politike v Socialistični republiki Sloveniji (Uradni list SRS štev. 46/71) so organizacije združenega dela in temeljne organizacije združenega dela ter državni organi s sedežem na območju občine Jesenice, občinska konferenca ZKS Jesenice, občinska konferenca SZDL Jesenice, občinski sindikalni svet Jesenice, občinska konferenca ZMS Jesenice, občinski odbor ZZB NOV Jesenice in druge družbene organizacije v občini Jesenice, Temeljna izobraževalna skupnost Jesenice, Temeljna kulturna skupnost Jesenice, Skupnost otroškega varstva Jesenice, Temeljna skupnost za telesno kulturo Jesenice in skupnost za zaposlovanje delavcev za Gorenjsko sprejeli

DRUŽBENI DOGOVOR O NAČELIH ZA IZVAJANJE KADROVSKE POLITIKE V OBČINI JESENICE

I.

Upoštejavoč temeljna izhodišča

— da je kadrovska politika sestavni del vsebine samoupravne aktivnosti delovnih ljudi in temeljito spreminjanje sedanjega kadrovskega sestava predpogoj smotrne družbene reprodukcije;

— da mora vsako načrtovanje družbenega in ekonomskega razvoja upoštevati potrebe po kadrih, kar velja za delovne organizacije in za družbenopolitične skupnosti ter

— da predvsem znanje in politične ter moralne vrednote zagotavlja hitrejši in stalen razvoj, se podpisniki tega sporazuma zavezujejo, da bodo v vseh programih razvoja planirali tudi kadre kot sestavni del teh programov z namenom, da se izboljša kadrovska oziroma izobrazbena in kvalifikacijska struktura zaposlenih.

II.

Na osnovi lastnih razvojnih programov odnosno programov občine in republike bodo podpisniki dogovora najkasneje v treh mesecih po podpisu dogovora sprejeli srednjeročne programe kadrovskega razvoja za svojo organizacijo.

Do tega časa bodo podpisniki dogovora proučili obstoječe akte o sistemizaciji delovnih mest ter jih dopolnili oziroma na novo izdelali na osnovi dejanskih potreb, ki jih bodo ugotovili na podlagi opisov del in analize strokovnosti, znanja in sposobnosti, ki so značilne za posamezno delo in ki izvirajo iz stalne vsebine tega dela.

III.

V petih letih od podpisa družbenega dogovora bodo podpisniki tega družbenega dogovora odpravili razlike med dejansko izobrazbo in zahtevami, ki jih določajo akti o sistemizaciji delovnih mest, pri čemer so dopustne le tiste izjeme, ki so določene v tem dogovoru.

Za odpravo razlik med zahtevano in dejansko strokovno izobrazbo oziroma kvalifikacijo bodo podpisniki:

— na nezasedena delovna mesta sprejeli delavce z zahtevano izobrazbo oziroma kvalifikacijo;

— delavcem, ki zasedajo delovna mesta, za katera nimajo zahtevane izobrazbe oziroma kvalifikacije, omogočili pridobitev le te;

— delavce, ki v roku petih let od dneva uveljavitve tega dogovora ne bodo pridobili ustrezne izobrazbe oziroma kvalifikacije, bodo po postopku določenem v splošnem aktu delovne organizacije, razporedili na prosta delovna mesta, ustrezna stopnji njihove strokovne usposobljenosti;

— delavce, ki ne izpolnjujejo zahtev delovnega mesta, določenih v aktu o sistemizaciji, delo pa

uspešno opravljajo, izjemoma lahko na podlagi sklepa samoupravnega organa delovne organizacije pustili na delovnem mestu, če so imeli na dan uveljavitve tega dogovora vsaj 20 let ustreznih delovnih izkušenj.

IV.

Podpisniki se obvezujejo, da bodo vsa, v aktu o sistemizaciji določena delovna mesta, izpolnili po razpisih in objavah tako, kot to določajo samoupravni akti podpisnikov.

Pri vključevanju novih kadrov bodo podpisniki ob razpisu dosledno upoštevali pogoje, določene v sistemizaciji delovnih mest.

Med pogoje bodo, zlasti za vodilna in vodstvena mesta, obvezno vključili aktivno-politično delovanje in moralno etične vrednote.

Zato bodo pri sprejemanju novih kadrov podpisniki dajali prednost pri enakih splošnih in strokovnih pogojih tistim kandidatom, ki izpolnjujejo tudi pogoje iz tretjega odstavka te točke.

Podpisniki družbenega dogovora bodo vodili tako kadrovsko politiko, da ne bodo škodili drugim podpisnikom družbenega dogovora.

Podpisniki se zavezujejo, da bodo v aktih o sistemizaciji poleg drugih pogojev določili, da se za delovna mesta direktorjev zahteva visoka ali vsaj višja izobrazba hkrati pa bodo poskrbeli, da bodo ta mesta ustrezno zasedena v petih letih po uveljavitvi tega dogovora. Za vodilna delovna mesta iz področja negospodarstva in državne uprave veljajo pogoji, določeni v družbenem dogovoru, razen če ni za posamezne organizacije ali organe z zakonom drugače določeno. Ob tem se podpisniki zavezujejo, da na vodilna in vodstvena mesta in pa delovna mesta v javni in poslovni upravi ne bodo razporejali tistih:

— ki so bili kaznovani zaradi nepravilnega dela ali ponašanja na svojem delovnem mestu;

— ki so s slabim vodenjem pripeljali organizacijo združenega dela v stanje stagnacije ali nazadovanja;

— ki izražajo negativen odnos do samoupravljanja, do interesa samozaščite, splošnega ljudskega odpora, do bratskih odnosov med narodi itd.

Podpisniki bodo odgovorna delovna mesta v kadrovskih službah zasedli s takimi kadri, ki bodo sposobni izvajati principe kadrovske politike in določila tega dogovora.

Organizacije združenega dela in temeljne organizacije združenega dela z manjšim številom zaposlenih bodo zagotovile izvajanje določil 1. odstavka te točke tako, da bodo za to zadolžili najbolj ustrezno usposobljenega delavca, ki bo za to delo odgovoren organom upravljanja organizaciji.

V.

Ob postopku ponovne izvolitve (reelekcije) direktorjev in vodilnega kadra, bodo podpisniki upoštevali:

— vse pogoje in določila IV. točke tega sporazuma;

— uspešnost poslovanja v določenem obdobju, ki se izraža v ustvarjanju dohodka, v uresničevanju programa razvoja, v jasni perspektivi ekonomskega napredka, v razvoju samoupravnih odnosov, izboljšanju kadrovske strukture zaposlenih, medsebojnih odnosov in drugem. Uspešnost dela teh delavcev bodo podpisniki preverjali tudi ob vsakem zaključnem računu delovne organizacije. V primeru neuspešnosti dela morajo samoupravni organi sklepati o zaupnici.

VI.

Podpisniki bodo izobraževanju kadrov posvečali nenehno skrb in s tem v zvezi zavezujejo:

— da bodo v prihodnjem obdobju vsako leto vlagali za izobraževanje novih kadrov in za izpopolnjevanje že zaposlenih v skladu s programom kadrovskega razvoja najmanj toliko finančnih sredstev, kolikor so se zavezali s samoupravnimi sporazumi o delitvi dohodka in osebnih dohodkov;

— da bodo vsem zaposlenim, ki ne izpolnjujejo pogojev delovnega mesta po sistemizaciji, omogočili, da si manjkajočo izobrazbo pridobi z izrednim šolanjem oziroma študijem ter jim omogočili izredno plačani dopust za opravljanje izpitov;

— da bodo delavcem, ki izredno študirajo, krili najmanj 50 odstotkov vseh materialnih stroškov šolanja (varianta: najmanj 25 odstotkov);

— da bodo po merilih že podpisanega družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju štipendirali oziroma dopolnilno šolali na vseh stopnjah in usmeritvah šol najmanj toliko kadrov, kolikor so potrebe po določenih izobraževalnih stopnjah in profilih delovnih mest, upoštevajoč

pri tem sistemizacijo delovnih mest ter program kadrovskega razvoja;

— ob preusmeritvi proizvodnje oziroma dejavnosti bodo podpisniki poskrbeli za prekvalifikacije svojih delavcev;

— svojim delovnim invalidom, katerih invalidnost je nastala zaradi nesreče pri delu ali poklicnega obolenja, bodo podpisniki omogočili da še naprej ostanejo na delu v delovni organizaciji na ustreznih delovnih mestih oziroma jih bodo po potrebi za ta delovna mesta prekvalificirali;

— podpisniki bodo zagotovili ustrezno družbeno-ekonomsko in družbenopolitično izobraževanje svojim delavcem. Zato bodo v svojih aktih določili vsebino in način tega izobraževanja, še posebej pa bodo pripravljali programe za izvedbo tega izobraževanja za vse novo sprejete delavce, za strokovni, vodilni in vodstveni kader ter za člane vsakokrat na novo izvoljenih organov samoupravljanja;

— podpisniki s področja šolstva bodo nadarjenim otrokom socialno šibkih delavskih in kmečkih družin nudili vso pomoč pri vključevanju v nadaljnje šolanje ter nanje opozarjali zainteresirane organe in organizacije, predvsem Komunalni zavod za zaposlovanje Kranj, ki bo organizirano vodil evidenco ter iskal možnosti za štipendiranje in druge oblike pomoči.

Podpisniki morajo vse zaposlene, ki nimajo dokončane osnovne šole, spodbujati in jim omogočiti, da to dokončajo in v zvezi s tem podvzeti ustrezne organizacije in druge ukrepe.

Podpisniki bodo v svojih aktih o delitvi dohodka in osebnih dohodkov sistem delitve izpopolnili tako, da bo spodbujal čim boljše rezultate dela in čim višjo strokovno usposobljenost.

VII.

Podpisniki bodo dosledno uveljavljali sistem stalnih kadrovskih priprav na volitve vseh vrst in bodo izboljšovali evidentiranje možnih kandidatov kot stalno obliko zbiranja ljudi, ki bodo delovali v samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in interesnih skupnostih.

Posebno skrb bodo podpisniki posvetili delegatskemu sistemu, ki zahteva od vseh političnih in samoupravnih subjektov odgovorno ravnanje ne le pri evidentiranju, kandidiranju in volitvah delegatov, temveč tudi pri njihovem usposabljanju. Zato bodo podpisniki organizirali take oblike in metode dela, da bodo omogočili delegatom, da bodo izražali interese svoje samoupravne skupnosti, spoznavali interese drugih skupnosti in se dogovarjali za skupne, širše družbene interese.

VIII.

Posebno pomembna je izbira ljudi za družbene funkcije, ki jih opravljajo na podlagi ustave in zakonov. Podpisniki bodo v takih primerih usklajevali predloge ob najširšem možnem sodelovanju delegatov delovnih ljudi in občanov. Nosilec javnega kandidacijskega postopka pri predlaganju kandidatov za takšne družbene funkcije je Socialistična zveza s tem, da bo koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri občinski konferenci SZDL povezal vse dejavnike, ki so skupno odgovorni za uresničevanje načel kadrovske politike.

Podpisniki bodo zagotovili ustrezne pogoje in normalno rast kadrov za družbenopolitične funkcije, ob tem pa tudi možnost izmenjave kadrov na relaciji TOZD — občina — republika — federacija.

IX.

Podpisniki pooblašajo skupščino občine Jesenice, da izmed podpisnikov tega dogovora imenuje komisijo za uresničevanje in izvajanje družbenega dogovora o kadrovski politiki.

X.

Podpisniki bodo svoje splošne akte uskladjali z določbami tega dogovora v treh mesecih po podpisu tega dogovora.

XI.

Družbeni dogovor velja in ga podpisniki podpisujejo, ko ga po javni razpravi dokončno uskladi koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri občinski konferenci SZDL in komisija za volitve in imenovanja pri skupščini občine Jesenice.

XII.

Če komisija za uresničevanje in izvajanje družbenega dogovora o kadrovski politiki ugotovi neizpolnjevanje ali kršitev tega dogovora, začne postopek za ugotavljanje odgovornosti za to neizpolnjevanje ali kršitev

Jesenice
Podpisniki:

S sej sindikalnih odborov

GRADBENO VZDRŽEVALNE

Redna seja sindikalnega odbora je bila v petek 24. avgusta. Ker je blagajnik sindikalnega odbora tov. Jan tragično preminil, so namesto njega izvolili inž. Vando Enika. Tov. Svetina je v nadaljevanju seje predlagal dopolnitev pravilnika o samo-pomoči, ki naj bi vsebovala tudi pravno pomoč v primeru nesreče. O tem predlogu bodo razpravljali na sestankih delovnih skupin. Zaradi sprememb so za letovanje na morju predlagani sodelavci: Korenjak, Poljanc, Zmuc, Jakelj in Humar, od katerih bodo določili dva. O organizaciji piknika bo sindikalni odbor razpravljala prihodnji seji.

SEJA SEKRETARIATA IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA

V četrtek, 30. avgusta je bila v Delavskem domu pri Jelenju seja sekretariata izvršnega odbora tovarniške konference sindikata Železarne. Člani sindikata so razpravljali o razdeljevanju ozimnice. Sprejet je bil sklep o dogovoru s trgovskima podjetjema Rožca in Zarja. Obe trgovski podjetji sta založeni

z artikli in bodo na voljo po najnižjih možnih cenah. Prav zato se v trgovskem podjetju Rožca in Zarja odpovedujejo slehernemu dobičku oziroma marži. Sindikalnim odborom v obratih Železarne so naročili, naj delavcem z veččlanskimi družinami in nizkimi osebnimi dohodki pomagajo pri nabavi ozimnice.

IZVRŠNI ODBOR SINDIKATA O BODOČI ORGANIZACIJI KANTIN

Predsednik tovarniške konference sindikata Železarne tov. Kobentar je za četrtek, 6. septembra sklical redno sejo izvršnega odbora. Na dnevnem redu seje je razprava o predlogu bodoče ureditve kantin in razdeljevanje malic v Železarni. Predlog je pripravilo vodstvo obrata družbene prehrane. Stališča sprejeta na seji izvršnega od-

bora bodo posredovana pristojnemu samoupravnemu organu.

Na dnevnem redu včerajšnje seje izvršnega odbora je bil tudi razgovor o tem, kako bo v septembru v Železarni organizirana razprava o družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini ter o osnutku republiške ustave.

ALŽIRIJA

Alžirija in Maroko bosta skupno prodala v naslednjih 60 letih 700 milij. ton železove rude iz rudnikov Gara — Dжебilet v jugozahodni Alžiriji. Sporazum je bil podpisan ju-

nija lani v Rabatu in ratificiran v Alžiriji maja letos. Ustanovili bodo mešano alžirsko-maroko družbo, začetni kapital bo dva milij. dolarjev, od česar bo polovico prispevala Alžirija, drugo polovico pa Maroko. Rudo bo-

do z vlakom vozili v pristanišče na maroški atlantski obali, približno 400 kilometrov od rudnika. Zaloge železove rude v rudnikih Gara — Dжебilet cenijo na tri milijone ton. Po poteku 60-letne pogodbe, bodo železnica, postaje, nakladalne naprave in drugi objekti, ki jih bodo skupno zgradili, pripadli državi na katerem ozemlju stojijo.

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

Prva pomoč v ABK vojni 9.

Prva ali primarna dekontaminacija ljudi, ki so prišli v stik z radioaktivnim prahom, je po svoji nujnosti naloga prve stopnje. Opravimo jo v obliki samopomoči ali medsebojne pomoči na kraju samem, in sicer tako, da nepokrite telesne dele dekontaminiramo (razkujimo) z uporabo razpoložljivih pripomočkov. Te dele telesa nekajkrat dobro umijemo z vodo in milom, kar največkrat tudi že zadostuje. Pri umivanju moramo gledati posebno na dlakava mesta, na nohte in na telesne odprtine, in paziti tudi, da pri tem ne poškodujemo kože.

V skrajnem primeru, če nimamo mila, napravimo to tudi brez mila. Če ni vode, pa radioaktivni prah lahko odstranimo, če ustreza mesta otiramo s papirjem, slamo, travo in podobno. Pri tem seveda moramo zelo paziti, da ne ranimo kože in da kontaminiranih (okuženih) snovi ne zanesemo neposredno v organizem.

Pri prvi dekontaminaciji na kraju samem moramo računati tudi s tem, da je na obleki prav tako radioaktivni prah. V ta namen nataknejo plinsko masko, odložijo gornjo obleko, se obrnejo v smeri vetra in obleko dobro izprašimo, bodisi da jo stresamo ali pa iztepavamo z leseno letvo. Seveda moramo pri tem paziti na ljudi, ki so poleg

Ko gredo ljudje s kontaminiranega (okuženega) ozemlja, pri slehernem ugotovimo stopnjo radioaktivne okuženosti in ga zaradi končne dekontaminacije napotimo na ustrezno postajo.

ORGANIZACIJA ZA OSKRBO POSKODOVANECV IZ BOMBANDIRANIH MEST

Če je mesto ali večje naselje napadeno z orožjem za množično uničevanje prebivalstva, začne z delom posebna organizacija pod vodstvom civilne zaščite. Ta organizacija s svojimi ljudmi kakor tudi z osebjem, ki ga v tem primeru dodeli javna zdravstvena služba, poskrbi za nego poškodovancev.

Sanitetne enote in ustanove civilne zaščite naj ne prično z oskrbo poškodovanih, dokler ne dobe navodil od pristojnih organov civilne zaščite. Posebne tehnične enote morajo na terenu prej ugotoviti, za kakšno vrsto eksplozije gre v danem primeru, oziroma ali je ozemlje radioaktivno okuženo.

mala šola samoupravljanja ● mala šola samoupravljanja ● mala šola samoupravljanja ● mala šola samo

Mali leksikon ekonomskih izrazov

Na pobudo in željo uredništva bomo začeli v železarju objavljati članke, ki naj bi imeli namen razložiti nekatere osnovne pojme ekonomike, ki jih srečujemo v vsakdanjem življenju. Ker je vsak: do izmed nas, ki smo zaposleni v tovarni član najmanj enega samoupravnega organa, od delovne skupne do delavskega sveta Železarne, mora biti s temi pojmi seznanjen, da bo lahko neposredno sodeloval pri upravljanju z zadevami v smislu ustavnih dopolnil. Področje ekonomike ali kakor lahko tudi rečemo gospodarjenja, je zelo obsežno, zato bomo skušali skozi več nadaljevanj to temo bralcem čim bolj približati.

Prvo poglavje bi začeli s temo, ki nam je v vsakdanjem življenju najbolj poznana, to so stroški. Stroški so vrednostno izražena poraba ali potroški surovin in drugih materialov, delovnih sredstev in delovne sile in nastanejo v tistem trenutku, ko nek material dvignemo iz skladišča in ga vključimo v proces proizvodnje, ko nam druga podjetja vršijo razne usluge, ki so lahko proizvodne ali neproizvodne, ko izplačamo osebne dohodke in podobno. Glede na raznovrstnost stroškov ločimo po stroškovnih vrstah, glede na to kje nastajajo, pa po stroškovnih mestih.

Danes bi se najprej pomudili pri pojmu stanka stroškov, to je stroškovnih mestih.

Stroškovno mesto je osnovna celica tovarne, kjer se odvijajo dogodki v tehnološkem procesu. Vsa tovarna je v svoji organizaciji razdeljena najprej na posamezne temeljne organizacije, nato na obrate, znotraj obratov pa na stroškovna mesta. Stroškovno mesto je lahko skupina proizvodnih naprav ali skupina ljudi, odvisno pač od tega, kakšno funkcijo stroškovno mesto opravlja, v je-

klarni je to peč, v vzdrževanju je skupina ljudi, kar seveda velja tudi za skupne službe. Zato tudi ločimo stroškovna mesta glede na značaj njihovega dela na proizvodna, storitvena in režijska.

Ze samo ime nam pove, da na proizvodnih stroškovnih mestih proizvajamo, pri čemer smatramo, pri nas kot proizvodnjo vse vrste predelave jekla, kar je tudi osnovna dejavnost naše tovarne. Tudi storitvena stroškovna mesta v nečem smislu proizvajajo in to storitve za vsa stroškovna mesta ne glede na to ali so proizvodna ali režijska. Sem torej spadajo vsa stroškovna mesta energije, vzdrževanja in transporta. Ostanejo nam torej še režijska stroškovna mesta, kamor spada vsa uprava in obratna režija.

Stroške, ki nastanejo na stroškovnih mestih imenujemo predelavne stroške ali stroške predelave, za razliko od stroškov, porabljenih surovin. Tako torej ločimo stroške najprej na stroške predelave in stroške vložka. Na začetku tehnološkega procesa proizvodnje jekla predstavljajo stroške vložka porabljene surovine, ki jih dobimo od naših dobaviteljev. Tekom tehnološkega procesa pa naš vložek na stroškovnih mestih predelujemo in dodajamo tako stroške predelave. Kakšni pa so ti stroški predelave in kdo je zanje odgovoren? Stroškov. predelave je več vrst. Zato jih ločimo kot smo že na začetku omenili na stroškovne vrste. Te stroškovne vrste so v knjigovodstvu označene s posebno številko kar imenujemo z drugo besedo tudi konto. Sintetično so določene z zakonom, vsako podjetje pa lahko po svojih potrebah vrste stroškov še podrobneje razčleni. Za primer navajamo nekaj vrst stroškov s katerimi se vsako-dnevno srečujemo, ko izpolnjujemo različne čke in ostalo dokumentacijo.

40022 maziva

40030 specifično orodje

40100 tuja popravila

..

..

..

42000 amortizacija

..

45501 izdelavni OD

..

Vsi ti stroški, od katerih smo navedli le nekaj primerov, se tekom meseca zbirajo na stroškovnih mestih v obliki dnevnikov in obračunskega lista. Poleg zgoraj omenjenih stroškov pa je za predelavo jekla potrebno še gorivo, električna energija, vzdrževanje, transport in drugo. Ti stroški se na storitvenih stroškovnih mestih zbirajo in prenesajo na proizvodna stroškovna mesta v odvisnosti od količinskih porab posameznih storitev.

Tako smo prišli do naslednje razdelitve stroškov po njihovi vsebini, to je do delitve na primarne in sekundarne stroške. Primarni stroški so tisti, ki se pojavijo na stroškovnem mestu direktno, sekundarni pa so tisti, ki jih prenesemo iz stroškovnih mest proizvajalca na stroškovno mesto koristnika storitve. Tako spadajo k primarnim stroškom poraba mazil, specifično orodje, pomožni material, amortizacija, osebni dohodki in drugo, k sekundarnim stroškom pa porabljena energija, gorivo, strojno, elektro vzdrževanje, usluge OTK in drugo.

Da smo se precej zamudili na stroškovnem mestu nam bo jasno, ko bomo obravnavali pojem odgovornosti, več o tem pa v naslednji številki našega tednika.

Jelka VIDALI, dipl. oec.

Smrt 3. bataljona Prešernove brigade na Pokljuki

Iz zgodovine Prešernove brigade, ki jo je napisal Stanko Petelin, izdala knjižnica NOV in POS leta 1967 (knjiga je še v prodaji), objavljamo odlomek o tragediji 3. bataljona na Pokljuki 15. decembra 1943.

Istega dne kot 2. bataljon, je izpod Blegoša krenil na pot pod vodstvom načelnika štaba brigade tudi 3. bataljon, toda proti severu. Čez Farji potok je 8. decembra ponoči prišel na Prtovč, odtod pa je zavil mimo Ratovca čez Pečano in jelovške gozdove proti Nomenju. Tam nekje je prešel železniško progo in Savo Bohinjko ter se povzpел na Koprivnik. Pot je bila naporna, bataljon pa močno otovorjen z municijo in razstrelivom in je zato v Koprivnik prispel šele 13. decembra.

Naloga 3. bataljona je bila, da mobilizira v našo vojsko čimveč novincev in da z uspešnimi akcijami — predvsem po progi, ki iz Bohinjske Bistrice pelje proti Jesenicam — razvname narodno-osvobodilni boj tudi v tem delu Gorenjske.

Sprva ni kazalo nič hudega. Bataljon se je mirno nastanil po precej raztresenih hišah te gorske vasi, navezal stike z domačimi političnimi delavci, se seznanil s tamkajšnjimi razmerami in razposlal patrulje in obveščevalce naokrog, kot je to že bil običaj.

Stanje v dolini je bilo normalno. V Bohinju je najmočnejša sovražnikova postojanka bila v Bohinjski Bistrici. Obveščevalci so poročali o 280 članih tamkajšnje posadke. To so bili predvsem pripadniki nekaterih enot 921. in 927. bataljona deželnih strelcev, orožniki in obmejni stražarji. Razen tega so Nemci imeli manjše postojanke še pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru, v Fužinah in Srednji vasi. Precej močno je bila zastražena tudi proga proti Bledu. V tej smeri sta postojanki bili v Nomenju in Soteski ter straže v bunkerjih in ob mostovih.

V Blejski kotlini je bilo največ Nemcev na Bledu in v Bohinjski Bli. Na Bledu so bile razne enote, predvsem štabne, šolske in zaledne. Tam je namreč bil tudi sedež nemškega štaba, za boj proti partizanom in gestapa za vso Gorenjsko. Nevarnejša od drugih pa je vsekakor bila policijska gorska lovška četa »Alpenland«. V Bohinjski Bli se je razen čete deželnih strelcev zadrževala tudi že omenjena 6. šolska in dopolnilna baterija za zamegljitev, ki je — sodeč po nemških podatkih — imela kakih 400 mož (309). Tretji bataljon je torej napad lahko pričakoval predvsem iz dveh postojank — iz Bohinjske Bistrice in Bohinjske Bele.

V Koprivniku se je bataljon zadrževal le en dan, ker se je že naslednjega dne v

popoldanskih urah premaknil v Lovčev hotel na približno poldrugo uro oddaljenem Goreljku. Pravzaprav se je tega dne premaknil le manjši del bataljona, kajti vsi, kar je bilo krepkejših, so odšli v dolino na prehranjevalno akcijo in so se 15. decembra zgodaj zjutraj vrnili odtod ne več v Koprivnik, temveč kar naravnost v Lovčev hotel.

Zakaj so tako naglo odšli iz Koprivnika? Predvsem zato, ker jim je prav tistega dne, ko so prišli tja, pobegnil neki borec, ki so jim ga bili iz 2. bataljona dali za vodiča. Ker so se bali, da se je zatekel v kako nemško postojanko in da jih zato Nemci utegnejo napasti, so menili, da bo še najbolje, če si tako poiščejo kako drugo bivališče (310). K temu so jih priganjali tudi vaščani v strahu, da bodo prišli Nemci in se jim maščevali. Naposled so jim to svetovali tudi nekateri politični delavci in jim priporočili, naj se preselijo kar v Lovčev hotel, ki je bil prazen in do katerega niso po snegu peljale nobene sledi (311). Štab bataljona je menil, da predlog ni slab, in tako je 14. oziroma 15. decembra prišlo do preselitve.

Iz Koprivnika je bilo treba v hotel prenesti tudi opremo tistih borcev, ki so bili odšli v dolino po hrano. V vasi so si polskali nekaj voznirov, ki so jim z vozni prepeljali opremo, orožje, municijo in razstrelivo na Goreljek. Ker je komandant bataljona odšel s skupino, ki se je spustila v Češnjico po hrano, je selitev in zavarovanje novega taborišča prevzel nase bataljonski politični komisar.

Eden izmed fantov, ki so partizanom vozili opremo, je bil doma iz družine, osumljene, da vohuni za Nemce. In res! Fant je še istega dne pohitel v Nomenj k orožnikom povedat, kje so partizani, odtod pa so ga nemudoma napotili v Bohinjsko Belo (312).

Naslednje jutro se je pri Lovčevem hotelu zbral ves bataljon, v katerem je bilo 120 do 130 borcev. Skupina, ki je šla v Češnjico po hrano, se je vrnila bogato obložena, hkrati pa na smrt utrujena. Kljub temu borci niso takoj legli k počitku, temveč so čakali, kdaj bodo kuharji pripravili jutranji obrok. Medtem so jim ukazali očistiti orožje. Ko je bil zajtrk kuhan, so polegali po sobah. Štab bataljona ni bil v tem hotelu, temveč v nekoliko oddaljeni posebni villi.

Četudi bi bilo res, da je bil bataljon zavarovan z dvema stražarjema in patruljo

proti Koprivniku, kar beremo v kasnejšem poročilu bataljonskega štaba (313), je to zavarovanje bilo nezadostno, predvsem pa nepravilno postavljeno. Stražar, ki je bil na tisti strani, odkoder so prišli Nemci, je stal sredi gozda in je videl le nekaj metrov pred seboj. Bil pa je starejši možakar, saj je služil vojsko že v prvi svetovni vojni! Ko je tako stal sredi gozda in je pred seboj zaslišal neko govorjenje, je sprva mislil, da sta to tista dva vaščana, ki sta nekaj minut poprej mimo njega peljala seno v Koprivnik. »Napenjal je oči, da bi videl, kdo so. Slepila ga je belina snega v soncu, stare oči mu niso več tako služile kot nekdanj. Tedaj je začel, da imajo vojak v rokah zemljevide, kako gledajo vanje, nekaj kažejo in se pogovarjajo. Na nogah imajo kratke škornje (314).

Stražar je spoznal, da ima pred seboj Nemce. Hitro je ustrelil proti njim, nato pa bežal, kar so ga nesle noge. Ko je tekel mimo hotela, je na ves glas vpil, da prihajajo Nemci. Medtem pa so že zagledali tudi nemške brzostrelke. Toda naši v prvem hipu streljanja še niso jemali resno (315). Ko pa so ugotovili, da tokrat gre res za Nemce, je za mnoge izmed njih bilo že prepozno.

Prve strele — padli so približno ob enih popoldne — so slišali tudi v štabu bataljona, kjer so prav takrat s četnimi poveljstvi razpravljali o nekaterih nepravilnostih, ki so jih bili zagrešili na prehranjevalni akciji v Češnjici. Ko je prišlo do nemškega napada, so v hotelu torej bili le navadni borci, deseterjari in vodniki. Nikogar pa ni bilo tam iz četnih poveljstev, še manj pa iz štaba bataljona (316).

»Po prvem vznemirljivem rafalu, ki je pretrgal naš počitek« se spominja neki preživeli borec, »ko smo vsi beželi in utrujeni ležali vsevpred po sobah, je oživelo kot v mravljišču. Nihče si ni bil na jasnem, od kod in komu so namenjeni strelji. Rafali nemških strojnic, živket razbitega stekla in žvižganje krogel po sobah so prvo razburjenje spremenili v živčno iskanje razne opreme. Marsikdo je ostal brez čevljev, drugi je imel dva leva ali desna. Glas s hodnika, da smo obkoljeni, je na vse delaval kot mrzla prha...« (317).

Tako se je začel iznenadni nemški napad na 3. bataljon v Lovčevem hotelu. Iz nemških poročil (318) nam je znano, da so se ga udeležile enote 6. šolske in dopolnilne baterije za zamegljitev, po nekkih drugih virih pa naj bi sodelovala tudi policijska gorska lovška četa »Alpen-

land« z Bleda (319). V koloni, ki jo je vodil v nemško uniformo preoblečeni fant iz Koprivnika, je bilo 400 do 500 mož, oboroženih tudi z minometi.

Nemci so po prvih rafalih zelo pohiteli, da bi hotel povsem obkolili ali pa ga vsaj imeli pod ognjem svojih strojnic, vendar so jim tisti, ki so takoj planili ven, le ušli. Med temi je bil tudi Janez Ambrožič.

Moj izpad je tiste Nemce, ki so me bili opazovali in obkolili hotel že od treh strani, tako presenetil, da prvi trenutek niso niti streljali za menoj. Podzvestno sem se pognal v hrib in v dolgih skokih skušal čimprej doseči drugo stran. Toda to ni trajalo dolgo. Po nekaj skokih se je za mano usula toča krogel. Vrgel sem se v sneg, da se je kar zapršilo. Zato so Nemci najbrž mislili, da sem zadet. Ko so okoli mene nehale žvižgati krogel, sem se z vso silo pognal naprej. Toda že po nekaj skokih sem bil spet v sredi svinčenega dežja. Spet sem se vrgel v sneg. To pot obsipavanje s krogli ni tako kmalu prenehalo...

V tem trenutku mi je steklo pred očmi vse moje kratko življenje, dokler mi misli niso obstale na domu. Prepričan sem bil, da ga ne bom nikoli več videl. Te misli so me za nekaj sekund ohromile tako, da sem brez moči in volje obležal v snegu. Toda volja do življenja, nagon po samoohranitvi je v človeku močnejši od obupa. In to je zmagovalo tudi v meni. Kot panter sem planil na noge in pretekel še konec poti do vrha. Pokalo je, žvižgalo okoli mene in sneg se je prašil, a zadeli me niso... (320).

Vsi pa niso imeli toliko sreče. Za njim je tekel neki mitraljezec, pa ga je zadelo v vrat. Mnogi so popadali že na pragu. Med tistimi, ki so se v samem začetku napada skušali prebiti, se jih je rešilo komaj kakih petindvajset. S temi je štab bataljona skušal od zunaj prebiti obroč in borcem omogočiti umik iz hotela. Toda Nemci so se zavarovali tudi za ta primer in so napravili dva obroča: notranji je sekal po hotelu, zunanji pa je rabil za varovanje hrbta onim, ki so v svojo pozornost posvečali hotelu. Zato je bil poizkus, ki ga je nameraval napraviti štab bataljona, že vnaprej obsojen na neuspeh. Njegova skupinica, oborožena le s puškami, je kmalu naletela na Nemce, ki so jo ne le zlahka zavrnili, temveč celo zasledovali. To jim je bilo toliko lažje, ker so bili na smučeh. Kljub temu je štab pozno popoldne znova poskušal, tokrat z nasprotni smeri. Bili pa so prepozni, kajti medtem je boj že ponehaval.

Borci, kotikor jih je še ostalo v hotelu, so se trdovratno upirali. Prvo zmedo, ki je nastala med njimi, so Nemci sicer izkoristili in prodrli prav do hotela, vendar ne dovolj hitro.

... v naši sobi, biva je v visokem pritličju in je svoj čas služila za jedilnico, je bila nastanjena prva četa. Imeli smo dve lahki italijanski strojnici. Z obema so se po prvi osuplosti zabarikadirali borci pri oknih, od koder je bil razgled po jugozahodnem delu Gorenjske. Vžgali so po Nemcih, ki so v bojni vnemi nedaleč od hotela kar stoji streljali v naša okna...

Čez nekaj trenutkov sta bila mitraljezca ranjena. Janez je bil le obstrujen; drugi pa je bil ranjen v glavo in po nekaj minutah, ko smo ga že za silo obvezali, je izdihnil.

Nekaj časa si ni nihče upal pogledati ven. Da se Nemci ne bi preveč približali hotelu, smo skozi okna metali ročne bombe. Zaloga bomb pa je kmalu pošla in spet smo bili prisiljeni zasesti položaje pri oknih. Čas se nam je vlekel v neskončnost. Potihoma smo se tolažili, da bo pač kmalu legel mrak in tedaj se bomo že kako prebili. Računali smo na podporo tovarišev, ki se jim je preboj posrečil takoj v začetku...

Hudo ranjenih in mrtvih je bilo čedalje več. Kaj storiti? Tudi borci iz zgornjih prostorov so prišli v našo sobo. Ker nam je kmalu zmanjkalo obvez in vsega sanitetnega materiala, smo ranjene tovariše obvezovali pač z vsem, kar nam je prišlo pod roke... (321).

Nemci so kmalu ugotovili, da samo s strojnicami partizanom ne bodo mogli do živega. Zato so sklenili, da bodo hotel obstrlevali s težkimi minometi in tako prisilili obkoljene borce k vdaji. Ko pa je mitraljezec Branko Brelih videl, kako trije Nemci postavljajo minomet, se jih je takoj lotil s svojo strojnico in vse tri podrl. Toda našli so se še drugi merilci in minometi, tako da so nemške težke mine kmalu začele treskati po strehi. Sprva niso prizadevale nobene posebne škode, saj je streho pokrivala debela plast snega. Naposled pa je Nemcem le uspelo: streha se je vnela.

Partizani so se kljub temu še nadalje junaško upirali. Misli so tudi na preboj, čeprav so sedaj sovražnikovi vojaki lahko obstrlevali ne le poslopje, temveč tudi vso planjavo okrog njega. Sestavili so tri mitraljezne trojke, v vsaki so bili po trije skojci. Ti naj bi utrli pot drugim, ki se bodo prebijali za njimi.

»Prva trojka je padla že pri vratih. Tudi druga trojka je takoj padla, le tretja je prišla nekaj metrov daleč. Tu je padel mitraljezec Kržišnik, takoj za njim pa drugi pomočnik. Prvega pa smo videli, kako je prišel do smreka, v svobodo... (322).

Kasneje je bilo še nekaj posamičnih poskusov, toda Nemci so bili čuječni in so vsakogar, ki je skočil skozi vrata ali okno, sklatili že od hotela.

Streha je čedalje bolj gorila in kmalu je ogenj zajel tudi zgornje nadstropje. Odtod so se borci umaknili v

pritičje. Vdati pa se niso hoteli, čeprav so jih Nemci ne-
nehno, celo v slovenskem je-
ziku, pozivali, naj pridejo
ven in odlože orožje. (323).
Toda med obleganci se je v
odgovor na njihove pozive
oglasila »Internacionala« in
druge bojne pesmi ter vzkli-
ki svobodi, Titu, Rusiji in
Stalinu. Ko pa sta dim in
plamen dosegla tudi pritličje,
so se borci in ranjenci, ki
jih še ni zajel ogenj, umak-
nili v kleti. Nekaj jih je iz-
koristilo gost dim, ki se je
vil po tleh, in so napravili
izpad. Nekdo izmed teh (324)
pa celo v tem najusodnejšem
hipu ni pozabil sneti bata-
ljonske zastave in jo vzeti s
seboj:

»Urno se dviga, se previd-
no vzpenja in že je pri za-
stavi. Hitro jo sname, toda
tako začuti, ko da bi ga nek-
do hotel potegniti za sabo.
Rafal je spet zadal v zastavo
in košček belega blaga od-
leti od nje. Naš tovariš se
spusti na tla, urno zvije za-
stavo in jo spravi v žep...
Previdno se premika naprej,
v duhu pa gleda svojo za-
stavo, kako vihra na čelu
njegovega bataljona. Ko tako
prodira naprej, naenkrat za-
čuti v prsih bolečino, kri ga
zalije in izgubi zavest. (325).«

Med borci, ki so se prebijali
prav v zadnjem hipu, so se
nekateri rešili, drugi pa so
padli.

Približno ob petih popol-
dne je boja bilo konec. Nem-
ci so naposled vdrlj med ru-
ševine in začeli z bajoneti
prebadati in s pištolami po-
bijati ranjence. Precej naših
je tudi živih zgorelo, nekaj
ranjenih pa so Nemci rane-
tali v ogenj. Nekateri ranjeni
borci so se potuhnili, da bi
jih sovražnik imel za mrtve
in jih pustil na miru. Ostali
so živi, ker se je Nemcem
mudilo nazaj v dolino. Po-
brali so le strojnice in svoje
ranjence, s seboj pa so odpe-
ljali tudi enajst ujetnikov
(326). Naslednjega dne so se
spet vrnili in so natančneje
pregledali razvaline in bliž-
njo okolico, odpeljali pa so
tudi mrtlice, ki so jih bili
prejšnji večer pustili kar na
Pokljuki.

Koliko žrtev je bilo na eni
in drugi strani?

Natančnih podatkov o tem
ni. »Naše izgube v moštvo
znašajo 30 do 40 mrtvih in 11
ranjenih, ki so jih Nemci
ujeli in odpeljali s seboj. Po-
leg tega imamo tudi enajst
pogrešanih,« piše v poročilu
štaba brigade (327). Spet v
drugem poročilu beremo, da
je padlo trideset, pogrešanih
pa je bilo osemindeset
borcev (328). »Politični dnev-
nik omenja trideset padlih,
enajst ranjenih in enajst po-
grešanih borcev. Nemci pa
poročajo, da so ubili šest-
inštirideset in ujeli deset par-
tizanov (329). Dejanske izgube
pa bodo bržkone nekoliko
večje, saj Nemci niso mogli
vedeti, koliko jih je bilo v
ognju zgorelo. Tretji bata-
ljon je tega usodnega 15. de-
cembra 1943 na Pokljuki iz-
gubil vsaj šestdeset borcev,
razen tega pa jih je bilo ne-

kaj, ki so se rešili in jih
Nemci niso dobili v roke,
tudi ranjenih (330).

Nemci o svojih izgubah ne
poročajo. Po naših podatkih
naj bi Nemci imeli dvajset
do petindvajset mrtvih in ka-
kih osemdeset ranjenih (331).
Nekateri drugi podatki pa
govore celo o štiriinsem-
deset mrtvih nemških voja-
kih, med katerimi naj bi bili
tudi trije oficirji (332). To pa
je vsekakor močno pretirano,
saj bi ob tolikšnem številu
padlih moralo biti tudi naj-
manj 150 ranjenih vojakov.
Kdo pa bi jih mogel toliko
spraviti v dolino že prvi več-
er, če bi to bilo res? Verjet-
nejši, morda pa še vedno ne-
koliko pretiran bo vsekakor
prvi podatek.

Tretji bataljon je na Po-
kljuki, sodeč po prvih podat-
kih, izgubil skoraj vso obo-
rožitev, med drugim tudi en
lahki minomet, deset lahkih
strojnic in več kot petdeset
pušk. Ko se je nekaj dni
kasneje 3. bataljon — bolje
rečeno njegovi ostanki — vr-
nil k štabu in ga je ta potem
poslal nazaj na Pokljuko po
porazgubljeno orožje, so tam
našli še enajst pušk in eno
težko strojnico. S to skupino
se je s Pokljuke vrnilo tudi
nekaj pogrešancev.

Tretjega bataljona po po-
razu na Pokljuki dejansko
ni bilo več. Iz ostankov so
sestavili četico, ki so jo v
prvi polovici januarja zdru-
žili z brigadno četo s težkim
orožjem in jo odposlali v
štab divizije, medtem, ko je
bil 3. bataljon, ki je kasneje
nastal, povsem nov.

Se je uničenja bataljona
bilo moč kako izogniti?

Čeprav v izdajstvo sploh ni
mogoče dvomiti (333), poraz
— ali pa vsaj tako hud po-
raz — nikakor ni bil neizogi-
ben. Če bi straže bile pravil-
no postavljene in bi malo
dlje od taborišča imeli tudi
kako zasedo, ali vsaj opazo-
valnico, bi sovražnika brž-
kone pravočasno opazili in bi
se bilo moči bolj ali manj
organizirano umakniti ali pa
se spustiti v boj v ugodnej-
ših okoliščinah, kot pa se je
to zgodilo. Razen tega tudi
ni nihče podučil borcev, kaj
naj store v primeru iznenad-
nega napada. Ne bi smeli do-
voliti, da se borci sezujejo.
Morali bi imeti tudi dežurni
vod ali četo, ki bi bila bud-
na, medtem ko so drugi bo-
rci počivali. Pa tudi to, da se
je štab bataljona nastanil v
drugi stavbi in da je iz bata-
ljona — čeprav le začasno —
odtegnil četna poveljstva, ni
bila razumna poteza.

Vse te okoliščine sta imela
štab brigade in štab divizije
v mislih, ko sta sklepala o
kazenskih ukrepih proti šta-
bu 3. bataljona, ki je bil
glavni krivec za tako hud po-
raz. Štab 3. bataljona je bil
tako odstavljen in postavljen
pred vojaško sodišče
(334).

VIRI: 309) Podatki o so-
vražniku izvirajo iz Obvešče-
valnega dnevnika, poročil 184.
polka deželnih strelcev in po-
ročil poveljstva orožništva.
Nekateri podatki o enotah
deželnih strelcev izvirajo iz
februarja 1944; vendar to ni

bistvenega pomena, ker do
neklih posebnih sprememb v
teh mesecih ni prišlo (IZDG,
n. a., fasc. 207-V, 208-II in
28-III).

310) Kasneje so ugotovili,
da ta borec nima prav no-
bene zveze z nemškim napa-
dom. Bil je domačin in ker
mu štab bataljona ni dovo-
lil, da bi obiskal domače, je
to storil kar na lastno pest.

311) Mile Pavlin, v svoji
knjigi »V ognju in snegu«
(Ljubljana 1963) navaja na-
tančne podatke, kako so ne-
kateri izmed teh političnih
delavcev kasneje razkrinkali
kot gestapovske agente. Po-
temtakem je zelo verjetno,
da so jih namenoma speljali
v Lovčev hotel, kjer je bil
ves bataljon na kupu in ga
je bilo lažje obkoliti in uni-
čiti kot pa po raztresenih hi-
šah v Koprivniku.

312) V ognju in snegu, str.
37

313) Zb. VI, knj. 9 dok. 108.

314) V ognju in snegu str.
50.

315) Borci so sprva menili,
da gre spet za kak lažni pre-
plah, nekaj podobnega, kot
se je pripetilo že ponoči. Ta-
krat se je stražarju sprožila
puška in nekateri borci so za-
čeli bežati. Bataljonski komi-
sar jih je hotel prisiliti k po-
korščini in je nekajkrat s pi-
štolo ustrelil čez njihove gla-
ve, oni pa so, misleč, da so
za njimi Nemci, streljali na-
zaj. Ko so ugotovili pomoto,
so se vrnili spat. K sreči ni
bilo nobenih žrtev. (V ognju
in snegu str. 39).

316) Načelnika štaba briga-
de Franca Jereba-Slavka ni
bilo tu, ker je bil obolen in
se je zdravil na terenu.

317) Viharni časi (Borec,
Ljubljana 1960).

318) Zb. VI, knj. 9, dok. 204.

319) Izjava Toneta Svetine.

320) Janez Ambrožič: Sredi
snega in izdaje (Viharni časi,
Ljubljana 1960).

321) Justina Bunderla-Slav-
ka, Spomini (Viharni časi
1960).

322) V ognju in snegu str.
55.

323) Nasedel pa je en sam
borec. Na puško je obesil bel
robec in ko je streljanje ne-
koliko ponehalo, hotel sple-
zati skozi okno. Tedaj pa ga
je nemška krogla zadela v
glavo (V ognju in snegu, str.
66).

324) Sprva so to pripisova-
li Tonetu Svoljšku, ki naj bi
ga po boju našli mrtvega z
zastavo pri sebi. V spomin
na njegovo junaško dejanje
je štab Prešernove brigade
s posebno odločbo ukazal,
naj se novi bataljon imenu-
je po Tonetu Svoljšaku (do-
pis štaba Prešernove brigade
z dne 10. 1. 1944 — IZDG,
fasc. 280 — V). Kasneje pa so
ugotovili, da borec, pri kate-
rem so našli bataljonsko za-
stavo, ni mogel biti Tone
Svoljšak, ker so tega Nemci
bili ujeli in ga 31. decembra
1944 kot talca ustrelili v Me-
dvodah (V ognju in snegu
str. 85).

325) Poročilo propagandne-
ga odseka Prešernove briga-
de z dne 11. 1. 1944 (IZDG,
fasc. 276 a — III).

326) Izmed teh so jih 31.
decembra 1943 devet ustrelili
v Medvodah kot talce, med-
tem ko je usoda dveh ujetni-
kov (oziroma enega, ker Nem-
ci v svojem poročilu govore
le o desetih ujetnikih) nezna-
na.

327) Zb. VI, knj. 9, dok. 108.

328) Obveščevalni dnevnik

329) Zb. VI, knj. 9, dok. 204.

330) Bohinjski politični de-
lavci so ranjence — bilo jih
je pet — spravili v kočjo nad
Jereko. Zaradi tavanja in le-
žanja v snegu in mrazu so
bili vsi ozeblji, tako da jim
je moral dr. Pohar, ki so ga
bili s Prtovča poklicali na po-
moč, porezati prste na nogah

(Edvard Pohar: Partizansko
zdravstvo na Gorenjskem).

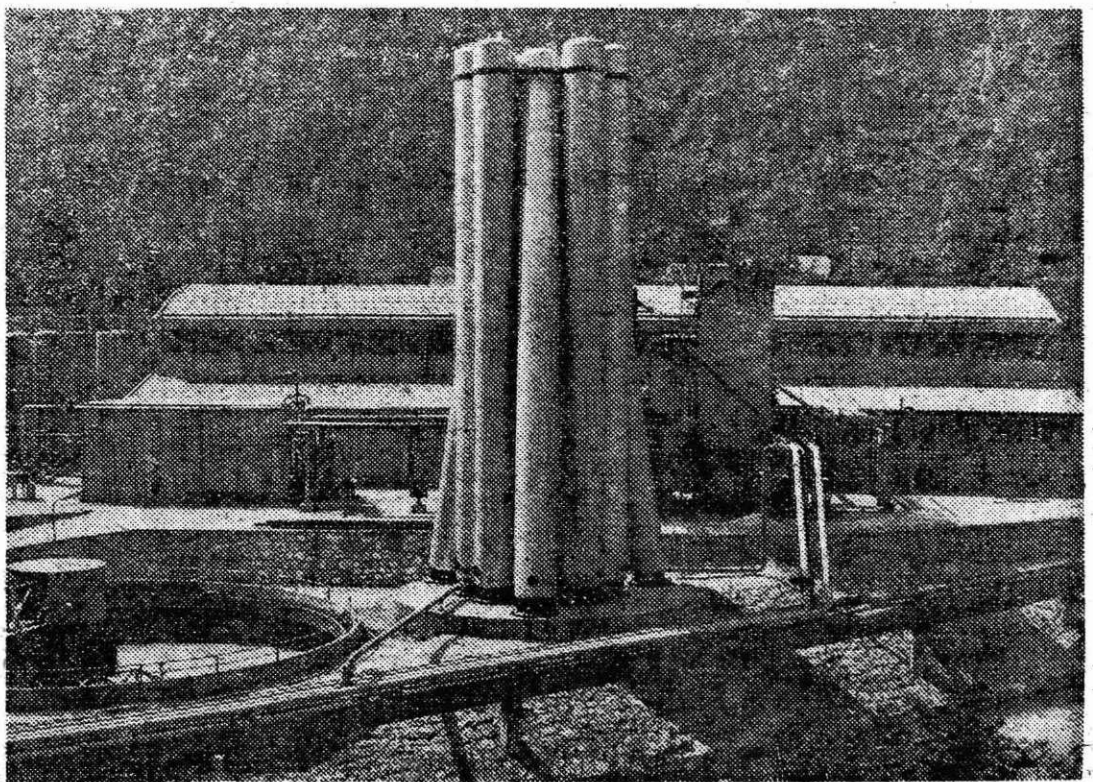
331) Zb. VI, knj. 9, dok. 108.

332) Obv. poročilo štaba
Preš. br. z dne 6. 1. 1944
(IZDG, fasc. 280 a — I).

333) Nekaj mesecev pozneje
so vosovci skoraj po naključ-
ju dobili od Ivana Stiergarja,
ki je 14. decembra pomagal
prevažati opremo 3. bataljo-
na iz Koprivnika v Lovčev
hotel, priznanje, da je bil on
tisti, ki je bil Nemcem pripe-
ljal na Goreljek. Povedal je,
da so ga Nemci bili preoble-
kli v svojo uniformo in mu
dali celo pištolo, s katero je
po končanem boju streljal
ranjene partizanske borce.
Za izdajstvo so mu Nemci
plačali 150 mark (V ognju in
snegu, str. 103—104).

334) Ukaz štaba Preš. briga-
de z dne 6. 1. 1944 in dopis
štaba Preš. br. z dne 10. 1.
1944 (IZDG, fasc. 280—V); po-
ročilo štaba Preš. br. z dne
4. 1. 1944 in obv. poročilo šta-
ba Preš. br. z dne 6. 1. 1944
(IZDG, fasc. 280 a—I); poročilo
prop. odseka štaba Preš. br.
z dne 11. 1. 1944 (IZDG fasc.
276 a—III); Zb. VI, knj. 9,
dok. 108, 153 in 204; V ognju
in snegu; Viharni časi 1960;
Obveščevalni dnevnik; poro-
čila štaba 184. polka deželnih
strelcev in poveljstva orožni-
štva (IZDG, n. a. fasc. 28—
III, 207—V in 208—II).

**Dopisujte
v Železarja**

Sodobno urejena kisikarna SAVA

Izvajanje programa stanovanjske graditve na Jesenicah

Ni še preteklo leto, ko je bil sprejet program stanovanjske graditve za obdobje 1972-1976, vendar je prav, da o dosedanjem delu in uspehih ter o bodočih nalogah obveščamo občane, saj je prav področje gradnje stanovanj in stanovanjsko gospodarstvo v celoti tista dejavnost, ki zanima slehernega občana.

V skladu s programom gradnje stanovanj naj bi v tem obdobju gradili letno 250 stanovanj, od tega 160 v družbeni lastni oziroma v blokovi gradnji in 90 stanovanj v enodružinskih hišah.

V letu 1972 in 1973 je bilo zgrajenih skupno 266 stanovanj v blokovi gradnji. Ta stanovanja so bila zgrajena na že začelih zazidalnih kompleksih, ki pa so z dograditvijo stanovanj v letu 1972 in 1973 v glavnem izčrpani, to so območje pri gimnaziji, območje na Tomšičevi cesti in območje pri internatu ŽIC.

V skladu s programom stanovanjske graditve bo v naslednjem obdobju gradnja družbenih stanovanj potekala po zazidalnem načrtu Spodnji Plavž ter zazidalnem načrtu Centra mesta Jesenice ter v Kranjski gori, medtem ko bo gradnja individualnih hiš potekala po že obstoječih zazidalnih načrtih, ki so še v izdelavi. Po zazidalnem načrtu Plavž I. je predvidena gradnja ca 50 stanovanj in sicer v prvi fazi v takoj imenovanih členjenih stolpnih na Spodnjem Plavžu vzporedno s pokopališčem in ob železniški progi Jesenice-Hrušica. Prva stolpnica, ki bo imela skupaj 104 stanovanja je v gradnji in bo predvidoma dograjena spomladi 1974, naslednjo stolpnico pa bo pričelo SGP »Sava« graditi v letošnji jeseni in bo dokončana naslednjo jesen. Z dograditvijo teh dveh stolpnice bo v skladu s programom stanovanjske graditve zagotovljena izvršitev tega programa, saj bo 208 stanovanj vseljenih v letu 1974 pomenilo pokritje razlike za leto 1973 in celotnega števila stanovanj za leto 1974.

Istočasno z začetkom gradnje druge členjene stolpnice pa bo v Centru Jesenice pričelo podjetje GIP »Gradis« Jesenice graditi stanovanjsko stolpnico s 65 stanovanji, ki bodo predvidoma dograjena v začetku leta 1975. V Kranjski gori je v gradnji v skladu z zazidalnim načrtom za območje S-6 stanovanjski trojček — vila bloki z 39 stanovanji, ki bodo vseljiva v letu 1974, predvidena pa sta še 2 trojčka na istem območju in bosta dograjena v letu 1975 in 1976.

Intenzivna gradnja stanovanj zahteva istočasno tudi zelo pospešeno urejevanje komunalnih vprašanj mesta Jesenice, predvsem ureditev kanalizacije, vodovoda, elektro razvodnega omrežja, telefonskega omrežja ter vprašanje rušitve obstoječih objektov in dograditev nadomestnih stanovanj, poslovnih prostorov in garaž. Najtežje področje za pripravo gradbišč je nova naselja predstavljajo Center Jesenice, prav tako pa tudi zazidava na Spodnjem Plavžu. V obeh primerih bo potrebno nadomestiti obstoječe objekte z novimi, kar seveda nalaga vsem sodelujočim reševanje dokaj zapletenih zemljiških pa tudi drugih vprašanj. Predvsem vprašanje postopnosti rušitve garažnih objektov na Sp. Plavžu narekuje v prvi fazi začasne rešitve, ker z dograditvijo samo enega stanovanjskega objekta še niso podane možnosti, da bi se zgradil nadomestni garažni objekt za vse prizadete lastnike garaž, pač pa bodo ti pogoji dani šele z dograditvijo druge in tretje stanovanjske stolpnice, to pomeni najkasneje leta 1975. Za ta čas so se sode-

lujoči odločili za postavitve nadomestnih garaž, ki bodo postavljene v neposredni bližini obstoječih stanovanjskih objektov, vendar samo začasno do zgraditve nove garažne hiše. Podobna situacija je tudi v centru Jesenic, kjer bo potrebno porušiti dva stanovanjska objekta ter več individualnih garaž in bo preseleitev stanovanalcev v nova stanovanja in nadomestitev garaž možna šele po dograditvi prve stolpnice ne pa takoj v sedanjih fazi.

Zaradi pomanjkanja prostih zazidalnih površin se je občinska skupščina Jesenice odločila za zazidavo lokacij na Jesenicah in sicer v Centru in na Plavžu. Vendar dajejo te lokacije določeno prednost, ker z dograditvijo novih stanovanj ne bo potrebno graditi spremljajočih objektov, ker tako na Plavžu kot v Centru že obstajajo vsi potrebni infrastrukturni in komunalni objekti, kar pa v končni fazi predstavlja izredno ugodno finančno strukturo gradnje stanovanj. Stanovanja zgrajena na teh lokacijah bodo kljub temu, da so potrebna nekatera rušitvena dela in nadomestitev obstoječih objektov z novimi še vedno pod slovenskih povprečjem in predstavljajo rušitve in komunalna dela skupno obremenitev cene stanovanj maksimalno 20 X kar pa je v okviru slovenskega povprečja. Cena za 1 m² stanovanjske neto površine na Plavžu je za letošnje leto dogovorjena z izvajalcem SGP »Sava« Jesenice na 3.650 din. V tej ceni pa so upoštevani vsi komunalni stroški, projekti, nadzor, bančna provizija in zunanja ureditev okolice.

Tudi v bodoče bomo občane obveščali o izvrševanju programa stanovanjske graditve in predvsem glede gradnje družbenih stanovanj pa tudi o gradnji individualnih stanovanjskih hiš.

dipl. inž. Marija Vičar

Novice iz radovljiške občine

Izvršni odbor občinske konference SZDL je na ponedeljkovi seji razpravljal o uresničevanju načrta javnih razprav o osnutkih zvezne in republiške, ustave, statuta občine in krajevnih skupnosti. Potrjen je bil sklep o ustanovitvi medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko, obravnavali pa so tudi nekatere kadrovska in organizacijska vprašanja bodočega vodstva občinske konference SZDL.

V petek, 31. avgusta je bil na seji občinske konference SZDL posvet urednikov glasil delovnih organizacij. Dogovorili so se o vključevanju tovarniških in drugih lokalnih časopisov v javno razpravo o ustavnih spremembah in novih statutih občine in krajevnih skupnosti.

Koordinacijska komisija za sestavo občinskega statuta je prejšnji petek obravnavala predosnutek statuta občine in dala številne pripombe. Po mnenju članov komisije je predosnutek preveč načelen, ker vsebuje dejansko tisto, kar je že označeno v ustavnih predlogih. V predosnutku je premalo poudarka na konkretnih družbeno ekonomskih razmerah v občini, še manj pa na vlogi samoupravnih interesnih skupnosti. Le-teh bo v prihodnje sedem, vendar v bodočem statutu niso opredeljene njihove vloge in pristojnosti. Sklenjeno je, da se izvrši temeljita korektura predloženega dokumenta in da se šele potem opravi končna redakcija teksta.

V prostorih Mladinskega doma v Bohinju poteka danes in jutri seminar za najodgovornejše družbeno politične delavce občine. Seminar prireja občinske konference SZDL v sodelovanju z Delavsko univerzo, ki naj omogoči enotna izhodišča za javno razpravo o ustavnih osnutkih in novih statutih občine in krajevnih skupnosti. Na seminarju sodelujejo podpredsednik RK SZDL Vlado Beznik, podpredsednik republiške skupščine Zdravko Krvina, članica RK SZDL Silva Jereb in član predsedstva RS ZSS Zdravko Troha.

O pripravah za javno razpravo o osnutkih ustave SFRJ, SRS, statutu občine in krajevnih skupnostih ter o nalogah komunistov so razpravljali tudi na XV. seji občinskega komiteja, ki je bila 4. septembra. Poleg tega je bil na dnevnem redu tudi program kadrovskih priprav in verifikacija kandidatov za vodstva in organe ZK v občini ter za kandidate delegatov za X. kongres ZKJ in VII. kongres ZKS.

V sredo 5. 9. se je sestala koordinacijska komisija pri OK ZK za usmerjanje in usklajevanje akcije za gradnjo stanovanj, ki je preučila potek izvajanja akcije gradnje stanovanj in funkcijo solidarnostnega sklada.

Po poletnih počitnicah je spet zaživela aktivnost občinske mladinske organizacije in njenih organov. V preteklem tednu so zasedale komisije za splošni ljudski odbor, za informacije, za idejno politično delo in kadrovska vprašanja. Na vseh sestankih so sprejeli program dela za jesensko obdobje, s posebnim poudarkom na javno razpravo o osnutkih ustave in statutu.

Konfekcijsko tekstilno podjetje Tip-top iz Ljubljane bo jutri dopoldne svečano proslavilo 20-letnico obstoja v svojem obratu v Bohinjski Bistrici, kjer je zaposleno 119 domačinov, pretežno deklet in žena.

Občinski sindikalni svet je v avgustu razposlal vsem vajencem v podjetju družbenega sektorja in pri zasebnikih vprašalnik, s katerim želi ugotoviti njihov položaj na delovnih mestih. Po temeljiti analizi odgovorov, bo posebna delovna skupina pri sindikatu sestavila poročilo o delovnih razmerah, pravicah, dolžnostih in o nagrajevanju vajencev ter predlagala konkretne rešitve.

Te dni imajo v Bohinju še okoli 1800 gostov, kar je nekaj več kot lani, medtem ko je bil avgust boljši po številu nočitev, v juniju in juliju niso dosegli lanskoletnega prometa. Zasedeni so v glavnem le hotelski objekti.

Pri TD Radovljica so imeli v sezoni evidentiranih 360 zasebnih turističnih sob, ki so bile poprečno 90 % zasedene, pretežno z gosti iz sosednjih republik.

Kancerolog in biolog mg. Franc Molnar je pričel v avgustu z raziskovanjem Blejskega jezera. Delo opravlja s sodelovanjem Inštituta za vodne raziskave iz Ljubljane.

V nekaj mesecih bodo že lahko naredili primerjave, ki bodo označevale stopnjo naraščanja oziroma upadanja onesnaženja tega jezera.

JR

Prehod iz starega dela Jesenic v novo naselje Plavž

Dr. Aleksander Rjazancev

Prehladne nalezljive bolezni

Nadaljevanje in konec Zdravljenje:

Preje konzervativno zdravljenje se je danes zamenjalo z radikalnim. Konzervativna terapija pride v poštev kadar je obolenje izključno na mandeljih. Kakor hitro pa so znaki za fokalna obolenja je nujno radikalna terapija. Kontraindikacije za radikalno terapijo so: homofelija in ateroskleroza ter starost.

Konzervativna metoda: izsesavanje, stiskanje, izpiranje lakun, toplota, ne trenirani pevci, bolečina v vratu, izguba glasu na barvi (fonostazija). Pri pevcih, če so operirani (tonzilektomija) se bo glas spremenil, oziroma slabše razvil. Rutinirani pevci, ki že dobro pojejo nimajo pri odstranitvi mandeljev nobenih težav. Odstranitev mandeljev: včasih so izvedli le odščip, t. j. tistega dela, ki je gledal iz nebnih lokov. V odščipljenih tonzilah so se lakune še skrčile, kronična angina pa se je s tem poslabšala. Danes je drugače, ker se tonzila izlušči.

Indikacije:

Po akutni angini, reumi, vnetju oštrcnika, vnetju ledvičnih čašic toda le v primerih, da so se ta obolenja umirila.

Po ponovni angini nastopijo kronične manifestacije.

Tonzilektomija se izvaja tudi če ni fikalnega obolenja oziroma po neuspeli konzervativni terapiji. Prav tako po recidivirajoči (ponavljajoči) angini, po peritonzilarnem abscesu.

Kdaj bomo odstranili mandelje ni vprašanje časa, dobe, starosti, gre le za vprašanje stanja mandeljev in bolnika samega.

Posledice tonzilektomije:

Včasih so težave z devetim možganskim živcem, ker je blizu rane in se rad vname to pa pomeni, da čutimo vse sladko, vse grenko ali pa so bolečine. Spremembe so tudi na koncu jezika, ker se ob brazgotinjenju dvigne navzgor, zaradi česar nastanejo nepopolni občutki in govorne motnje. Toda to se z leti normalizira.

Odstranitev mandeljev je preventivni ukrep. Po operaciji angin ni več, pač pa samo vnetje žrela ali pa kombinacija z nahodom.

AKUTNI TRAHEITIS

(Tracheiti acuta)

Vnetje sapnika nastane:

1. Kot spremljajoči simptom pri gripi in ošpicah
2. Pri nahodu
3. Kot samostojno obolenje.

Obolenje prične s povišano temperaturo, mrzelnjem, glavobolom in zbitostjo celotnega telesa. Bolnik čuti hude bolečine za prsnico ob hudem suhem kašlju z malo količino izpljunka.

Zdravljenje je slično kot pri angini.

BRONHITIS

(Bronhitis acuta)

Akutni bronhialni katar (Bronhitis acuta):

Obolenje prične z glavobolom, utrujenostjo, suhim kašljem, z nekoliko povišano telesno temperaturo. Kataralno vnetje sluznice večjih in srednje velikih sapnic, kot posledica navadnega prehlada oziroma kot samostojno obolenje. V etiologiji akutnega bronhitisa je treba upoštevati škodljive snovi kot so: vdihani prah, dim in škodljivi plini. Škodljive snovi povzročijo pri vdihanju, da postane sluznica sapnic rdeča, nabrekla in prekrita s sekretom. Suhi kašelj se pretvori v vlažnega, sekret, ki je v začetku sluzast, se pretvori v rumenkasto zelen gnojen izloček.

Akutni bronhitis traja nekaj dni, medtem ko kašelj traja še vsaj dva tedna.

Kronični bronhialni katar (Bronhitis cronica):

Vzroki za nastanek kroničnega bronhialnega katarja so isti kot pri akutnem, le da je eksponiranost nasproti noksam daljša. Pri stalni inhalaciji plinov in prahu, je kronični bronhialni katar škodljiv k poklicnim obolenjem. V redkih primerih je kronični bronhialni katar sapnic posledica akutnega bronhialnega katarja. Pri vsem tem ne smemo pozabiti na patogene bakterije, ki imajo veliko vlogo kot dodatni povzročitelj komplikacij respiratornega sistema.

Posebno eksponiranost do kroničnega bronhialnega katarja kažejo debelejši ljudje, diabetiki, kronični nefritičarji in tisti ljudje, ki ne znajo dihati skozi nos. Kandidati za kronično bronhialni katar so, tudi ljudje s prirojenimi deformacijami prsnega koša. Na dihalni poti pretežno večjih sapnic so vidne kataralne spremembe. Sluznica, mišični in hrustančni sloj sapnične stene so na določenih mestih zadebeljene ali stanišane, s propadlimi elastičnimi vlakni. Zaradi razrahljanosti sapnične stene, pri hudem in naporu kašlju pride do razširjenja sapnic, okoliš pa se spremeni v fibrozo — sklerotično tkivo, ki je neelastično. Cilindrični epitelj se pretvori v ploščati. Sluznico prekrivajo gosti sluz in gnoj. Bolnik s kroničnim bronhialnim katarjem so nekoliko cianotični z otežkočenim dihanjem pri delu. Pri najmanjšem naporu v jutranjih urah imajo največje težave, ki se sčasoma čez dan nekoliko popravijo. Obolenje je navadno brez vročine, kadar pa se vročina pojavi, je to znak ponovnega akutnega obolenja kroničnega procesa. Možno je tudi poslabšanje bolezenskega stanja zaradi resorpcije toksičnih snovi oziroma razpada sekreta. To se pravi predvsem pri tistih ljudeh, ki so zaradi bolezni oslabei.

Pri dolgo trajajoči vročini je to znak, da gre za descendirajoč vnetni proces sapnične sluznice. Pogosta komplikacija so bronhoektazije. Kronični bronhialni katar je lahko smrten pri insuficienci srca, oziroma pri ponovnih infekcijah z močno, patogenimi bakterijami. Bolezen je le redko ozdravljiva, traja leta z izboljšanjem ali poslabšanjem.

PLJUČNICA

(Vnetje pljuč)

Zaradi dobrih terapevtskih sredstev danes pljučnica ni več tako nevarna kot v preteklosti. Še vedno pa je izredno nevarna pri otrokih in starejših ljudeh.

Pljučnica je pogosto infekcijsko obolenje najmanjših delcev pljuč kot so alveole. Povzročitelji so bakterije kot so pneumokoki in streptokoki. Pri pljučnici ločimo še naslednje podgrupe:

1. Bakterijske pneumonije
 - a) lobarna pneumonija
 - b) bronhopneumonija
 - c) tuberkulozna pneumonija
2. Virusna pneumonija
3. Primarna atipična pneumonija

LOBARNA PNEUMONIJA

Pri tej vrsti pljučnice je prizadeto oziroma vneto celo pljučno tkivo. Nastopi hiperemija pljuč zaradi prenapolnjenosti s krvjo. Izloča eksudat s fibrinom ter bela in rdeča krvna telesa v prostoru za zrak. Bolezen poteka po določenih anatomsko-patoloških procesih, obenem pa pride še do vnetja porebrnice. Pljučnica je vedno posledica neozdravljivih prehladov.

Izrednega pomena je bronhialno vnetje pljuč, ki se razvije iz kateregakoli vnetja zgornjih respiratornih poti. Vnetje pride iz zračnega vejčja na pljučno tkivo in tvori manjša žarišča, ki se nato spojijo v večja.

Bolezen nastopi naglo ob zbadanju v prsih. Mrzlica in visoka telesna toplota še poslabšujeta bolnikovo stanje. Telesna toplota doseže 39–40°C. Bolnik težko diha, kar je razvidno iz široko razprtih nosnic. Globoko in bolj frekventirano dihanje povzroča bolečine, ker je istočasno vneto tudi pljučna porebrnica.

V začetku je kašelj suh, pozneje pa se izkašljuje sluz, ki je modrikasto-rumene barve. Nevarnost vnetja pljuč traja 7–9 dni, dokler se vročina ne vrne na normalno izhodišče. Pri obolenju je važno zasledovati delovanje srca in krvni obtok. Bolnik mora mirno ležati v polsedecem položaju v prežračen sobi, dokler vročina ne pade na normalo. Hrana mora biti lahko prebavljiva. Priporočajo se tople obloge ne glede na avtorje. V času vročine se priporočajo sadni sokovi in zdravilni čaji.

Pri pljučnici je obraz pordečel, okoli ust pa se pojavijo izpuščaji (vročinski mehurčki) — Herpes labialis. Izpuščaje je priporočljivo mazati s kremo »Labiosan«.

GRIPA

(Influenza)

Povzročitelj gripe je virus, za katerega ni specifičnega zdravila, ampak obstaja aktivna imunizacija s cepivom. Pri normalnih pogojih virus gripe submikroskopsko majhen, ki ga je moč opazovati le z elektronskim mikroskopom. Najbolj nevaren virus gripe A je sestavljen iz dveh delov t. j. jedra in ovojnice. Bolj natanko je jedro sestavljeno iz fine nitke, ki je zavita v spiralo, kot celota pa v obliki klobčiča. Klobčič je obdan s povrhnjico, ki ima številne bodičaste konice, kot je razvidno iz fotografije. Virus A je okrogle oblike in meri 0,08 do 0,12 mikronov v širino. Viruse gripe delimo v tri skupine t. j. serotip A, B, C. Serotip A in B sta glavna povzročitelja gripe, medtem, ko je serotip B le priložnostna vrsta. Virusi gripe se med seboj razlikujejo v beljakovinski zgradbi. Največjo smrtnost prinašajo pod — tip A, ki ima izredno sposobnost vdora v živo celico, ki jo spremeni v mrtvino. (Slika, objavljena v prvem delu)

Gripo ugotavljamo kot infekcijsko bolezen šele takrat, ko z dela izostane največ delavcev. Po znanih obolevnostih šele spoznamo bolezen. Znaki se kažejo v naslednjem razporedju:

1. kašelj 90 %
2. zamašen nos 82 %
3. glavobol 72 %
4. občutek slabosti 66 %
5. boleče mišice 62 %
6. vnetje grla 62 %

Poleg teh znakov so še dva do pet dni trajajoče temperature, ki znašajo od 38–39°C. V mnogih primerih pride do hripavosti, mokrega kašlja in bolečin v trebuhu.

Inkubacija traja 18 do 36 ur po okužbi z virusom. Možna pa je tudi daljša inkubacija.

Posebno dovzetni za gripo so ljudje, ki so slabo hranjeni, utrujeni, slabotni ali pa so pred časom preboleli kakšno hujše obolenje.

Če hočemo imeti čim nižji bolniški stalež pri naslutenem pohodu gripe, moramo pričeti vakcinacijo z vso naglico. Namen vakcinacije je v tem, da preprečimo ponovno odpornost virusa. Največja težava pri vakcinaciji je v tem, ker nikdar ne vemo, kakšne vrste virusi bodo povzročitelji gripe. Če bi cepili proti A, gripo pa bi povzročili B, je naša preventiva brez pomena in neučinkovita. Cepljenje z živo vakcino t. j. v nos, je le malo uspešno — okrog 35 %. Z mrtvo pa je izredno uspešno — okrog 80 %.

Z mrtvo vakcino lahko cepimo na dva načina t. j. z injekcijo v podkožje ali v kožo pod visokim pritiskom s posebno vakcinacijsko pištolo — Hyposprey Jet — Injektor. Nekatere novejšje pištole imajo posebne šobe še za vakcinacijo v mišico in podkožje. Vakcinacija je neboleča, ker je vakcina vnešena v organizem pod pritiskom 850 atmosfer. Dobro uvežban zdravnik lahko v eni uri cepi okrog 600 ljudi, v primerjavi z iglo pa izredno malo in to, še s številnim personalom.

Cepljenje proti gripi pa je potrebno gledati tudi skozi prizmo visokega rizika. Visok rizik pa smatra pri cepljenih osebah, starejših od 45 let, manjši pa pod 45 let. Izredno dobre uspehe pa dosežemo pri 15–20 let starosti. To se pravi: čim mlajši so delavci, tem več antiteles proti virusu gripe posedujejo. V primeru ponovnih valov gripe, se zmanjšajo antitelesa, to pa pomeni manjša obramba in možnost infekcije.

Prepričan sem da je naša preventiva s predhodnim dajanjem C vitamina in Bimolina upravičena glede na to, da se tudi banalni infekti respiratornega sistema podlaga za lažjo infekcijo z virusi gripe. Omenjena zdravila pa banalne prehlade infekte preprečujeta in pospešujeta odpornost telesa, kar je izrednega pomena v času dipoznih obolenj.

DOMAČI RECEPTI PROTI PREHLADU

Ker je pravilno dihanje skozi nos pomembno, je treba o tem tudi nekaj spregovoriti. Poznamo ljudi, ki dihaajo skozi usta in nos. Pravilno je skozi nos. Pri nosnem dihanju pride skozi respiratorni sistem manj mikroorganizmov, to pa pomeni manj bolezni. Prehod zraka skozi nos ima tudi to prednost, da se segreje in s tem preprečuje prehlade. Ljudje ne dihaajo skozi nos kadar so prehlajeni in v primeru kadar so v nosu polipi ali izredno veliki mandelji.

(Nadaljevanje na 12. str.)

(Nadaljevanje z 11. strani)

Starih dobrih domačih nasvetov ni kar tako zametati, ker so izdelani na dolgoletnih izkušnjah. Posebno mesto ima česen, ker je izredno baktericiden. Priporoča se ga uživati ali pa posamezno očiščene siroke dajati v nosnici. V začetku je morda neprijetno, vendar je konec dober in uspešen. Iz česna ali čebule se lahko dobi sok, ki ga vpije vata, katero v obliki tampona damo v nos in dihamo skozenj. Ta način je izredno priporočljiv pri nahodu.

Pri kašlju vzamemo kilogram očiščene čebule, ki jo popreje z ribamo ter dodamo 50 gr medu in 40 gr sladkorja. Vse skupaj dobro premešamo in kuhamo 3 ure v 1 litru vode. Ohlajeno zdravilo precedimo in uporabljamo 3 krat dnevno po dve žlici.

Protj kašlju se zelo priporoča prežgani sladkor ali po domače »kangel cukers«.

Ponekod priporočajo vdihovanje pare, ko se kuha neomajen krompir. Para se vdihava 10–15 minut, trikrat dnevno.

Pri obolenju žrela se priporoča kadulja, ki je namočena v alkoholu. Od tega se vzame ena žlica na čašo vode in grgrga. Za obloge bolečin prsi se priporoča vroče testo od otrobov in moke, ki se ga da na prsi in pokrije s toplo krpo.

Za močno znojenje pa se priporočata lipovo in malinovo listje. Eno kot drugo služi za čaj, ki ga je treba 20 minut kuhati. Čaj večkrat pijemo z dodatkom medu.

PREHRANA V ČASU PREHLADNIH INFEKCIJSKIH BOLEZNI

Posebna prehrana v času vročine ima svoj zdravilni pomen. Bolniki so običajno brez apetita, telo pa je onemoglo in izčrpano. Pri dolgotrajni vročini telo izgublja beljakovine in maščobe. Zaradi močnega znojenja je bolnik hudo žejen, zato priporočamo nadomestitev tekočine v obliki mleka, mesne juhe in svežih sadnih sokov.

Po nekaj dneh trajajoče vročinske bolezni se odločamo za tekočo in poltekočo hrano. Skupna količina naj ne presega 2 litra. Dajemo sadne sokove, ruski čaj in kakav. Za tiste bolnike, ki odklanjajo mleko, dajemo Ovomaltine ali lahke mlečne kreme. Kadar je v blatu preveč maščob, damo bolniku citrirano mleko, t. j. eno noževico konice Natrijevega citrata in en kozarec mleka. Po citriranju mleku se bolnik dobro počuti.

K tekočinam dajemo sladkorje, ki so lahko prebavljivi in imajo kalorično moč. Najboljši sladkorji so: grozdni sladkor, med in navadni sladkor.

Jajca so pomembna jed in jih dajemo pred ojačujočo prehrano. Ojačujoča prehrana se sestoji v obliki rib, povrtnin in sadja. Od mesa priporočamo belo meso.

Pri prehrani je treba paziti, da bolniku ne damo preveč pitja zaradi preobremenitve prebavnega trakta. Bolje je dajati hrano večkrat po malem. Kadar se bolnikovo stanje izboljšuje pa povečujemo obroke.

KDAJ JE VROČINA NEVARNA

V človekovem organizmu so stalni eksotermni metabolični procesi. To pa pomeni, da je človek v permanentni nevarnosti zaradi morebitne akumulacije toplote. Toplota se mora zvišati do take stopnje, da pomeni nevarnost za življenje. Sreča je v tem, da ima človek v velikih možganih center za toplotno regulacijo. Normalno deluje možganski center za telesno toploto s termostatom, ki drži prenašalca toplote t. j. kri na 37°C. Pomembnost regulacijskega centra za toploto je v tem, da v primeru infekcijskih obolenj ne sme odpovedati. Kadar je telo ogroženo po bakterijah in pyrogenih substancah draži regulacijski center, ki se dvigne na višji nivo, to pa pomeni zvečano telesno toploto. Nevarnosti ni, toliko časa, dokler je telo sposobno, da se poti in oddaja toploto v okolico. Kadar to ni možno, nastopi smrt zaradi okvare telesnih beljakovin. Telesne beljakovine pri temperaturi 42°C (koagilirajo) preidejo iz tekočega stanja v trdo, to je isto kot pečeno jajce, ko se ga ne da več utekočiniti.

Pri infekcijskem obolenju predstavlja normalna temperatura telesa kot hlad. Človek se trese. Tresi pa povzročajo toploto. Notranja toplota se zvišuje, tako da pri 40°C bakterijski strup propade. Po uničenju strupov se toplota normalizira na 37°C. Zaradi vročine nastane potenje, ki ohlaja površino telesa.

Pri izredno visoki temperaturi nastopi delirij, ki je povezan s fantazijo. Ob bližajoči smrti se

temperatura dvigne v ekstremnih primerih od 44° do 45° C.

Pri vseh prehladnih infekcijskih obolenjih je nujno večkrat meriti toploto telesa. Pripomniti pa je treba, da se iz temperature krivulje ne da ugotoviti specifično bolezen. Pomembno je, da se o boleznih posvetujemo z zdravnikom, ki bo povedal kakaj je telesna toplota zvišana.

Toploto telesa merimo z živosrebrnim termometrom na treh mestih: pod pazduho, pod jezikom in v črevesju. Pravilno bi bilo v času boleznih vročino vsaj dvakrat dnevno meriti, rezultat pa vpisati v temperaturno listo, ki si jo lahko vsak sam napravi. Temperaturna krivulja služi kot vodič glede efikasnosti terapije.

NEPRAVILNOSTI PRI ZDRAVLJENJU PREHLADNIH BOLEZNI

Vedno več ljudi se »požvižga« na zdravnikove nasvete, zato si sami napravijo zdravila, čeprav ne vedo za riziko, ki si ga sami ustvarjajo. V času prehlada si ljudje kupujejo razna zdravila, ki niso na repčetu, v upanju, da si bodo sami pomagali. Tako zdravljenje pa pomeni nevarnost, ki se ponavadi konča z neuspehom. Zdravnik pozna primere hudih okvar, zato opozarja na alarmantne znake, pri katerih je potrebno prenehati z zdravljenjem. Ti so:

1. Kadar bolezen ne preneha po lastni izbiri zdravljenja.
2. Kadar se simptomi boleznj pojačajo ali pa se pojavijo novi.
3. Pri vročini.
4. Pri toploti telesa pod 36°C.
5. Pri močnih bolečinah.

Pri navadnem nahodu ljudje uporabljajo kapljice za nos, ki vsebujejo parafinovo olje. Taka kapljica lahko povzroči vnetje pljuč. Kapsule proti nahodu so sicer koristne, toda le pri tistih ljudeh, ki nimajo zvišanega krvnega pritiska. Hipertoniki pa so lahko v nevarnosti zaradi povišanja pritiska. Za C vitamin pa se je ugotovilo, da nima stranskih učinkov. Vsi trije omenjeni medikamenti so v času prehladov najbolj iskani, čisto nenevarno zdravilo pa je C vitamin. Posebno nevarno zdravilo je proti bolečinam in glavobolu, ki vsebuje Phenacetin. Večje količine zdravila s Phenacetinom so izredno nevarne za ledvica. Prav tako nevarno je sredstvo proti gripi, ki vsebuje kinin. Kinin ni priporočljiv pri starejših ljudeh, ki so srčni bolniki. Tudi 75-letno zdravilo »Aspirin« ni brez nevarnosti.

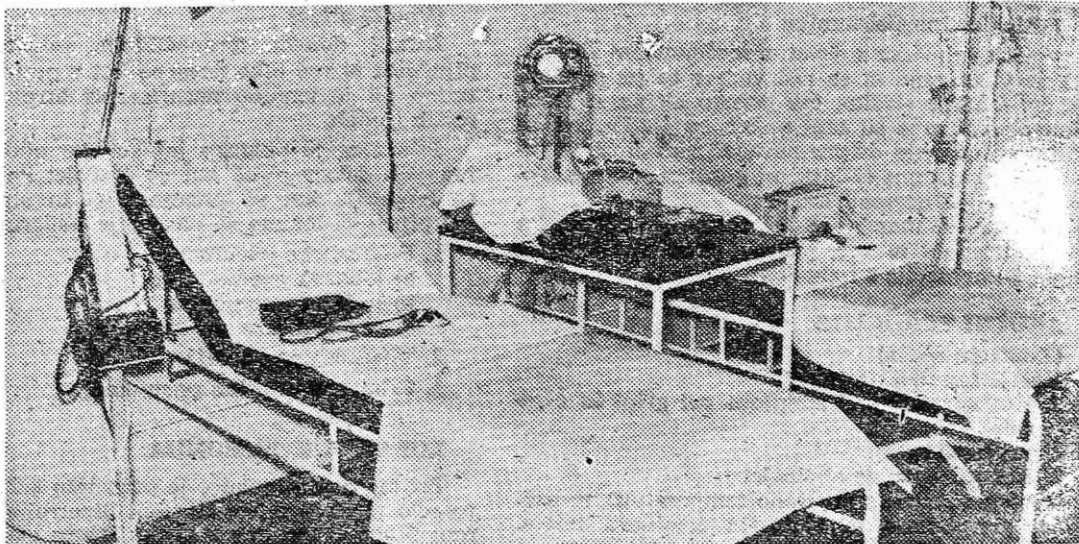
Prevelika količina lahko povzroča pri ulkusu krvavitev, alergijo in okvaro respiratornega sistema.

Zdravila so kemične snovi, ki sicer lahko bolniku pomagajo, če so prava, v nasprotnem slučaju pa so lahko nevarna. Posebna opreznost mora biti pri nosečnicah, pa čeprav gre le za navadni Aspirin.

Bolniki imajo nepravilno predstavo o Aminopyrinu, sredstvu za znižanje telesne vročine. Že pri najmanjši vročini 37,5°C jemljejo tablete. Aminopyrin v tabletah ali v razstopini se jemlje takrat, kadar je vročina 39–40°C. V začetku bolezni pa se mora telo samo boriti, z infekcijo, ki povzroča vročino ter tvoriti obrambne snovi. Če damo pa že v začetku Aminopyrin pa to stanje poročimo in telo ne more tvoriti proti telesu.

Druga skrajnost je ta, da ljudje jemljejo za vsako najmanjšo prehladno obolenje npr. nahod Penicilin. In splošni antibiotik kot napr. Penicilin se jemljejo le v določenem času bolezni, ki jo spremlja vročina. Izkušnje uče, da konzervativno čakanje brez jemanja antibiotikov ni dopustno čez dobo 3–4 dni. To je čas v katerem mirujejo razne respiratorne infekcije.

Res je, da ni pravega merila za količino zdravil pri posameznih boleznih, zato naj glede na stopnjo obolenja, presoja količino in vrsto zdravila zdravnik, ne pa vsak sam.

Naprave za ugotavljanje okvar srca in ožilja v obratni ambulanti

tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični

Kisikovi konvertorji v svetu

Kisikovi konvertorji so napravili v preteklih petnajstih letih na področju proizvodnje surovega jekla pravo revolucijo. In to v tehnološkem ter proizvodnem smislu. Leta 1960 so bili udeleženi s štirinajst odstotki pri svetovni proizvodnji surovega jekla. Leta 1965 je ta delež narasel na 15 odstotkov, leta 1970 na 48 in leta 1972 na 58 odstotkov. Do leta 1960 je bila pri največjem kisikovem konvertorju teža šarže 100 ton. V razdobju osmih let, to je v letih 1960 do 1968, je pričelo na svetu obratovati skupno 35 novih konvertorjev. Od tega je imelo 17 konvertorjev težo šarže med 100 in 280 tonami. Doseženi ugodni proizvodni rezultati pri uporabi velikih konvertorjev so pripomogli k temu, da je njihovo število stalno raslo. Do leta 1968 je narasel delež konvertorjev s težo šarže preko 150 ton na 27 odstotkov. Računajo, da se bo ta odstotek v prihodnjih letih povečal na preko 40.

V zahodnoevropskih železarnah so imeli leta 1970 obratujoči kisikovi konvertorji srednje teže

šarže 80–100 ton. Približno 20 odstotkov teh konvertorjev je imelo težo šarže 200 ton in več. Do leta 1974 bodo zgradili v teh železarnah še dvajset novih konvertorjev. Od teh bo imelo 33 odstotkov težo šarže do 150 ton, 24 odstotkov od 150–250 ton in 43 odstotkov preko 250 ton.

V Sovjetski zvezi so do zdaj gradili konvertorje s težo šarže med 90 in 150 ton. Vendar pripravljajo gradnjo večjih konvertorjev, tudi s 300 ton-skimi šaržami. V japonskih železarnah imajo največ konvertorjev s težo šarže med 140 in 180 tonami. Tistih, ki imajo tonažo preko 200 ton je samo 20 odstotkov celotnega števila. V ZDA je največje število konvertorjev in sicer okoli 50 odstotkov, ki zakladajo 140–230 ton teže šarže.

Iz vsega tega vidimo, da je trend gradnje velikih kisikovih konvertorjev bolj očiten. To še zato, ker kažejo obratovni podatki, da je čas izdelave ene šarže pri vseh velikih konvertorjih približno enak. Ta čas je pri predelavi groblja z nizko vsebnostjo fosforja okoli 40 minut. Pri uporabi groblja z visoko vsebnostjo fosforja pa se podaljša za 15 odstotkov. Vzrok je v tem, ker je potreben dodaten čas za odstranitev žlindre. Pogoj za isti čas trajanja šarže v velikem in malem konvertorju je specifično enaka količina vpihanega kisika ($Nm^3 O_2/t, min.$).

Ob ustavnih razpravah

SINDIKAT,

NAJŠIRŠA ENOTNA ORGANIZACIJA DELAVSKEGA RAZREDA, ODGOVOREN ZA URESNIČEVANJE SOCIALISTIČNIH SAMOUPRAVNIH IN DRUŽBENOEKONOMSKIH ODNOSOV

Pomembna značilnost osnutka nove ustave Socialistične republike Slovenije je, da so mnoge stvari, ki so bile doslej odvisne od politične volje, mnogo bolj jasno opredeljene, bolj konkretno in konkretne. To velja tudi za vlogo in odgovornost sindikata v razvoju celotnega sistema družbenoeekonomskih odnosov in uveljavljanja položaja delavca v skladu s pravicami, mu pripadajo po ustavi. Sindikat je prostovoljna organizacija delavcev in najširša enotna organizacija delavskega razreda.

V primerjavi s še veljavno ustavo, ki pravi, da se »delovni ljudje prostovoljno združujejo v sindikate«, je v osnutku nove ustave predvsem poudarjeno delavci in delavski razred. Pred nami nadaljujemo o ustavni vlogi in nalogah sindikata, je prav, da nekaj misli posvetimo vprašanju zgodovinske vloge delavskega razreda.

Ko poudarjamo delavski razred, moramo predvsem vedeti, da je delavski razred zgodovinsko določen, da je njegova zgodovinska naloga, da odpravi razredno kapitalistično družbo in gradi brezrazredno družbo. Njegova zgodovinska vloga se začne v dobi najbolj surovega izkoriščanja človeka po človeku, ko se je organizirano začel boriti proti kapitalističnemu izkoriščanju in za brezrazredno družbo ter se nadaljuje v socialistični revoluciji dokler ne bo zgrajena brezrazredna družba. Tako kot se je delavski razred v vsej dosedanjí borbi povezoval z drugimi delovnimi ljudmi v boju za državno oblast, se povezuje tudi danes, da bi se fronta za samoupravni razvoj kar najbolj razširjala. Tako se je delavski razred zgodovinsko opredeljen v preteklem stoletju uveljavil »iz razreda po sebi razred za sebe.« Ko se v ustavi in drugih dokumentih razvoja poudarja delavski razred, lahko pojmujejo vlogo delavskega razreda. »Delavski razred torej mora in mora obstojati vse do tlej, dokler ne bo uresničil tistih nalog, ki jih socialistična družba postavlja predenj.« (Izhodišča za pripravo stališč in sklepov desetega kongresa ZKJ).

Drugo vprašanje, ki se ob opredeljevanju delavskega razreda nemalokrat pojavlja, je, kdo pripada delavskemu razredu ni bistveno, ali je kdo inženir ali ročni delavec ampak, kakšen je njegov položaj v proizvodnih odnosih. Tehnična in druga inteligenca, ki sodeluje v proizvodnem procesu v samoupravnih odnosih, postaja del delavskega razreda, če že ni. Toda obstaja možnost, da se, kolikor vlada tehnokratski in birokratski sloj, priključi temu sloju, da postane del tehnokratske in birokratske grupacije.

Bralcem bo sedaj lažje razumeti pojem in vlogo delavskega razreda, in to, da je sindikat prostovoljna organizacija delavcev, kot najširše, enotne organizacije delavskega razreda. V sindikatu se zavzemajo in uresničujejo družbenoeekonomski položaj delovnega človeka v družbeni reprodukciji in v združenem delu zagotavlja enakopravnost delavcev pri združevanju dela in sredstev v raznih oblikah združevanja in enakopravnost delavcev pri dobivanju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov po uspehih dela. Sindikat se zavzema za uresničevanje samoupravnih in drugih pravic in interesov delavcev na vseh področjih dela, ustvarjanja in življenja. Pomembna vloga in naloga sindikata bo tudi samoupravno usklajevanje posameznih in skupnih interesov s splošnimi interesi.

Sindikat se po ustavnih določilih mora zavzemati za usposabljanje delavcev, da bodo lahko uspešno opravljali samoupravne in druge družbene funkcije. Zavzemati se za to, da se bodo demokratično določali kandidati za člane delegacij od delegacij v organizacijah združenega dela do skupščin družbenopolitičnih skupnosti. Sindikat se bo moral zavzemati za najširšo udeležbo delavcev na vseh področjih družbenega dela in življenja, v funkcijah oblasti, pri upravljanju družbenih zadev, vpliva delavcev na kadrovske politike. Sindikat bo moral biti varuh pravic delavcev, zagotavlja socialno varnost, se zavzema za razvoj življenjskega standarda delavcev in krepi njihovo solidarnost. Da bi te naloge in cilje sindikat lažje uresničil oziroma dosegel, mu ustava daje pravico, da je pobudnik različnih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, kakor tudi, da sodeluje pri samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju.

Osnutek nove ustave v celoti pomeni popolnoma novo kvaliteto v zgodovini človeške družbe in delavskega gibanja. Pri uresničevanju te nove kvalitete v družbenoeekonomskih odnosih, pri uresničevanju odločilne vloge delavcev pri upravljanju z družbeno reprodukcijo oziroma obnavljanjem proizvodnje v celotnem gospodarstvu države in razvijanju neposrednega vpliva delavcev na naš celoten razvoj ima sindikat, kot najštevnejša organizacija delavskega razreda zelo odgovorno in odločilno vlogo. Pri uresničevanju teh zgodovinskih odgovornih nalog, bo moral tudi sindikat narediti kvaliteten korak naprej, se otresti še mnogokrat prisotnega prakticizma in ozkosti ter postati resnično revolucionarna sila delavskega razreda. Seveda pa se bo sindikat za ta boj moral oborožiti z vsebino in duhom ustavnih določil, ker šele takrat se bo zanje lahko dosledno boril, mnogo več aktivnosti pa bo moral razviti tudi na področju idejnopolitičnega usposabljanja delavcev.

Pri tem velja poudariti, da so določila osnutka nove ustave nova kvaliteta etapa socialistične revolucije za nadaljnji razvoj socialistične družbe. Sedanja ustavna določila namreč omogočajo in zasledujejo tak razvoj družbenih odnosov »v katerih se bo uresničevalo načelo komunizma: Vsak po svojih sposobnostih — vsakemu po njegovih potrebah.« V spremenjanju teh odnosov pa bo sindikat, kot enotna organizacija delavskega razreda, moral odigrati nadvse pomembno in revolucionarno vlogo.

Tudi na Savi povečan vrtec

Delavci GIP Gradis — TOZD Jesenice, so pred kratkim zaključili z deli na novih objektih vzgojno varstvene ustanove Julke Pibernik na Jesenicah. Predvidevajo, da bodo poslopje odprli konec tega tedna, z delom v njem pa pričeli v ponedeljek, 10. septembra. Ko bodo preuredili še staro poslopje ustanove predvidevajo, da bodo v vse prostore lahko sprejeli v varstvo okrog 260 otrok, v novih in obnovljenih prostorih bodo lažje organizirali vzgojno izobraževalno delo.

Vsa dela bodo veljala blizu štiri milijone dinarjev, kar sta prispevala Temeljna skupnost otroškega varstva in občina Jesenice.

B.

Upokojenci o osnutku nove ustave

V soboto popoldne se je zbralo v dvorani doma upokojencev na Jesenicah 91 članov društva upokojencev Jesenice, ki so poslušali razlago osnutkov republiške in zvezne ustave. Janko Burnik, predsednik komisije za družbenopolitični sistem pri občinski konferenci SZDL občine Jesenice, je tolmačil omenjena osnutka zelo nazorno. Kljub živahni razpravi k osnutkom ni bilo konkretnih pripomb. Sklenili so, da bodo ponovno povabili na razpravo samo tiste, ki se za ta dokumenta bolj zanimajo.

Zborovanju je sledil običajni mesečni članski sestanek. Govorili so o tekočem delu in problemih v društvu ter z zadovoljstvom izrekli soglasje k spremembi vodstva društva.

Sledilo je že tradicionalno tekmovanje »Kaj več o jeseniških podjetjih«. Tokrat so izvedli reklamo za mesariji, ki jih ima Kmetijsko gospodarstvo iz Škofje Loke na Jesenicah. V izvedenem reklamnem tekmovanju so bili z bogatimi mesnimi izdelki nagradjeni Ivanka Kozar, Tine Mravlje in Janez Mežek, vsi z Jesenic. Za zaključek pa je bila izvedena reklama tudi za Mesarsko podjetje Jesenice, ki je bila nagrajena z brezplačnim bogatim sendvičem za vse navzoče.

Vse te oblike delovanja društva upokojencev na Jesenicah so lep primer prizadevanj društva za čim lepše počutje svojih članov.

**Dopisujte
v
Železarja**

Teo Lipicer

Bodočnost tabora v Baški?

Prejšnji teden se je iz Baške na otoku Krku vrnila zadnja letošnja izmena, v teh dneh pa so že »pospravili« tabor Partizana, tako da bo lahko brez škode prezimil.

Ze osemnajsto leto je imelo TVD Partizan Jesenice svoj tabor v Baški, ki je bil v začetku namenjen predvsem članom Partizana, pozneje športnikom, v zadnjih letih pa v njem letujejo tudi drugi naši občani. Tabor v slikoviti Baški, v neposredni bližini lepe plaže in izredno čiste morske vode, ter ob vsako leto več počitniških hišicah in manj šotorov, postaja resnično vse bolj privlačen. Privlačen pa postaja tudi zaradi razmeroma nizke cene oskrbnega dne, kar je ob vse dražjem letovanju ob morju še vedno dostopno za vsakogar. Treba je dati priznanje vsem, ki so tudi letoš poskrbeli, da se je nad 600 taboriščnikov v šestih izmenah počutilo prijetno. In čeprav je težko za tako množico pripraviti hranilo, je bilo predvsem letos izredno malo pripomb, nasprotno — večina se je izredno pohvalila z vsem.

Kot vsakoletni udeleženec

tabora v Baški, pa bi si vseeno dovolil majhno pripombo. Vsako leto manj je športnega življenja v taboru, opustili so jutranje in večerne zборе, celo otroci v obeh šolskih izmenah so bili v tem smislu prepuščeni bolj sami sebi. Res da je plavanje v tem času glavno športno razvedrilo, pa vseeno je bilo v prejšnjih letih tudi dosti drugih dejavnosti. Samo z nekaj cenovnimi rekviziti, bi v tem smislu prav lahko popestrili življenje v taboru, še posebno ob večernih urah in slabem vremenu. Tabor naj bi bil končno tudi najboljša prilika za pridobivanje novih članov v društva TVD Partizan.

Da odgovorim še na vprašanje, postavljeno v naslovu. V teh osemnajstih letih so zaradi razvoja Baške kar trikrat menjali lokacijo in kot kaže se bo treba še enkrat seliti. Že nekaj časa je namreč čutili pri turističnih delavcih Baške interes, da bi sedanji prostor tabora namenili za druge potrebe vse bolj razvijajočega turizma v Baški. Zato so otok Krk pred štirinajstimi dnevi obiskali

predsednik skupščine občine Jesenice France Zvan ter nekateri športni delavci, da bi se dokončno dogovorili o bodočnosti tabora. Tako kot je bilo rečeno, bo mogoče še v letošnjem letu odkupiti zemljišče v neposredni bližini morja, pri čemer pa seveda domačini postavljajo določene zahteve, predvsem v tem, da bi morali graditi vse počitniške objekte. To pomeni, da bi morali čimprej narediti program in izdelati potrebne načrte, ter za začetek zgraditi vsaj osrednjo stavbo s kuhinjo, jedilnico, skladišči in nekaterimi drugimi prostori, v okolici pa začasno postaviti sedanje vikend hišice, pa morda tudi kakšen šotor. Tabor naj bi pozneje širil, tako da bi bile mogoče v bodoče prenočitvene zmogljivosti do 300 oseb. Zemljišče bi dobili, gledano z morja, na skrajni levi strani zaliva, nekoliko proč od prejšnjega tabora, kamor bi bil možen dostop z avtomobili, težav pa ne bi bilo z vodo in elektriko.

In kako zagotoviti denar za investicijo, ki vsekakor pre-

sega možnosti društva Partizan? Tudi o tem je bilo govora in slišati je bilo mnenje, da bi lahko v okviru tabora v Baški rešili možnosti letovanja tudi za nekatere delovne organizacije naše občine, ki do sedaj še niso poskrbele za letovanje svojih zaposlenih. Če torej izvajamo Železarno, ki ima možnosti letovanja v Crikvenici in Biogradu, ter nekatere organizacije, ki imajo vikend hišice oziroma sobe v najemu od Novigrada do Šibenika, ostaja še vrsta delovnih organizacij naše občine brez možnosti cenene letovanja ob morju. Z denarjem, ki bi ga morali prispevati, si sami prav gotovo ne morejo urediti letovanja, skupno pa dosti lažje in prej.

Prav gotovo bi bila sedaj dolžnost čimprej formirati odbor, ki naj bi začel s potrebnimi pripravami in delom. Govora je bilo tudi o nekakšni počitniški skupnosti, ki bi v bodoče lahko v celoti poskrbela za letovanje naših občanov ob morju, kjer bi si na vročem pesku, pod toplim soncem in v morski vodi krepili zdravje in nabirali novih moči za delovne naloge.

viša-
o, da
medi-
alno
e ne-
lu, ki
Phe-
Prav
buje
uden,
birin-

lkusu
a si-
bol-
čaju
a biti
Aspi-

mino-
e pri
mino-
krat,
pa se
zroča
pa že
to in

jo, za
lahod
cilin
ki jo
tivno
o čez
razne

travil
pnjo
drav-

čni

kon-
č. Do
dva-
33 od-
ov od

entor-
iprav-
0 ton-
o naj-
ltona-
samo
največ-
odstot-
e veli-
e zato,
s izde-
i prib-
nizab-
poraba
podaljš-
notre-
goj za
a kon-
nanega
K.

Pretekli petek, 31. avgusta, je predsednik Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice Joža Varl sklical 18. redno sejo predsedstva, kateri sta prisostvovala tudi dva predstavnika Kulturne skupnosti občine Jesenice. Seja je bila namenjena pripravam na javno razpravo o osnutku nove republiške in zvezne ustave ter o predlogu dogovora o kadrovske politiki v občini. V drugem delu seje pa so govorili o pripravah na volilno sejo konference ZKPO in sprejeli okvir za uvodni referat na seji.

Predsednik je predlagal, da javno razpravo skupaj organizirata ZKPO in kulturna skupnost in sicer namesto v osemnajstih društvih in organizacijah ločeno, na skupni konferenci delegatov teh društev in organizacij, ki naj bi zajela okrog 80 delegatov. To je utemeljeval s tem, da bi razumeljeval s tem, da bi razdrobljena razprava ne bi bila tako kvalitetna, razen tega pa bi bila ob množici predvidenih razprav tudi udeležba vprašljiva. Razen tega pa je to začetek razprave, ki mora dobiti svoj odmev tudi na volilni seji konference ZKPO in letnih občnih zborih kulturno prosvetnih društev in organizacij, na katerih bodo ti delegati lahko tudi že razlagali nova ustavna načela. Nedvomno pa bo o novih ustavnih določilih morala teči tudi razprava ko bosta ustavi sprejeti. Predlagal je tudi na katera ustavna določila bi v javni razpravi morali dati največ poudarka.

V razpravi, ki je sledila, je bilo izrečenih nekaj pomislekov, češ, da se na ta način javna razprava oži, vendar so člani predsedstva, ki aktivno delajo v društvih in organizacijah prvotni predlog

Koncert pianistke Dubravke Tomšič- Srebotnjakove za pričetek glasbe- ne sezone

Občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij Jesenice je tako kot že nekaj let doslej, pripravila za sezono 1973—1974 zelo bogat, pester in kakovostni koncertni program. Letošnjo koncertno sezono bodo pričeli s koncertom že svetovno znane pianistke **DUBRAVKE TOMŠIČ-SREBOTNJAK**. Tudi letos bodo koncerti ob 18. uri namenjani šolski mladini v okviru gibanja **GLASBENA MLADINA**, koncerti ob 19.30 pa ostalim ljubiteljem glasbe.

Pianistka bo imela na sporedu: Bacha, Beethovena, Debussyja, Liszta, Moszovskega, Scharlattijsa in Tajčeviča. Vsem ljubiteljem večno živče glasbe se obeta lep večer na katerem bomo tudi prvič na Jesenicah pozdravili odlično slovensko pianistko Dušavko Tomšič-Srebotnjak.

podprli, ker bo prinesel večji končni rezultat, razen tega pa bo manj drobljenja sil in dupliranja javne razprave. Poudarjeno je bilo, da ne gre za število razprav, temveč za končni učinek, ki naj zajame čim več občanov.

Po vsestranski razpravi so sklenili, da bo javna razprava delegatov kulturno prosvetnih organizacij in društev v torek, 11. septembra ob 17. uri v spodnjih prostorih Kazine.

Predsedstvo je tudi soglašalo, da mora uvodni referat na seji volilne konference Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine, ki bo 28. septembra, predstavljati stališča predsedstva. Kritično in

Šuštar polka — v Novigradu

Skupina, ki deluje pri KUD Jaka Rabič v Mojstrani in vadi pod vodstvom tovarišice Francke Mrak in tovariša Petra Pternela, ki je naš sodelavec zaposlen v HVŽ, je čez noč postala priljubljena v raznih krajih, kjer so letos nastopali. Sestavljajo jo predvsem mladi ljudje, ki se med seboj zelo dobro razumejo, temu primeren pa je tudi uspeh in aplavz kjerkoli nastopajo. Redno vadi sedem parov, nekaj pa se jih menja iz različnih vzrokov, kot so: šola, vojaška obveznost itd.

Pred kratkim so nastopali v hotelu Priskank v Kranjski gori. Domači in tuji gostje so bili navdušeni nad lepoto plesov našega naroda, kot tudi nad živobarvno slovensko-gorenjsko narodno nošo. Zanimali so se za nakup oblek, fotografiranja in srecmanja pa je bilo na vsakem nastopu dovolj. Da so bili uspešni, se vidi iz tega, ker so dobili vabilo za ponoven nastop 12. septembra v istem hotelu.

Poleg omenjenega gostovanja so folkloristi nastopili na proslavi 80-letnice gasilskega društva v Mojstrani, ob dnevu granicarjev na karavli Belca, kjer so jih pripadniki JLA izredno priščno sprejeli in pogostili, v soboto 1. septembra pa so imeli nastop v taboru DPM v Novigradu. Dvorana odnosno jedilnica v kateri so nastopali, je bila nabito polna, po končanem nastopu pa so se vrstila razna vprašanja in tudi vabil za nastope po raznih krajih Slovenije pa tudi v zamejstvo ni manjkalo.

Žal so morali nastop v Kamniku, kjer vsako leto prirejajo »dan folklore« in kjer nastopajo skupine iz vse Slovenije in zamejstva, odpovedati, ravno zaradi nastopa v Novigradu. Upajo pa, da vabilo ostane za drugo leto. Prireditev organizira turistič-

samokritično mora referat analizirati in oceniti kulturna snovanja in gibanja v občini v štiriletni mandatni dobi z vidika kje smo napredovali, kje stagniramo in kje so problemi. Referat mora tudi začitati nadaljnji razvoj in pot kulture v občini v luči novih ustavnih določil ter poudariti vlogo kulturno prosvetnih organizacij in društev pri prebujanju in krepitevi razredne in revolucionarne zavesti delavcev. Referat, ki ga bo pripravil predsednik, bodo še enkrat obravnavali na zadnji seji predsedstva pred volilno sejo konference ZKPO.

Predsedstvo je bilo tudi seznanjeno, da bo zveza letošnjo koncentrično sezono pričela 21. septembra s koncertom pianistke Dubravke Tomšič-Srebotnjak. Vsak mesec v sezoni 1973—1974 se bo zvrstil po en kakovostni koncert v dvakratni izvedbi, prvi za šolsko mladino, drugi pa za ostale ljubitelje glasbe.

no društvo Kamnik že tradicionalno več let.

Za konec naj omenim še to, da skupina že vadi na prenovljenem odru kulturnega doma na Dövjem, ki je bil zgrajen ob pomoči občanov in marljivih delavcev — članov gospodarske sekcije društva. Tako jim ni treba več prositi za prostor in vadijo neobremenjeni z mislijo, kje se bodo za naslednjo vajo ponovno zbrali. Vsi, tako člani upravnega odbora društva, kot občani krajevne skupnosti Dövje - Mojrstrana jim želimo, da bi z začetnim delom nadaljevali, kajti marsikaj bo treba še dodati in izpiliti. S tem bodo pridobili na še večji kakovosti in uigranosti, čudovito folkloro in plesne bodo lahko prenesli daleč izven občinskih pa tudi republiških meja, kar bo njim tudi nagrada za ves trud in preleti znoj na vajah.

R. M.

Dopisujte v Železarja

Vredno posnemanje!

Ena najbolj okrašenih hiš z rožami na Jesenicah je ver- 13
enonadstropna stanovanjska stavba ob cesti 1. maja, ki 14
številko 40. V zgradbi je osem stanovanj v katerih se pravi 15
stanovalci prizadevajo, da bi bilo na verandah čim več 16
Poleg tega so veliko rož nasadili tudi na prostoru pred hi- 17
šo. Za vzgojo rož tu prizadevno skrbijo: Marija in Jože Ča- 18
Minka in Alojz Žakelj, Francka Hudolin, Angela Ča- 19
Franc Divjak, Polona Unetič in Marjan Oblak. Komisija 20
ocenjevanje v akciji »Lepe rože«, ki jo že četrto leto po- 21
srežuje Turistično društvo Jesenice, meni, da naj bi vsi sta- 22
vojci v tej stavbi za letos prejeli kolektivno priznanje za 23
sešno prizadevanje pri krasitvi tega dela Jesenic z rožami. 24

Mladi se bodo poklonili spomenu Joža Gregorčiča - Gorenjci in njegovih soborcev

Jutri, 8. septembra se bodo že šesto leto zaporedoma mladi iz jeseniške in radovljiške občine poklonili spominu pred 31 leti preminulemu narodnemu heroju Jožu Gregorčiču-Gorenjcu in njegovim soborcem, ki 9. septembra 1942 padli v boju z nemškimi fašisti na Lipniški planini na Jelovici.

Prvi del komemoracije bo ob 8.30 pri grobnici Radovljici, kjer je pokopan Joža Gregorčič in osborci, drugi del pa bo ob 10. uri na Lipniški plani, kjer so omahnili pod fašističnimi kroglami. V kulturnem programu bo poleg govornikov, nekdanjih borilcev NOV sodeloval mladinski pevski zbor Blaž Ančič gimnazija Jesenice in recitatorji iz osnovnih šol.

Tako kot že vsa leta doslej, organizatorji pričajo, da se bodo spominskih svečanosti udeležili uče- višjih razredov osnovnih šol iz obeh občin in udelež- ostalih šol druge stopnje. Na spominsko svečanost- vabijo tudi ostale občane. Cesta do Lipniške plan- na Jelovici je lepo vzdrževana.

Organizatorja spominske svečanosti v Radovljici na Jelovici sta občinska odbora ZZB NOV Jesenice in Radovljica, operativno vodstvo pa je že šesto leto v upano predsedniku Zveze kulturno prosvetnih organizacij, Jožu Varlu.

Spominska svečanost v Radovljici in Jelovici bo v vsakem vremenu, zato naj se udeleženci v primeru dežja ustrezno oblečejo.

Tekmovanje harmonikarjev na Pokljuki

V nedeljo, 16. septembra, bo ob 9. uri dopoldan pu gostišču Ob tabornem ognju na Pokljuki že tradicio- nalno tekmovanje harmonikarjev, starih nad 45 let. Pokrovitelja tekmovalca sta odbor Prešernove brigade iz Kranja in VIATOR — TOZD Bled. Tekmovalci mora- jo zaigrati dve skladbi in sicer mora biti ena partizan- ska in ena narodna, ki jih bo ocenjevala posebna žirija.

Prireditelji vabijo tudi vas, da preživite lepo nedeljo na Pokljuki.

Kaj bodo gledali v kinu

KINO RADIO

8. in 9. septembra angleški ameriški CS barvni film DEMONI ob 17. in 19. uri, režija Ken Russell, v glavni vlogi Vanessa Redgrave

10. in 11. septembra ameriški CS barvni film KONJENIKI ob 19. uri, režija John Frankenheimer, v glavni vlogi Omar Sharif

12. septembra kanadsko italijanski barvni film KOMISAR IKS ob 19. uri, režija Frank Kramer, v glavni vlogi Tony Kendall

13. septembra ZAPRTO ob 14. septembra ameriški barvni film SABATA ZMAGOVALEC ob 19. uri, režija Franck Kramer, v glavni vlogi Lee Von Cleef

15. septembra ameriški barvni film RDEČI GUSAR ob 17. in 19. uri, režija Robert Siodmak, v glavni vlogi Burt Lancaster

KINO PLAVZ

8. in 9. septembra ameriški CS barvni film KONJENIKI ob 18. in 20. uri

10. in 11. septembra angleški ameriški CS barvni film DEMONI ob 20. uri

12. septembra ZAPRTO ob 13. septembra ameriški barvni film CROMWELL ob 20. uri

14. septembra kanadsko italijanski barvni film KOMISAR IKS ob 20. uri

15. septembra ameriški barvni film KRVAVA MATI ob 18. in 20. uri

15. septembra ameriški barvni film KRVAVA MATI ob 18. in 20. uri

KINO DOVJE MOJSTRANA

8. septembra jugoslovanski italijanski barvni film TRI URE DO ZMAGE

9. septembra ameriški barvni film REVOLVER V ROKAH HUDICA

15. septembra ameriški CS barvni film KONJENIKI

KINO KRANJSKA GORA

8. septembra ameriški barvni film REVOLVER V ROKAH HUDICA

9. septembra ameriški barvni film CROMWELL

12. septembra ameriški CS barvni film KONJENIKI

13. septembra kanadsko italijanski barvni film KOMISAR IKS

15. angleško ameriški CS barvni film DEMONI

KINO DELAVSKI DOM JAVORNIK

8. septembra francoski barvni film VARUJ SE PRIJATELJEV ob 19.30

9. septembra jugoslovanski italijanski barvni film TRI URE DO ZMAGE ob 19.30

15. septembra ameriški barvni film CROMWELL ob 19.30

OBVESTILO POTROŠNIKOM

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJO, 9. SEPTEMBRA

- samopostrežna Rožca na Plavžu
- samopostrežna Spečerijska market Union
- samopostrežna Kašta 3 na Koroški Beli

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru profilarne na Javorniku se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla in obenem hvala vsem sodelavcem za darilo in obisk v bolnici.

Alojz Skumavec

Spremenjeni delovni čas blagajne stanovanjskega podjetja

Stanovanjsko podjetje Jesenice sporoča strankam, da bodo od 1. septembra 1973 uradne ure blagajne:

vsak ponedeljek in petek od 6. do 10. ure in vsako sredo od 12. do 16. ure.

Uradne ure blagajne so prilagojene uradnim uram vzdrževalnih tehnikov.

Vozni red avtobusov za prevoz prijavljenih in vabljenih udeležencev srečanja železarjev, borcev NOV

POSTAJE	Avtobus številka — odhodi					Avtobus številka 6 POSTAJE	Odhodi
	1	2	3	4	5		
Kranjska gora	8,30	—	—	—	—	Zirovnica (v vasi)	9,00
Log	8,33	—	—	—	—	Selo	9,01
Gozd II	8,36	—	—	—	—	Zabreznica	9,02
Gozd I	8,38	—	—	—	—	Breznica	9,04
Belca II	8,44	—	—	—	—	Doslovče	9,05
Pod Kepo	8,48	—	—	—	—	Smokuč	9,07
Dovje — Mojstrana	8,50	—	—	—	—	Rodine	9,08
Hrušica	8,57	—	—	—	—	Poljče	9,10
Jesenice, bolnica	9,00	9,00	—	—	—	Begunje	9,12
Jesenice, zdr. dom	9,02	9,02	9,02	9,02	—	Zapuže	9,15
Jesenice, žel. p.	9,05	9,05	9,05	9,05	—	Radovljica	9,20
Jesenice, železnica	9,07	9,07	9,07	9,07	9,00	Lesce	9,23
Javornik, pod klanc.	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	Lesce, žel. post.	9,25
Javornik, spomenik	9,12	9,12	9,12	9,12	9,15	Bled, Union	9,33
Koroška Bela	9,13	9,13	9,13	9,13	9,18	Bled, Jelovica	9,35
Potoki	9,16	9,16	9,16	9,16	9,22	Rečica	9,38
Moste	9,18	9,18	9,18	9,18	9,25	Spodnje Gorje	9,41
Pokljuka,	10,15	10,15	10,15	10,15	10,15	Zgornje oGrje	9,44

— Avtobusna številka 7 za godbo in številka 8 za pevce odpeljeta izpred Titovega doma ob 9,00 uri.

— Na Blejsko Dobravo pelje avtobus št. 5, predviden odhod ob 9,10 uri.

— Ob 17. uri je odhod vseh avtobusov s Pokljuke preko Bohinja do izhodiščnih postaj.

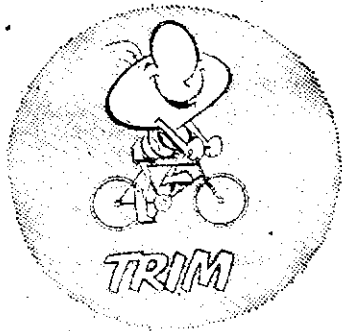
Krnica 9,46
Pokljuka, 10,15

Zakaj TRIM? 6

Nekako pred desetimi in več leti je bilo kolesarjenje na Jesenicah in okolici zelo razširjeno. Res bolj kot prometno sredstvo, kot oblika športne aktivnosti. Avtomobilj so izrinili kolesa s cest. V večjih mestih je danes že toliko avtomobilov, da je promet hitrejši s kolesi in tudi s parkiranjem ni težav. Zanimanje ljudi za obnavljanje energije in težave, ki jih imajo v mestnem prometu so ljudi zopet spomnile na kolo. Tudi za jeseniške razmere prometa in v zvezi z akcijo trima bi bilo pametno razmišljati, da bi kolesarjem omogočili varno vožnjo po mestu in okolici. Zelo verjetno je, da bi mnogi Jeseničani v svojem prostem času privlekli zaprašene konjičke zopet na svetlo in jih uporabili, če ne bi preveč tvegali na resnično prometnih in ozkih cestah. Vseeno pa se bodo iznajdljivi kolesarji spomnili na katero od poti na obrobju mesta ali v okolici, dokler nimamo še urejenih kolesarskih stez.

Kaj morajo vedeti ljudje, ki jim je kolesarjenje pri srcu o učinku treninga. Kolesarjenje je predvsem kar se tiče pozitivnega učinka na organizem, dober vrstnik plavanja in teku. To pomeni, da se zelo hitro dosežejo učinki

treninga. Negativna stran pa je v tem, da je za aktivnost potreben bicikel. Pri kolesarjenju je lahko vreme kot atmosferski pojav prav pomemben dejavnik. Težko bi priporočili vožnjo kolesa po zaledenelih ulicah in tudi kadar piha močnejši veter. Kolo tudi ne morete voziti v pokritih prestopih, razen seveda v kolikor si ne omislite napravo, ki deluje na principu bicikelergometra. Izdelujejo jih že tudi pri nas in so

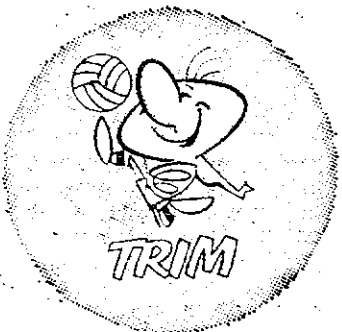

zelo primerne tako za individualno obremenjevanje in tudi za kontrolo stanja treniranja. Naslednja pomanjkljivost je tudi v tem, ker kolesarjenje ne krepi mišice trupa in rok v toliki meri kot na primer tek ali plavanje. Večino energije dajejo mišice nog. Pa vseeno mnogi vodilni fiziologi kot je na primer Kenet Kuper, vse te pomanjkljivosti ne smatrajo za neke resnejše probleme.

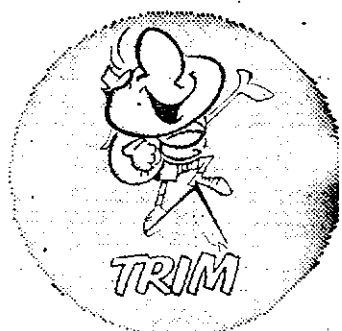
Aerobične koristi, hitra adaptacija in učinek treninga notranjih organov se povsem istovetne s tistimi, ki jih nudita tek in plavanje. Zato ni čudno, da so mnogi zdravniki in trenerji strastni privrženci kolesarjenja. Kolesarjenje je lahko ravno tako družabno kot je na primer plavanje, ker se lahko organizirajo čudoviti kolesarski izleti s prijatelji ali za vso družino. Ravno tako je možno organizirati kolesarjenje posameznika v vsakem dnevnem času. Če se kombinira z drugimi aktivnostmi (delovnimi ali rekreacijskimi) se lahko uporabi tudi kot transport.

Dolžan sem še odgovor na vprašanje, koliko je treba kolesariti na dan, da dosežete optimalni učinek treninga. Če prevozi kolesar s povprečno kondicijo stezo dolgo 8000 metrov v času 20 do 15 minut, je že dosegel tisti učinek treninga, ki zadostuje za potrebe enega dne. To je hkrati tudi norma za pet točk, če jih zberete 30 na teden, ste povsem zadostili potrebam organizma s kisikom. Točkovanje je narejeno za tak profil poti, ki ima približno enako razmerje med vzponi in padci. Točkovanje tudi predstavlja, da približno ravno toliko časa, vozite z vetrom in proti vetru. Če vozite z ve-

trrom v eni smeri in je hitrost vetra večja kot osem kilometrov na uro, je treba odšteti pol točke. Če uporabljate tekmovalno kolo je ravno tako treba odšteti pol točke. To

V nekaterih evropskih državah so ljudje navdušeni kolesarji. Tudi pri nas je bilo nekoč veliko kolesarjev. Vse moramo storiti zato, da bo na jeseniških cestah zopet več kolesarjev. Na ta način bi lahko na učinkovit način zmanjšali razliko v kondiciji naših občanov. Izgleda, da smo se vse prehitro navzeli ameriške navade, da je treba na vse kar se giblje čim prej namestiti motor.

V tem nam ne bi bilo treba posnemati Amerikancev, saj so ravno oni tisti, ki Evropejcem zavidajo lepo kolesarsko tradicijo.

V tem nam ne bi bilo treba posnemati Amerikancev, saj so ravno oni tisti, ki Evropejcem zavidajo lepo kolesarsko tradicijo.

Plavalni troboj Radovljica - Bled - Jesenice

V soboto, prvega septembra je bilo na kopališču Uko-va povratno srečanje plavalnih klubov iz Radovljice, Bleda in Jesenic. Tekmovanje bi moralo biti že v torek, 28. avgusta, vendar je zaradi slabega vremena odpadlo. Troboj je organiziral PK Jesenice. Jeseniški plavalci so plavalni odlično in so zaslužno zmagali.

REZULTATI

Mlajši pionirji 50 m kravl: 1. Bogdan Jug R. — 0:40,0, 2. Bogdan Krej B. — 0:41,4, 3. Klemen Čebulj J. — 0:42,3, 4. Aleš Kunc J. — 0:45,2;

50 m prsno: 1. Aleš Kunc J. — 0:49,5, 2. Aleš Remec R. — 0:52,0, 3. Boštjan Škrat R. — 0:54,2, 4. Klemen Čebulj J. — 0:56,4, 6. Igor Razinger J. — 0:57,5, 7. Klemen Džukič J. — 1:02,5;

Mlajše pionirke — 50 m kravl: 1. Milana Kos J. — 0:48,5, 2. Eva Štravs J. — 0:49,6, 3. Renata Ambrožič B. — 0:50,5, 4. Saška Jezeršek J. — 0:51,5, 5. Mirjam Simnic J. — 0:57,0;

50 m prsno: 1. Milana Kos J. — 0:49,0, 2. Marjetka Biček J. — 0:54,0, 3. Eva Štravs J. — 0:54,3, 5. Saška Jezeršek J. — 0:54,6, 10. Mirjam Simnic J. — 1:00,0, 11. Tatjana Biček J. — 1:02,0;

Starejši pionirji 50 m kravl: 1. Igor Čučnik J. — 0:31,8, 2. Miran Oštir J. — 0:33,6, 3. Ciril Globočnik R. — 0:34,4, 4. Matjaž Pribošič J. — 0:39,2;

50 m prsno: 1. Ciril Globočnik R. — 0:40,0, 2. Igor Čučnik J. — 0:44,5, 3. Matjaž Pribošič J. — 0:44,8, 5. Miran Oštir J. — 0:49,1;

50 m hrbtno: 1. Borut Pra-protnik R. — 0:42,6, 2. Matjaž Pribošič J. — 0:43,5, 3. Igor Čučnik J. — 0:45,5;

50 m delfin: 1. Igor Čučnik J. — 0:36,2, 2. Ciril Globočnik R. — 0:38,9, 3. Tomaž Mandelc R. — 0:46,2;

Starejše pionirke 50 m kravl: 1. Laura Korošec J. — 0:41,3, 2. Renata Šmon B. — 0:41,4, 3. Marija Popović B. — 0:44,0, 6. Marjana Česta J. — 1:15,9;

50 m prsno: 1. Ksenija Zrimc R. — 0:45,3, 2. Renata Šmon B. — 0:49,3, 3. Laura Korošec J. — 0:49,9, 7. Nevenka Legan J. — 0:57,3;

50 m hrbtno: 1. Renata Šmon B. — 0:48,3, 2. Laura Korošec J. — 0:49,5, 3. Alenka Pribošič J. — 0:55,3, 4. Nevenka Legan J. — 1:07,2;

Clani — 100 m prsno: 1. Marko Jensterle R. — 1:27,3, 2. Bojan Ravnikar J. — 1:28,1, 3. Ivan Stružnik R. — 1:28,6;

100 m kravl: 1. Ivan Stružnik R. — 1:08,4, 2. Janez Kržišnik J. — 1:13,5, 3. Bojan Ravnikar J. — 1:15,6, (Čučnik Igor izven konkurence 1:10,5);

100 m hrbtno: 1. Rado To-lar J. — 1:27,0, 2. Štefan Udrih B. — 1:28,7, 3. Miran Cilenšek R. — 1:43,2, 4. Janez Kržišnik J. — 2:10,5;

50 m delfin: 1. Janez Kržišnik J. — 0:36,0, 2. Marko Jensterle R. — 0:37,6, 3. Bojan Ravnikar J. — 0:38,6;

Clanice 100 m prsno: 1. Eva Pavliček J. — 1:40,7, 2. Mojca

Matjašič R. — 1:50,1, 3. Simona Zupan J. — 1:56,8;

100 m kravl: 1. Simona Zupan J. — 1:27,8, 2. Barbara Pikon R. — 1:34,9, 3. Eva Pavliček J. — 1:40,7;

100 m hrbtno: 1. Simona Zupan J. — 1:46,3, 2. Simona Novak R. — 1:50,8, 3. Eva Pavliček J. — 1:57,0;

Stafete — 4 x 50 m kravl članice: 1. Jesenice — 2:10,2, 2.

Radovljica I. — 2:11,5, 3. Radovljica II. — 2:39,4, 4. Bled — 2:48,3, 5. Radovljica III — 3:34,5;

4 X 50 m kravl članice: 1. Jesenice — 2:52,6, 2. Bled — 3:00,4, 3. Radovljica — 3:07,1;

SKUPNA UVRSTITEV: 1. Jesenice — 223 točk, 2. Radovljica — 155 točk, 3. Bled — 76 točk.

Pika

Led Podmežakljo

V ponedeljek zjutraj se je na Jesenicah pričela letošnja hokejska sezona. Ob 8. uri so jeseniški hokejisti prvič v letošnjem letu stopili na domačo ledeno ploskev Podmežakljo, ki jo je pripravilo podjetje Športmetal. Led sicer ni bil tako gladek, kot smo ga vajeni, saj še ni bil dovolj debel, vendar je dovoljeval normalno drsanje in treniranje. Že isti dan so led še bolj uredili in so jeseniški hokejisti pričeli z rednimi treningi. Tako so se 16-kratni državni prvaki po desetdnevni pripravi na ledu v Rigi in osem dnevnem treningu v italijanskem kraju Allege, preselili na domači led. To so doslej tudi najzgodnejše priprave naših hokejistov na jeseniškem ledu.

Namen teh priprav, ki jih vodstvo na čelu s sovjetskim trenerjem Afanasijevim načrtno opravlja je v tem, da bo moštvo v letošnji jubilej-

ni sezoni, ob 25-letnici obstoja hokeja na Jesenicah, čim boljše pripravljeno. Jeseniški hokejisti trenirajo dvakrat na dan, v jutranjih in večernih urah, na tribunah pa ne manjka tudi številnih privrženec hokeja, ki redno obiskujejo treninge, da bi videli kako se državni prvaki pripravljajo na jubilejno sezono.

V dvorani Podmežakljo imajo tudi še eno, novost — nov električni semafor, ki so ga postavili v torek. Poleg rezultata obeh moštev kaže tekoči čas tekme, kazni dveh igralcev pri obeh moštvih, katere tretjina je na sporedu ter z močno hupo oznanja konec vsake tretjine. Tako so končno poskrbeli, da bodo gledalci imeli do sekunde natančen vpogled v potek tekme ter se na ta način izognili vsakemu dvomu v »neregularnost« hokejskih prireditev Podmežakljo.

D.

ROKOMET

ZAOSTALI TURNIR OB OBCINSKEM PRAZNIKU

V sredo, 29. avgusta so jeseniški rokometasi povabili v goste ekipo Radovljice in Save A iz Kranja. Med seboj so se pomerili za pokal mesta Jesenice. Turnir je bil posvečen občinskemu prazniku, ki smo ga praznovali 1. avgusta.

Domačini so se najprej pomerili z ekipo Radovljice. Igra je bila vseskozi dokaj izenačena, vendar so domačini zaradi pomanjkanja igralcev proti koncu tekme popustili in srečanje izgubili z rezultatom 9:12.

V drugi tekmi so se srečali igralce Radovljice in Save. Gostje iz Kranja so bili ves čas boljši in zmagali z rezultatom 15:10.

V zadnjem srečanju turnirja, so se med seboj pomerili domačini in igralci Save. Tokrat so bili bolj uspešni domačini, katerim je uspelo premagati goste z rezultatom 8:4.

Po vseh treh srečanjih so imele vse ekipe po eno zmago in en poraz, zato je o zmagovalcu odločala medsebojna gol razlika. Jeseničani in igralci Save so bili tudi v tem izenačeni, vendar je prvo mesto na turnirju pripadlo domačinom, ki so premagali Savo.

JESENICE : SAVA B 28:17

V soboto, 1. septembra so se Jeseničani na domačem igrišču za novo šolo v prvem kolu prve gorenjske rokometne lige pomerili z ekipo Save B iz Kranja. Tudi tokrat so naši igralci oslabiljeni s samo sedmimi igralci, od katerih pa je že v prvih minutah srečanja zapustil igrišče tudi Pavlič zaradi poškodbe roke.

Domačini so zaigrali zelo dobro. Že takoj v začetku so povedli s petimi goli razlike. Večkrat so v hitrih protinapadih znašli kar po trije igralci sami pred nasprotnikovim golom in zato ni čudno, da so prvi polčas dobili z rezultatom 17:3.

V drugem polčasu so domačini zelo popustili. Gostje so jim večkrat zaporedoma ušli pred gol in kmalu zmanjšali zopet zaigrali tako kot šali razliko samo na šest golov. V sredini drugega polčasa v začetku in vodstvo povečali na enajst zadetkov in zmagali z rezultatom 28:17.

Pri domačih sta se najbolje izkazala Bagola in Prešeren pa tudi ostali niso igrali slabo.

Jeseničani so nastopili: Sporar, Krmelj, Rebolj 3, Pavlič 1, Bagola 8, Prešern 12, Zmitek 2, Šturm 2.

To soboto, 8. septembra pa se bodo jeseniški igralci pomerili v Kranjski gori z istimi imenskimi klubom.

NOGOMET

JESENICE : LESCE 1:1 (0:0)

V prvi prvenstveni tekmi jesenskega dela prvenstva NPG, jeseniški nogometaši niso uspeli na domačem igrišču premagati borbene goste iz Lesc. Tekma se je končala z neodločenim rezultatom 1:1 (0:0).

Naši so dobro začeli in si že v prvem polčasu ustvarili nekaj lepih priložnosti za dosego gola, vendar je bila obramba gostov vedno na mestu in pravočasno odstranjevala nevarnosti izpred svojih vrat.

Tudi v nadaljevanju so domačini igrali dobro in prišli v vodstvo, toda gostje iz Lesc, kateri so se večji del tekme branili, so s hitrimi in nevarnimi nasprotnimi napadi uspeli rezultat izenačiti in tako nepričakovano, toda zaslužno odnesli dragoceno točko z Jesenic.

Gol za naše je dosegel Dušan Done.

V predtekmi so jeseniški pionirji premagali pionirsko

moštvo Lesc z rezultatom 2:1 (1:0).

Gole za naše sta dosegla Ljujič in Omanovič.

V soboto, 8. septembra jeseniški nogometaši, člani pionirji, gostujejo v Senčurju, kjer se bodo v drugem kolu prvenstva NPG srečali z tamkajšnjimi nogometaši. Mladinci pričnejo s prvenstveno sezono 16. septembra.

NASI NOGOMETASI DRUGI V BELI PEČI

Na tradicionalnem nogometnem turnirju PRIJATELJSTVA TREH MEJA, katerega so letos organizirali v Beli peči v Italiji, so jeseniški nogometaši zasedli drugo mesto. V finalni tekmi so namreč zaradi izredno neobjektivnega in pristranskega sodstva italijanskih sodnikov igrali neodločeno 2:2, z moštvom Trbiža. V borbi za 3. in 4. mesto je moštvo Beli peči premagalo nogometaše KELAG-a iz Beljaka z rezultatom 4:2 (1:2).

KOŠARKA

PRIČAKOVANI PORAZ

Po pričakovanjih se je gostovanje jeseniških košarkarjev v ponedeljek zvečer v Mariboru, kjer so odigrali zadnjo tekmo četrtga kola v jesenskem delu tekmovanja v okviru republiškega prvenstva, z moštvom Maribora, končala neuspešno. V srečanju z najresnejšim kandidatom za letošnjega slovenskega prvaka, so bili poraženi z visokim rezultatom 98:43 (41:25).

Začeli so sicer solidno, čeprav že od samega začetka zaigrali, da bi dosegli čim večjo razliko v koših, ki naj bi jim koristila pri končnem uspehu v republiškem tekmovanju. Kljub odlični igri Mariborčanov, ki so se odlikovali zlasti z odlično igro v obrambi in ki so imeli v svojih vrstah kar štiri igralce visoke prek dva metra — naši pa nobenega — je bil rezultat in prednost domačinov večji del prvega polčasa tesen in ugoden za Jeseničane, saj se je prednost Mariborčanov gibala med tri in sedem točk razlike. Šele nekaj minut pred koncem prvega dela so

popustili in domačini so ustvarili večjo prednost.

Drugi polčas je prinesel povsem drugačno razmerje sil, kot prvi. V tem delu se je čutila utrujenost jeseniških košarkarjev in prednost domačinov se je večala iz minute v minuto. Gostje so bili nemočni, zlasti v zadnjih desetih minutah igre, ko so igralci Maribora dosegli 39, naši pa le 9 točk. Visok poraz je zaslužen, saj so gostje v drugih dvajsetih minutah delovali kot razbita vojska, domačini pa so igrali zares odlično. Pri tako visokem porazu naj omenimo, ne kot tolažbo, temveč kot potrditev moči Mariborčanov, da so bili tudi košarkarji Lesonita iz Ilirske Bistrice, ki so letos dvakrat premagali naše košarkarje, pred sedmimi dnevi poraženi v Mariboru, toda z razliko, ki je bila precej večja, kot v srečanju z Jeseničani.

Koše za naše do dosegli: Lazar 4, Vujačić 5, Čampa 4, Pirih 19, Vauhnik 4, Šmid 2 in Dragojevič 5.

D.

Razpis

tekmovanja pionirjev in pionirk v plavanju občine Jesenice

Tekmovanje bo v soboto, 8. 9. ob 10. uri v plavalnem bazenu na Jesenicah. Izvedba je v rokah plavalnega kluba Jesenice.

Tekmuje se:

50 m prosto mlajši in starejši pionirji in pionirke
50 m prsno mlajši in starejši pionirji in pionirke
3 x 50 m štafeta za ekipe SSD Jesenice

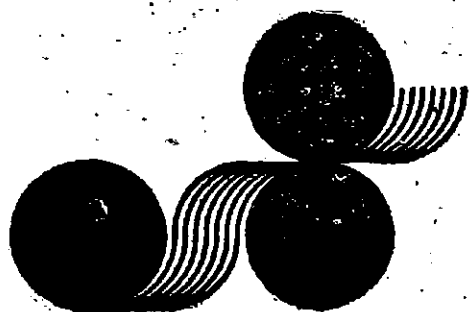
Kategorije:

Mlajši pionirji in pionirke, roj. 1961 in mlajši starejši pionirji in pionirke, roj. 1959 in 1960

Tekmuje se po pravilih PZS.

Prijave bodo sprejemali do 9. ure na dan tekmovanja.

Občinska zveza za telesno kulturo Jesenice

**slovenske
železarne
ljubljana**

**Samoupravni
sporazum o
združevanju organizacij
združenega dela
v SLOVENSKE
ŽELEZARNE Ljubljana**

PREDLOG ZA RAZPRAVO

PREDLOG SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA 29. avgust 1973

Na podlagi XXI. in XXII. dopolnila ustave SFRJ, XXVII. in XXIX. dopolnila ustave SRS ter na podlagi prosto izražene volje delovnih ljudi in skupnih interesov v združenem delu, so sklenili delavci:

- Zelezarne Jesenice
- Zelezarne Ravne
- Zelezarne Štore
- Tovarne verig Lesce
- Tovarna vijakov Plamen Kropa
- Tovila — tovarna vijakov Ljubljana
- Tovarna žičnih izdelkov »Žična« Celje
- Metalurški inštitut Ljubljana

Samoupravni sporazum o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne Ljubljana

UVOD

Z namenom, da bi se uspešno razvijalo železárstvo na Slovenskem, da bi se z enotno proizvodno orientacijo in organizacijo poslovanja zagotovila najširša potencialna možnost na domačem in tujem tržišču ob upoštevanju vseh dosežkov sodobne tehnike in znanosti, delitve proizvodnega programa in specializacije proizvodnje, ter da bi črna metalurgija čimbolj integralno združila svoj podjetniški potencial, pri tem pa realizirali usklajene razvojne programe, so se delavci Zelezarnih Jesenic, Zelezarnih Ravne in Zelezarnih Štor z referendumom dne 15. 9. 1969 odločili, da se združijo v združeno podjetje Slovenske železarne. Delavci so se z odločitvijo o združitvi v skupno podjetje opredelili za to, da bodo združevali vse tiste funkcije, ki bodo z združenim delovanjem prinašale večjo poslovno učinkovitost, širjenje proizvodne dejavnosti, večjo varnost zaposlenih, učinkovitejši nastop pri predstavnih organih, bankah in združenjih.

Na podlagi izkušenj in doseženih rezultatov so se delavci Zelezarnih Jesenic, Zelezarnih Ravne in Zelezarnih Štor skupaj z delavci Tovarne verig Lesce, Tovarno vijakov Plamen Kropa, Tovila — tovarna vijakov Ljubljana, Tovarne žičnih izdelkov Žična Celje in Metalurškega inštituta Ljubljana odločili, da na novih ustavnih osnovah integracijsko tvorbo kvalitetno poglobijo in v vertikalni smeri širijo na področje predelave, blagovnega prometa jekla ter storitvenih dejavnosti.

TEMELJNA NACELA

Podpisniki tega sporazuma se združujejo na podlagi izražene volje vsake temeljne organizacije združenega dela v SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana.

Vse delovne organizacije združujejo svoje delo in sredstva v SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana z namenom, da poglobijo svoje dosedanje sodelovanje, da dokažejo učinke združenega dela, da lažje obvladajo tržne zahteve in pogoje, da zagotovijo hitrejšo in stalno rast vsake delovne organizacije v tem sestavu ter skladno rast osebnega in družbenega standarda vseh delavcev SLOVENSKE ŽELEZARNE.

Z združitvijo v sestavljeno delovno organizacijo obdrže posamezne organizacije združenega dela v njihovem sestavu pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz ustave in samoupravnih sporazumov na ravni delovnih organizacij, del katerih pa opravljajo združeno zaradi povečanja lastnega dohodka, napredka in razvoja lastnega in skupnega dela ter poslovanja kot tudi zaradi povečanja produktivnosti skupnega družbenega dela.

Samoupravni sporazum omogoča, da se v SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana združi vsaka delovna organizacija, ki izkaže svoj interes, da z združevanjem dela in sredstev skupaj s podpisniki zagotovi sebi in vsem sodelavcem SLOVENSKE ŽELEZARNE boljši in varnejši jutrišnji dan ter s tem soglašajo podpisniki tega sporazuma. Podpisniki so koalicijski partnerji, kjer je temeljni način dela dogovarjanje. Z medsebojnim povezovanjem ustvarjajo sistem.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Delovne organizacije, podpisniki tega sporazuma (dalje: podpisniki) se združujejo na podlagi izražene volje vsake temeljne organizacije združe-

nega dela v SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana kot sestavljeno organizacijo združenega dela.

Za opravljanje skupnih zadev kot tudi posameznih zadev podpisnikov je ustanovljena organizacija Skupne službe (dalje: OSS). Delavci OSS imajo načeloma enak položaj, pravice in dolžnosti kot delavci temeljnih organizacij podpisnikov.

2. člen

Z združevanjem dela in sredstev se podpisniki obvezujejo:

1. da bodo usklajevali svoj razvoj, proizvodnjo in poslovanje s sprejemanjem skupnih razvojnih načrtov in z letnimi gospodarskimi načrti

2. da bodo dosledno izpolnjevali dogovorjene naloge in zadolžitve, ki bodo po teh načrtih odpadle nanje

3. da bodo dosledno izvrševali dogovorjeno enotno politiko in varovali skupne poslovne interese

4. da bodo enotno in usklajeno nastopali na domačem in tujem tržišču

5. da bodo enotno oziroma usklajeno nastopali pred republiškimi in zveznimi predstavnimi organi, gospodarskimi združenji in bankami

6. da bodo na ravni Slovenskih železarn zagotovili skupno strokovno delo in skupne dejavnosti za potrebe vseh podpisnikov z organiziranjem strokovnih služb ali s poveritvijo skupno določenih nalog strokovnim službam pri tistem podpisniku, ki je za izvajanje teh nalog najbolj usposobljen

7. da bodo združevali sredstva za financiranje skupnih služb in drugih skupnih dejavnosti

8. da bodo po posebnem dogovoru združevali sredstva za financiranje programov skupnega interesa

9. da bodo medsebojno usklajevali in skupnim potrebam prilagodili svojo organizacijo dela, kadrovske politike in samoupravno organiziranost ter pri sprejemanju svojih samoupravnih aktov upoštevali skupne dogovore.

3. člen

Slovenske železarne poslujejo pod firmo: SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana. Slovenske železarne so pravna oseba.

Podpisniki poslujejo pod firmami:

— Slovenske železarne — (firma podpisnika).

4. člen

Slovenske železarne imajo lastni zaščitni znak. Sestoji se iz treh krožnih ploskev z ekscentrično postavljenimi loki tangencialno na tangento te krožne ploskve (sedem lokov), ki daje vtis valjanja jekla. Napis ob znaku je izpisan v helvetici. Osnovna barva je sivo modra.

Podpisniki obdržijo svoje zaščitne znake; pri skupnem nastopanju navzven uporabljajo enotni znak Slovenske železarne.

5. člen

Sedež Slovenskih železarn je v Ljubljani, Moša Pijade 5.

6. člen

Dejavnosti, ki se skupno opravljajo na ravni Slovenskih železarn, so:

1. storitve tehničnega in ekonomskega značaja ter tehničnih in ekonomskih raziskav na področju metalurgije, strojegradnje in predelovalne industrije ter usluge inženiringa

2. opravljanje trgovinskega prometa z vsemi izdelki, ki predstavljajo poslovni predmet posameznega podpisnika, po pooblastilu podpisnikov

3. opravljanje zunanjetrogovinskih poslov:

a) izvoz vsega blaga in storitev podpisnikov ter izdelkov kovinske predelovalne industrije drugih delovnih organizacij

b) uvoz opreme, surovin, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov za potrebe lastne proizvodnje podpisnikov, izgradnje Slovenskih železarn in drugih delovnih organizacij

4. opravljanje kreditnih in drugih finančnih poslov.

II. ORGANIZACIJA SLOVENSKE ŽELEZARNE

7. člen

Organizacija Slovenskih železarn mora predstavljati dinamičen sistem, ki omogoča normalno delovanje vseh podpisnikov. Prilagajati se mora potrebam in zahtevam nadaljnjega razvoja družbenih odnosov, procesa proizvodnje, pogojem tržišča in skladne rasti podpisnikov.

8. člen

Organizacija Slovenskih železarn kot celote temelji na treh organizacijskih ravneh: raven temeljne organizacije, raven delovne organizacije in raven Slovenskih železarn — sestavljene organizacije združenega dela.

Raven delovne organizacije:

1. Delovna organizacija je organizacijska celota — gospodarski sistem (sestavljen iz temeljnih organizacij oziroma brez njih):

a) v kateri se izvaja enoten in optimalen proces proizvodnje, ki se zagotavlja s politiko:

— optimalnega izkoriščanja proizvodnih sredstev

— zbiranja in združevanja sredstev za vlaganja — podjetniškega rizika

b) ki je nosilec pristojnosti in odgovornosti na stopanju proti tretjim osebam.

2. Delovna organizacija je organizacijska raven:

a) na kateri se organizira neposredno izvajanje tistih funkcij družbenega procesa proizvodnje, ki jih — izhajajoč iz sprejete politike — poraja potreba po enotnosti in racionalnosti

b) na kateri se iz razlogov racionalnosti neposredno izvajajo tiste funkcije, ki izhajajo iz pristojnosti in odgovornosti delovne organizacije za nastopanje proti tretjim osebam.

Raven Slovenskih železarn — sestavljene organizacije združenega dela:

1. Slovenske železarne so organizacijska celota — širši gospodarski sistem (sestavljen iz delovnih organizacij):

a) v kateri se skupno formira politika razvoja in zagotavlja enotno izvajanje družbenega procesa proizvodnje v vseh glavnih smereh

b) ki v dogovorjenih pristojnostih samostojno nastopa proti tretjim osebam.

2. Slovenske železarne so organizacijska raven:

a) na kateri se preko dogovarjanja vrši formiranje skupne politike podpisnikov ter izvajanje tistih funkcij družbenega procesa proizvodnje, ki jih — izhajajoč iz sprejete politike — poraja potreba po usklajenosti in racionalnosti

b) na kateri se zaradi racionalnosti neposredno izvajajo tiste funkcije, ki izhajajo iz pristojnosti in odgovornosti nastopanja proti tretjim osebam, ki so jih podpisniki prenesli na Slovenske železarne.

9. člen

V tem sporazumu so postavljena izhodišča za urejanje odnosov med delovnimi organizacijami v sestavi Slovenskih železarn, v samoupravnih sporazumih podpisnikov pa se urejajo odnosi znotraj delovnih organizacij.

III. SKUPNE DEJAVNOSTI

10. člen

Zaradi uresničevanja skupnih ciljev podpisnikov se s tem sporazumom okvirno določajo dejavnosti, ki se zaradi skupnih ciljev in enotnih interesov opravljajo združeno v Slovenskih železarnah, ter medsebojna delitev dela po posameznih področjih. Podpisniki so sporazumni, da lahko odgovorno izvršujejo združeno tudi nekatere druge nenaštete dejavnosti, če je to v interesu podpisnikov in s tem soglašajo delavski svet Slovenskih železarn.

Skupne zadeve opravljajo samoupravni organi Slovenskih železarn, izvršuje pa jih OSS Slovenske železarne. Del skupnih poslov lahko opravljajo po medsebojnem dogovoru strokovne službe posameznih podpisnikov.

11. člen

Skupne dejavnosti na metalurškem področju so naslednje:

1. sodelovanje pri pripravi in usklajevanje razvojnih načrtov metalurške dejavnosti

2. sodelovanje in integralno usklajevanje raziskovalne dejavnosti podpisnikov in specializiranih institucij

3. skrb za poglobljanje specializacije in optimizacije izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti

4. usklajevanje letnih proizvodnih načrtov in usmerjanje medsebojnega oskrbovanja

5. pripravljanje študij, investicijskih zasnov in programov za skupne akcije vsaj dveh zainteresiranih podpisnikov ob združevanju strokovnega dela podpisnikov

6. sodelovanje pri ocenjevanju in vrednotenju potreb za razširitev obstoječih proizvodnih zmogljivosti ali za izgradnjo novih proizvodnih kapacitet.

12. člen

Skupne dejavnosti na področju finalizacije so naslednje:

1. dajanje idej in pobud za povečevanje finalizacije jekla v končne izdelke

2. odkrivanje možnosti proizvodnje in plasiranja novih proizvodov

3. spremljanje optimizacije izkoriščanja obstoječih proizvodnih zmogljivosti

4. povezovanje in sodelovanje z inženiring in konzulting institucijami pri izdelavi skupnih razvojnih načrtov in projektov
5. sodelovanje pri pripravi in usklajevanje razvojnih načrtov predelovalcev
6. skrb za širše in optimalno prilagajevanje proizvodnje ter predelave jekla
7. sodelovanje v poslovno-interesni skupnosti za proizvodnjo in predelavo jekla.

13. člen

Skupne dejavnosti na področju ekonomike in financ so naslednje:

1. oblikovanje enotne finančne politike in usklajevanje njenega izvrševanja
2. skupno financiranje oskrbe osnovnih surovin ter drugih skupnih poslovnih aktivnosti (v okviru 9. tč. 14. člena)
3. pomoč pri zagotavljanju tekoče likvidnosti Slovenskih železarn in podpisnikov
4. skupen nastop na trgu kapitala po dogovoru s podpisniki
5. koordiniranje dela pri oblikovanju in delitvi dohodka podpisnikov
6. usklajevanje sistema knjigovodstva podpisnikov
7. pripravljanje gospodarskih načrtov Slovenskih železarn, njihova spremljava in analiza.

14. člen

Skupne dejavnosti na področju tržišča in tržnih raziskav so naslednje:

1. raziskovanje tržišča nabave in prodaje
2. oblikovanje tržnega programiranja proizvodnje
3. oblikovanje nabavne politike in usklajevanje oskrbovanja podpisnikov
4. pripravljanje in predlaganje dolgoročnih pogodb o oskrbovanju podpisnikov z glavnimi surovinami in energijo
5. sodelovanje pri oblikovanju cen in uvozno-izvoznih instrumentov
6. priprava in predlaganje dolgoročnih prodajnih in kooperacijskih pogodb
7. priprava in predlaganje kratko in dolgoročnih pogodb za menjavo proizvodov
8. organiziranje in pripravljanje ekonomske propagande
9. opravljanje komercialnih poslov po naročilu in s pooblastili posameznih podpisnikov in poslovno-tehničnih partnerjev podpisnikov.

15. člen

Skupne dejavnosti na področju organizacije poslovanja so naslednje:

1. razvoj organizacijskega sistema
2. usmerjanje in organizacija dejavnosti
3. posredovanje sodobnih organizacijskih dogajanj in sodelovanje s specializiranimi institucijami
4. pomoč pri uvajanju poslovno informacijskega sistema
5. usklajevanje avtomatske obdelave podatkov.

16. člen

Skupne dejavnosti na področju splošnih zadev so naslednje:

1. pravne zadeve
 - pravno zastopanje in urejanje premoženjskih zadev Slovenskih železarn
 - pravno oblikovanje pogodb in sporazumov, ki jih sklepajo Slovenske železarne
 - dajanje pravnih nasvetov v pravnih zadevah (skupne naložbe, patenti in licence, zavarovalne zahteve, pravni pogoji v drugih državah)
 - oblikovanje samoupravnih splošnih aktov Slovenskih železarn
 - sodelovanje pri kreiranju nove zakonodaje s področja splošnih zadev.
2. kadrovske zadeve
 - usklajevanje osnovnega in dopolnilnega najemanja v okviru enakih ali sorodnih pogojev dela ter sodelovanja pri samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o delitvi dohodka in osebnih dohodkov
 - priporočanje poenotenih programov kolektivnih akcij
 - predlaganje ukrepov za poenotenje izobraževalnih akcij za delavce na vseh ravneh in posredovanje izkušenj drugih
3. informiranje
 - skrb za razvoj učinkovitih oblik informiranja.

17. člen

Slovenske železarne sklepajo v svojem imenu po predhodnem pooblastilu in za račun zainteresiranih podpisnikov (enega ali več) predvsem naslednje pogodbe:

1. pogodbe v zvezi z investicijami, ki jih na podlagi predhodnega združevanja sredstev izvajajo Slovenske železarne

2. pogodbe o skupnem vlaganju z inozemskimi partnerji

3. izvozne in uvozne pogodbe

4. pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju oz. kooperaciji z domačimi partnerji

5. pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju oz. kooperaciji, kadar je v njih posredno ali neposredno vključen inozemski partner

6. okvirne nabavno-prodajne pogodbe

7. pogodbe, ki so vezane na poslovanje interne banke Slovenskih železarn.

Prednostno se opravljajo posli, ki so v korist več podpisnikov.

IV. SAMOUPRAVLJANJE IN VODENJE

18. člen

Združene samoupravljalne funkcije poverjajo člani delovne skupnosti Slovenskih železarn skupnim organom samoupravljanja:

1. Organ upravljanja:
 - delavski svet
2. Kolektivni izvršilni organi:
 - upravni svet
 - komisije
3. Notranja arbitraža.

Delavski svet

19. člen

Delavski svet sestavljajo delegati podpisnikov in delegat OSS.

20. člen

V delavski svet izvoli vsak podpisnik po dva delegata iz vsake temeljne organizacije oziroma skupne službe, ki sestavljajo delegacije v smislu 23. čle. na tega sporazuma.

OSS Slovenskih železarn izvoli enega delegata. Delegati volijo delavci neposredno po postopku, ki velja za volitve organov upravljanja vsakega podpisnika oziroma OSS.

21. člen

Individualni poslovodni organi ter člani kolegij-skih poslovodnih organov ne morejo biti istočasno tudi člani delavskega sveta.

Delegati delavskega sveta so dolžni prisostvovati sejam organov upravljanja podpisnikov, kjer so izvoljeni.

22. člen

Volitve v organe Slovenskih železarn razpisuje delavski svet.

Mandat delegatov delavskega sveta traja 2 leti, pri čemer nihče ne more biti izvoljen dvakrat zaporedoma.

23. člen

V delavskem svetu glasujejo delegacije, ki so sestavljene iz izvoljenih delegatov.

Delegacije sestavljajo delegati posameznih podpisnikov oz. skupin podpisnikov.

Delegacije so naslednje:

- delegacija železarne Jesenice
- delegacija železarne Ravne
- delegacija železarne Store
- delegacija predelovalcev žice
- delegacija storitvenih dejavnosti.

Delegacijo predstavlja vodja delegacije. Sklep je sprejet, če so se zanj odločile vse delegacije. Vsaka organizacija združenega dela, ki ima svoje delegate v delavskem svetu, sama odloči, ali je za sprejem določenega stališča v delegaciji potrebno soglasje ali večinsko mnenje delegacije.

O interni banki lahko odločajo v okviru posamezne delegacije le podpisniki — vlagatelji interne banke, ki imajo vlagateljske deleže (50. člen). Če ima več vlagateljev 1 vlagateljski delež, se vsi njihovi glasovi v tem primeru štejejo za 1 glas.

Pri združevanju novih organizacij združenega dela v Slovenske železarne delavski svet odloči, ali bo taka organizacija izvolila lastno delegacijo, ali pa se bodo njihovi delegati vključili v eno od obstoječih delegacij.

24. člen

Delavski svet opravi naloge in ima pristojnosti, ki so skupnega pomena, zlasti pa:

1. sprejema:
 - samoupravne splošne akte Slovenskih železarn, njihove spremembe in dopolnitve
 - potrjuje razvojne in letne načrte Slovenskih železarn
 - letno poslovno poročilo Slovenskih železarn
 - zaključni račun interne banke Slovenskih železarn in daje soglasje k zaključnemu računu OSS
2. odloča:
 - o temeljnih vprašanjih poslovne politike Slovenskih železarn
 - o poslovni politiki interne banke Slovenskih železarn

— o razširitvi posamezne proizvodne dejavnosti skladno z razvojnim načrtom Slovenskih železarn
— o pristopu Slovenskih železarn k družbenim dogovorom in samoupravnim sporazumom
— o združitvi delovne organizacije v Slovenske železarne ali izločitvi iz Slovenskih železarn
— o spremembi firme ali sedeža Slovenskih železarn.

— o spremembi poslovnega predmeta podpisnikov, če je s tem bistveno prizadet kdo od oseb podpisnikov

3. usklajuje:

— vse pomembnejše sestavine poslovne politike posameznih podpisnikov za optimizacijo skupne poslovne politike

4. obravnava:

— aktualno poslovno problematiko podpisnikov ter OSS

5. imenuje in razrešuje:

- generalnega direktorja
 - namestnika generalnega direktorja izmed članov vodstva Slovenskih železarn
 - individualne poslovne organe
 - člane komisij delavskega sveta
 - člane notranje arbitraže
6. voli in odpokliče:
- predsednika in namestnika delavskega sveta
 - člane upravnega sveta.

Samoupravna delavska kontrola

25. člen

Samoupravno delavsko kontrolo vrši delavski svet, s tem da nadzoruje izvajanje določil splošnih aktov Slovenskih železarn, uresničevanje pravic delavcev, določeni s temi akti, ustavo in z zakoni, izvajanje sklepov samoupravnih organov, uporabo sredstev, poslovanje in finančno-materialni položaj Slovenskih železarn.

Delavski svet je dolžan upoštevati iniciative in predloge samoupravnih organov podpisnikov ter družbeno-političnih organizacij za odpravo nepravilnosti, ter je dolžan ustrezno in pravočasno ukrepati.

Delavski svet ima pravico zahtevati poročila ali tolmačenje ter potrebno dokumentacijo od samoupravnih organov, strokovnih služb ali posameznih delavcev Slovenskih železarn.

Kolektivni izvršilni organi

26. člen

Upravni svet in komisije so samoupravni kolektivni izvršilni organi Slovenskih železarn. Samostojno odločajo v okviru svojih pristojnosti skladno z določili tega sporazuma, drugih skupnih samoupravnih splošnih aktov in v okviru sprejete poslovne politike Slovenskih železarn. Nadzirajo izvajanje sklepov ter rezultate dela poslovodnih organov Slovenskih železarn.

Mandat delegatov kolektivnih izvršilnih organov traja 2 leti, pri čemer nihče ne more biti izvoljen dvakrat zaporedoma.

27. člen

Delavski svet izvoli izmed članov vsake posamezne delegacije po 2 delegata v upravni svet.

Individualni poslovni organi ter člani kolegij-skih poslovnih organov ne morejo biti istočasno tudi člani upravnega sveta.

28. člen

Upravni svet odloča soglasno.

O zadevah interne banke odločajo le podpisniki — vlagatelji interne banke, ki imajo vplačane vlagateljske deleže (50. člen). Če ima več vlagateljev 1 vlagateljski delež, se glasovi njihovih delegatov v tem primeru štejejo za 1 glas.

29. člen

Upravni svet ima zlasti naslednje pristojnosti:

1. odloča:
 - sprejema odločitve, ki pomenijo realizacijo politike interne banke, ki jo določa delavski svet
 - o sistemizaciji delovnih mest v OSS, razen individualnih poslovodnih organov
 - o drugih vprašanjih in problemih, za katere ga pooblasti delavski svet
2. pripravlja:
 - predloge, o katerih odloča delavski svet
3. sprejema:
 - stališča o predlogih poslovnega združenja jugoslovanskih železarn in drugih združenj
4. spremlja:
 - izvrševanje gospodarskega načrta Slovenskih železarn
 - poslovanje storitvenih organizacij in OSS ter usmerja politiko osebnih dohodkov delavce OSS
 - izpolnjevanje določil pogodb Slovenskih železarn

5. skrbi:

— za izvajanje sklepov in drugih aktov delavskega sveta

6. imenuje:

— predstavnike Slovenskih železarn v zbornice, združenja in druge asociacije

7. ima pravico:

— vpogleda v poslovne knjige in poslovna dogajanja na nivoju Slovenskih železarn.

30. člen

Delavski svet izvoli po potrebi stalne oziroma občasne komisije, ki jim ob ustanovitvi določi področje delovanja ter pristojnosti; skladno s tem sporazumom in samoupravnimi splošnimi akti.

Poslovni organi

31. člen

Poslovni organi so:

- a) kolegijski poslovni organi
- b) individualni poslovni organi.

32. člen

Kolegijski poslovni organi so:

- a) vodstvo Slovenskih železarn
- b) vodstvo na področjih:
 - metalurške dejavnosti
 - finalizacije
 - ekonomike in financ
 - tržišča in tržnih raziskav
 - organizacije poslovanja
 - splošnih zadev.

33. člen

Individualni poslovni organi so:

1. generalni direktor
2. direktor metalurške dejavnosti
3. direktor finalizacije
4. direktor financ
5. direktor tržišča in tržnih raziskav
6. direktor organizacije poslovanja
7. sekretar.

Individualni poslovni organi sodelujejo v kolegijskih poslovnih organih na posameznih področjih, hkrati pa tudi vodijo ustrezne službe v OSS.

a) Kolegijski poslovni organi

34. člen

Kolegijski poslovni organi se ustanovijo kot vodstva po posameznih področjih dela Slovenskih železarn.

Kolegijski poslovni organi imajo vsak na svojem področju naslednje pristojnosti in odgovornosti:

- pripravljajo predloge enotne poslovne politike vseh podpisnikov
- operativno izvajajo dogovorjeno enotno poslovno politiko vseh podpisnikov in sprejemajo ukrepe, ki zagotavljajo tako izvajanje.

35. člen

Kolegijski poslovni organi štejejo 5–7 članov, ki jih imenuje upravni odbor na predlog podpisnikov izmed odgovornih delavcev, nosilcev funkcij posameznih področij dela podpisnikov.

Kot kriterij za sestavo kolegijskih poslovnih organov se upošteva:

- možnost uspešnega opravljanja njihovih nalog
- zastopnost vseh gospodarskih dejavnosti Slovenskih železarn
- število delegatov posameznih podpisnikov v delavskem svetu.

Individualni poslovni organi so po svoji funkciji člani ustreznih kolegijskih poslovnih organov.

Delo teh organov je kolektivno. Odvisno od dnevnega reda se vabijo na seje tudi drugi delavci.

36. člen

Vodstvo Slovenskih železarn kot kolegijski poslovni organ oblikuje zasnove poslovne politike Slovenskih železarn, usmerja delovanje kolegijskih poslovnih organov na (v dani situaciji) pomembna oziroma ključna področja ter usklajuje delo kolegijskih poslovnih organov s sprejeto poslovno politiko. Brez predhodnih stališč kolegijskih poslovnih organov na posameznem področju vodstvo Slovenskih železarn ne more oblikovati predlogov za organe samoupravljanja.

Odvisno od dnevnega reda se vabijo na seje tudi tisti individualni poslovni organi Slovenskih železarn, katerih področje dela je v obravnavi.

Seje vodi generalni direktor. V času njegove odsotnosti vodi delo vodstva namestnik.

b) Individualni poslovni organi

37. člen

Individualni poslovni organi samostojno opravljajo in izvršujejo pravice in dolžnosti na določenem delovnem področju po zakonskih predpisih, določilih tega sporazuma, samoupravnih splošnih aktih, sklepih delavskega sveta ter kolegijskih poslovnih organov.

38. člen

Individualne poslovne organe imenuje delavski svet za mandatno dobo 4 let. Kandidate predlaga razpisna komisija po javnem razpisu ob vnaprej določenih pogojih in postopku.

39. člen

O predčasni razrešitvi individualnih poslovnih organov odloča delavski svet na predlog upravnega sveta ob vnaprej določenih pogojih.

40. člen

Individualni poslovni organi imajo vsak na svojem področju naslednje pristojnosti in odgovornosti:

1. navzven zastopajo Slovenske železarne v pristojnostih, za katere so se dogovorili podpisniki
2. sklicujejo sejo kolegijskih poslovnih organov, katerih člani so, in so odgovorni za organizacijsko in tehnično pripravo pogojev za učinkovito delovanje kolegijskih poslovnih organov
3. pripravljajo gradiva za seje kolegijskih poslovnih organov ter samoupravnih organov Slovenskih železarn
4. izvršujejo tiste funkcije, ki so jih podpisniki prenesli v izvrševanje OSS
5. odgovorni so za spremljanje dogajanj podpisnikov in izvajanje poslovne politike Slovenskih železarn, pripravljajo strokovne analize ter opozarjajo na odstop od sprejete poslovne politike
6. imajo pravico zastopanja in podpisovanja za Slovenske železarne in delokroga delovnega mesta, ki ga zasedajo
7. skrbijo za zakonitost poslovanja Slovenskih železarn.

41. člen

Generalni direktor je zakonit zastopnik Slovenskih železarn in ima kot individualni poslovni organ zlasti naslednje pristojnosti in odgovornosti:

1. vodi poslovanje Slovenskih železarn
2. sklicuje in vodi seje vodstva Slovenskih železarn
3. usmerja in usklajuje delo individualnih poslovnih organov
4. izvršuje in organizira izvrševanje sklepov organov samoupravljanja Slovenskih železarn, določil tega sporazuma in drugih samoupravnih splošnih aktov Slovenskih železarn
5. skrbi za zakonitost poslovanja Slovenskih železarn kot celote
6. skrbi za pravočasno informiranje delavcev Slovenskih železarn o poslovanju in delu Slovenskih železarn.

Generalni direktor je samostojen pri delu, odgovoren pa je delavskemu svetu.

Generalni direktor lahko da splošno ali posebno pooblastilo za zastopanje in podpisovanje tudi drugim delavcem, ki niso individualni poslovni organi. Generalni direktor lahko da s soglasjem upravnega sveta prokuro.

42. člen

Generalni direktor je dolžan zadržati izvršitev vsakega sklepa ali akta OSS in organov samoupravljanja Slovenskih železarn, če meni, da so v nasprotju z zakonskimi predpisi, tem sporazumom in drugim samoupravnimi splošnimi akti Slovenskih železarn. O svojem stališču obvesti delavski svet.

Postopek sprejemanja odločitev

43. člen

Upravni svet usklajene predloge kolegijskih poslovnih organov ter samoupravnih organov podpisnikov lahko posreduje neposredno v sprejem pristojnim samoupravnim organom Slovenskih železarn, oziroma jih posreduje v javno razpravo podpisnikom. V slednjem primeru ponovno uskladi stališča podpisnikov in nato posreduje predloge v sprejem pristojnim samoupravnim organom Slovenskih železarn.

V zadevah, ki niso skupnega pomena za vse podpisnike, pa se pripravljajo v okviru kolegijskih poslovnih organov, upravni svet posreduje predloge v sprejem neposredno pristojnim samoupravnim organom podpisnikov.

44. člen

Usklajevalni postopek se uvede v primeru, če se za sklep niso odločile vse delegacije, pa je zadeva bistvenega pomena za Slovenske železarne.

V usklajevalnem postopku skliče predsednik delavskega sveta vodje delegacij v delavskem svetu, da uskladijo sporna stališča. O poteku in izidu usklajevalnega postopka vključno z vsemi spornimi vprašanji poroča predsednik na naslednji seji delavskega sveta.

Odgovornost za predloge in sklepe

45. člen

Člani kolegijskih poslovnih organov so v okviru svojih funkcij in vsak na svojem področju neposredno odgovorni za izvajanje sklepov samoupravnih organov Slovenskih železarn ter dogovorjenih strokovnih odločitev, za katerih sprejem so pooblašteni. Vsak član kolegijskega poslovnega organa odgovarja pristojnemu organu, ki je člana kolegijskega poslovnega organa imenoval, izvolil ali sprejel na delovno mesto, vsi skupaj pa upravljemu svetu.

46. člen

Člani samoupravnega organa so sami odgovorni za svoje odločitve tedaj, kadar jih prejmejo:

a) na podlagi predloga člana delovne skupnosti, če predloga niso dali predhodno v presojo ustrezni strokovni službi oziroma kolegijskemu poslovnemu organu

b) če so predlog kolegijskega poslovnega organa ali strokovne službe dali v izvršitev v smiselno spremenjeni obliki

c) po lastni pobudi brez predhodnega posveta z ustrezno strokovno službo oziroma ustreznim kolegijskim poslovnim organom.

Prj izvajanju te odgovornosti lahko delavski svet razreši ostale samoupravne organe oziroma posamezne njihove člane. Če pa gre za odgovornost članov delavskega sveta, jih lahko delovna skupnost, ki jih je izvolila, tudi odpokliče.

47. člen

Podpisniki so materialno odgovorni za izpolnjevanje dogovorjenih nalog in zadolžitev, ki izhajajo iz tega sporazuma in sklepov samoupravnih organov Slovenskih železarn. Materialne posledice neizvrševanja nalog za Slovenske železarne kot celoto ali za posameznega podpisnika nosi povzročitelj škode.

V. STORITVENE ORGANIZACIJE

48. člen

Storitvene organizacije na ravni Slovenskih železarn opravljajo posamezne specializirane dejavnosti, ki so iz ekonomskih ali tehničnih razlogov združene.

Storitvene organizacije prioriteto opravljajo storitve za podpisnike, skladno z dogovorjeno politiko.

Storitvene organizacije poslujejo po načelu dohodka in urejajo medsebojna razmerja s podpisniki pogodbeno.

Interna banka Slovenskih železarn

49. člen

Interna banka je organizacijska oblika skupnega finančnega poslovanja, s katero uresničujejo podpisniki — vlagatelji predvsem naslednje cilje:

1. v interni banki ustvarjajo vlagatelji medsebojne finančne odnose, ki v dogovorjenem obsegu povezujejo Slovenske železarne v rizično skupnost

2. preko interne banke se urejajo finančni posli s tretjimi osebami, za katere se vlagatelji sporazumejo, da bodo v njih skupno nastopali (kot je najemanje in odobravanje kreditov tretjim osebam, naložbe v skupno poslovanje s tretjimi osebami)

3. v interni banki združujejo vlagatelji svoja sredstva za financiranje vseh tistih aktivnosti skupnega pomena, za katere so se sporazumeli

4. v okviru interne banke uresničujejo vlagatelji posebne finančne ugodnosti, ki jih Slovenskim železarnam ali posameznim njegovim dejavnostim priznava širša družbena skupnost (npr. odstopljene anuitete)

5. v interni banki uresničujejo vlagatelji objektivne prednosti, ki jih prinaša združeno (koncentrirano) finančno poslovanje

6. s poslovanjem interne banke zagotavljajo vlagatelji enotno izvajanje finančne politike

7. s skupnim finančnim poslovanjem v interni banki s podpisniki zagotavljajo finančno-ekonomsko in tudi socialno varnost.

50. člen

Sredstva interne banke se glede virov delijo v dve osnovni skupini:

1. kvalitetna sredstva trajnejše narave (poslovni sklad, sklad vlagateljev, rezervni sklad, sklad skupne porabe)

2. sposojena sredstva (najeti krediti in druge obveznosti).

Kvalitetna sredstva nastopajo v svoji aktivni funkciji kot enoten družbeni kapital, glede upravljanja pa imajo v celoti značaj združenih sredstev vlagateljev in se morajo tako tudi knjigovodstveno evidentirati.

Poslovno politiko interne banke, ki je ena bistvenih sestavin poslovne politike Slovenskih železarn, za neposredno operativno izvajanje poslovne politike interne banke pa je odgovoren predvsem kolegijski poslovodni organ za področje financ.

Interni banko upravljajo vlagatelji, ki v njej združujejo kvalitetna sredstva trajnejše narave. Pravico soupravljanja interne banke pridobi podpisnik, ki je v interni banki združil sredstva najmanj v višini enega vlagateljskega deleža. En vlagateljski delež znaša 10 milijonov din. Več podpisnikov se lahko dogovori, da skupno združi sredstva v višini enega vlagateljskega deleža.

V interni banki lahko združijo sredstva in koristijo njene storitve tudi druge organizacije združenega dela, ki niso podpisniki tega sporazuma. Pravice takih organizacij združenega dela pri upravljanju se določijo s posebno pogodbo.

Sredstva, ki jih interna banka doseže s svojim poslovanjem, se po pokritju njenih stroškov poslovanja razporedijo na vlagatelje. Za interno banko se vodi ločeno knjigovodstvo in pripravlja samostojen zaključni račun. Finančni odnosi med interno banko in vlagatelji se urejajo pogodbeno ali s posebnimi samoupravnimi sporazumi (skupno vlaganje), proti vlagateljem in tretjim osebam pa nastopa interna banka v svojstvu pravne osebe Slovenskih železarn.

Organizacije interne banke, njeno poslovanje s sredstvi, upravljanje in vodenje se določijo v okviru načel tega samoupravnega sporazuma s posebnim samoupravnim sporazumom.

Metalurški inštitut Ljubljana

51. člen

Metalurški inštitut je osrednja raziskovalna institucija v Slovenskih železarnah, ki skupaj z raziskovalnimi oddelki podpisnikov tvori celoto raziskovalnega potenciala Slovenskih železarn. Samostojno vrši raziskovalne in razvojne storitve ter integralno povezuje celotno raziskovalno dejavnost Slovenskih železarn. V Metalurškem inštitutu se združujejo tiste raziskovalne storitve in oprema, ki se za vse ali več podpisnikov optimalneje vršijo na enem mestu.

Med Metalurškim inštitutom in raziskovalnimi oddelki je raziskovalna dejavnost strogo specializirana. Glede na navedeno se nabavlja oziroma namešča specifična raziskovalna oprema na tistem mestu, kjer je težje raziskav in specializacije raziskovalnega področja.

Slovenske železarne usmerjajo in usklajujejo raziskovalno in razvojno dejavnost skupnega interesa med Metalurškim inštitutom in raziskovalnimi ter razvojnimi organizacijami oziroma skupami podpisnikov.

52. člen

Metalurški inštitut ohranja do širše družbene skupnosti vse pravice in dolžnosti, ki izvirajo iz njegovega položaja raziskovalne organizacije združenega dela in jih je imel do združitve v Slovenske železarne.

53. člen

Metalurški inštitut je dolžan prvenstveno delati za popisnike, tj. pa so ob enakih pogojih dolžni prvenstveno koristiti njegove zmogljivosti.

Metalurški inštitut lahko koristi svoje zmogljivosti, ki niso vezane na dejavnost podpisnikov, ter ostale proste zmogljivosti, za druge naročnike izven Slovenskih železarn.

Druge storitvene organizacije

54. člen

V dogovoru s podpisniki se lahko ustanovijo storitvene organizacije za opravljanje trgovske de-

javnosti, inženiring biro ter druge storitvene organizacije, oziroma se lahko priključijo k Slovenskim železarnam ustrezna obstoječa organizacija.

VI. ORGANIZACIJA SKUPNE SLUŽBE

55. člen

OSS opravlja tista skupna dela, ki so potrebna za uspešno izvrševanje nalog samoupravnih ter poslovodnih organov Slovenskih železarn, oziroma so jih podpisniki prenesli na Slovenske železarne.

OSS sestavljajo strokovne službe za izvajanje po posameznih področjih, ki:

1. kreativno sodelujejo z ustreznimi strokovnimi službami podpisnikov, ki imajo enako ali podobno problematiko ter jo želijo reševati skupaj

2. analizirajo problematiko ustreznih področij in izvršujejo zadolžitve kolegijskih poslovodnih organov Slovenskih železarn.

3. oblikujejo predloge rešitev v okviru lastne službe in tudi z angažiranjem drugih strokovnih delavcev ali organizacij

4. opravljajo administrativno tehnične posle za samoupravne in poslovodne organe Slovenskih železarn.

Delo OSS usklajuje in organizira generalni direktor, ki tudi skrbi za zakonitost poslovanja OSS.

56. člen

OSS vrši svojo funkcijo praviloma na sedežu Slovenskih železarn. Zaradi racionalnosti dela se lahko opravlja del skupnih zadolžitve v skupnih službah podpisnikov.

57. člen

OSS je samoupravna delovna skupnost s pravicami in dolžnostmi po tem sporazumu in drugih samoupravnih splošnih aktih, ki so v načelu izenačene s pravicami in dolžnostmi delavcev temeljnih organizacij podpisnikov.

OSS sestavljajo individualni poslovodni organi Slovenskih železarn ter strokovni in drugi delavci, razporejeni v strokovnih službah.

58. člen

Samoupravne pravice uveljavljajo delavci OSS na zboru delovne skupnosti.

Delovna skupnost OSS ima na področju upravljanja predvsem naslednje pristojnosti:

— odloča o notranji organizaciji dela

— sprejema predlog letnega načrta svojih dohodkov in izdatkov

— sprejema predlog zaključnega računa in odloča o uporabi sredstev svojih skladov

— ureja medsebojna razmerja za vsa delovna mesta, razen za individualne poslovodne organe

— samoupravno se sporazumeva o delitvi dohodka in osebnih dohodkov s podpisniki oziroma z drugimi organizacijami črne in barvaste metalurgije in na tej podlagi, skladno s politiko upravnega sveta, sprejema svoj pravilnik o delitvi dohodka in osebnih dohodkov

— voli delegata v delavski svet

— voli stalne ali občasne komisije za urejanje notranjih vprašanj

— sprejema samoupravne akte OSS.

59. člen

Poslovanje OSS se na podlagi programa dela financira s proračunskimi prispevki podpisnikov, kolikor se o tem posamezni podpisniki ne dogovorijo drugače. Višina proračuna OSS in ustreznih prispevkov posameznih podpisnikov se določijo z letnim gospodarskim načrtom Slovenskih železarn. OSS izdela svoj zaključni račun.

Proračun zajema: pokrivanje normalnih stroškov poslovanja, osebnih dohodkov ter drugih prejemkov skladno s samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov ter pravilnikom in oblikovanju skladov, ki so potrebni za delovanje OSS.

O uporabi čistega dohodka, ki ga OSS ustvari z opravljanjem storitvenih dejavnosti, odločajo podpisniki, prav tako pa tudi o morebitni pozitivni razliki med proračunskimi in dejanskimi stroški.

VII. POSLOVNA RAZMERJA

Načela za urejanje ekonomskih razmerij med podpisniki

60. člen

Pri izvrševanju svojih dejavnosti so dolžni podpisniki v medsebojnem poslovanju in v poslovanju proti tretjim osebam upoštevati naslednja načela:

1. da se podrejšjo sprejeti enotni politiki in skupnim koristim

2. da v poslovanju navzven zagotvijo dogovorjen enoten nastop Slovenskih železarn

3. da posle, ki jih opravljajo proti tretjim osebam, medsebojno povezujejo vselej, kadar lahko s takim ravnanjem dosežejo večje ugodnosti za Slovenske železarne in se za to predhodno dogovorijo

4. da v medsebojnem poslovanju upoštevajo tržne zakonitosti

5. da poteka medsebojno poslovanje vselej, kadar je to gospodarsko utemeljeno in tehnično možno, brez posrednikov

6. da imajo pod enakimi pogoji dobave blaga ali storitev, plačila in drugi poslovni odnosi znotraj Slovenskih železarn prednost pred enakimi odnosi izven Slovenskih železarn

7. da bodo reševali svoje medsebojne spore znotraj Slovenskih železarn, dokler ne bodo izčrpana vsa notranja pravna sredstva.

61. člen

Poslovna politika, interesi in cilji Slovenskih železarn se določajo z razvojnim načrti in z letnimi gospodarskimi načrti.

62. člen

Razvojni načrt predstavlja smernice in predvidevanja razvoja Slovenskih železarn in vseh podpisnikov za obdobje več let in ima značaj samoupravnega sporazuma. Vsebovati mora usklajen razvoj proizvodnje, investicijski program, gibanje dohodka ter osebnih dohodkov, izobraževanje kadrov in izboljšanje delovnih ter življenjskih pogojev delavcev Slovenskih železarn.

63. člen

Konkretno izvajanje dogovorjene poslovne politike razvojnega načrta v posameznem letu se zagotavlja z letnim gospodarskim načrtom. Letni gospodarski načrt ima značaj samoupravnega sporazuma in neposredno zavezuje vse podpisnike.

Letni gospodarski načrt je usklajen zbir načrtov vseh podpisnikov in obsega:

1. načrt proizvodnje

a) obseg skupne proizvodnje po glavnih skupinah proizvodov

b) obseg blagovne proizvodnje po glavnih skupinah proizvodov

2. načrt eksterne realizacije

a) vrednost proizvodnje primarne dejavnosti po panogah in po glavnih skupinah proizvodov

b) vrednost proizvodnje sekundarne dejavnosti

3. načrt prodaje

a) načrt izvoza po količini in vrednosti ter področjih izvoza

b) načrt prodaje na domačem tržišču po količini in vrednosti

c) obseg medsebojnih dobav

4. načrt porabe osnovnih surovin in energije

5. načrt števila zaposlenih

6. načrt osebnih dohodkov

7. finančni načrt z načrtom likvidnosti

8. načrt investicij

a) za gospodarsko dejavnost

b) za družbeni standard

9. načrt raziskovalnih del.

64. člen

Vsak podpisnik lahko samostojno sklepa z bankami pogodbe o najetu kreditov za investicijske naložbe v okviru razvojnega načrta, skladno z razvojnim načrtom Slovenskih železarn ter enotno finančno politiko.

65. člen

Medsebojni poslovni in drugi odnosi podpisnikov ter odnosi med njimi in Slovenskimi železarnami se urejajo s samoupravnimi sporazumi, samoupravnimi splošnimi akti in pogodbami.

Medsebojne dobave in storitve urejajo podpisniki z medsebojnimi pogodbami in sporazumi, s katerimi se dogovarjajo glede vrste, obsega in načina plačila in drugih kupoprodajnih pogojev, načina medsebojnega poslovanja, glede cene, roka vključno z odgovornostjo za primer neizpolnitve. Prodaja izdelkov in uslug se medsebojno fakturira.

Kadar pri izdelavi oz. predelavi jekla sodeluje več različnih podpisnikov, vsak podpisnik participira na ustvarjenem dohodku pri prodaji ustrezno z vloženim delom.

Enotna načela za ugotavljanje in delitev dohodka ter osebnih dohodkov

66. člen

Zaradi izvajanja enotne gospodarske politike Slovenskih železarn in zagotovitev enotnih meril za ugotavljanje poslovnih uspehov pri posameznih podpisnikih, kakor tudi zaradi enakega položaja delavcev glede osebnih dohodkov in nadomestil bodo podpisniki po enotnih oziroma dogovorjenih merilih zlasti:

1. določali načela in merila za ugotavljanje in delitev dohodka ter osebnih dohodkov
2. obračunavali in izplačevali nadomestila za osebni dohodek (redni in izredni dopusti, boleznine in podobno)
3. obračunavali in izplačevali regrese za dopuste in prehrano
4. obračunavali prispevek za gradnjo stanovanj in prispevek za izobraževanje
5. obračunavali amortizacijo osnovnih sredstev
6. zajemali podatke o gospodarjenju.

Odgovornost za obveznosti proti tretjim osebam

67. člen

Med podpisniki ni subsidiarne solidarne odgovornosti. Dva ali več podpisnikov pa se lahko posebej dogovorijo o medsebojni subsidiarni odgovornosti ali o poroštvih za posamezne posle. Za vsak posamezni primer subsidiarne odgovornosti ali porošstva se mora skleniti pismena pogodba.

68. člen

Za vse svoje pogodbenice in druge obveznosti, ki jih sklenejo Slovenske železarn v skladu s tem sporazumom v svojem imenu in za svoj račun, odgovarjajo podpisniki solidarno z vsemi združenimi sredstvi v Slovenskih železarnah. V primeru, če obveznosti na tak način niso pokrite, odgovarjajo podpisniki solidarno z vsemi svojimi ostalimi sredstvi.

Za pogodbenice obveznosti, ki jih po predhodnem dogovoru sklenejo Slovenske železarn v svojem imenu in za račun podpisnikov (enega ali več), odgovarja proti tretjim osebam solidarno z vsemi svojimi sredstvi, ki jih ni združil v Slovenskih železarnah, tisti podpisnik, za katerega račun je dogovorjena obveznost.

69. člen

Podpisniki lahko samostojno sklepajo pogodbe s tretjimi osebam, s tem da posli niso v škodo ostalih podpisnikov in da so v skladu s samoupravnim sporazumom, samoupravnimi splošnimi akti in razvojnim oziroma gospodarskimi načrti Slovenskih železarn.

Sanacija

70. člen

Kadar kateri od podpisnikov bistveno odstopa od sprejetega gospodarskega načrta in bi bila s tem ogrožena izpolnitev gospodarskega načrta ostalih podpisnikov, je delavski svet dolžan zahtevati, da tak podpisnik izdela program ukrepov za saniranje stanja, ki ga morajo obravnavati samoupravni organi podpisnika, in o tem poročati delavskemu svetu.

Program ukrepov mora določiti rok, v katerem naj se stanje sanira. Po preteku tega roka sta dolžna organ upravljanja takega podpisnika in delavski svet obravnavati in pregledati stanje ter sprejeti potrebne ukrepe.

Pripojitev, združitve oziroma izločitve

71. člen

Posamezne organizacije združenega dela se lahko pripojijo k posameznemu podpisniku, kolikor se s tem strinja organ upravljanja podpisnika na podlagi predhodnega soglasja delavskega sveta.

V Slovenske železarn se lahko združi druga delovna organizacija oz. temeljna organizacija v sestavi druge delovne organizacije. O združitvi odloča delavski svet.

Delovna organizacija z združitvijo v Slovenske železarn prevzema vse pravice in obveznosti, ki jih določa ta sporazum. S posebnim samoupravnim sporazumom pa so v okviru tega sporazuma lahko določena vprašanja urejena tudi specifično ali podrobneje.

72. člen

Vsak podpisnik ima pravico zahtevati izločitev iz Slovenskih železarn. Izločitev se lahko opravi le ob zaključku poslovnega leta. Z izločitvijo ne smejo biti prizadeti tekoči posli Slovenskih železarn ali drugih podpisnikov.

Zahtevo o izločitvi mora sprejeti delovna skupnost podpisnika z referendumom.

Podpisnik, ki se izloča, mora še pred izločitvijo poravnati vse obveznosti, ki jih ima do Slovenskih železarn in drugih podpisnikov, ki so nastale do dneva izločitve na podlagi samoupravnega sporazuma ter medsebojnih pogodb. Z izločitvijo podpisnik ne sme povzročiti škode Slovenskim železarnam in drugim podpisnikom. Prav tako mora biti kljub izločitvi zagotovljeno nadaljnje izvajanje skupno sprejetega načrta Slovenskih železarn.

Sredstva, ki se vložijo v razvoj Slovenskih železarn, se vrnejo podpisniku, ki se izloča, v času, ki ne sme biti daljši od 10 let. Roki in pripadajoče obresti se dogovorijo ob izločitvi.

Notranja arbitraža

73. člen

Vse spore, ki nastanejo v medsebojnih poslovnih razmerjih med podpisniki ali pa med podpisnikom in Slovenskimi železarnami, rešuje notranja arbitraža.

Notranjo arbitražo imenuje delavski svet. V notranjo arbitražo morajo biti imenovani po trije člani vsakega podpisnika oz. Slovenskih železarn, ki je v sporu.

Predsednika arbitraže imenujejo sporazumno člani arbitraže iz vrst članov delovne skupnosti Slovenskih železarn oz. podpisnika, ki ni v sporu. Zaradi zagotovitve večje strokovnosti pri reševanju nastalega spora pa se lahko imenuje za predsednika tudi strokovni delavec, ki ni član delovne skupnosti Slovenskih železarn. Strokovno-administrativne posle za arbitražo opravlja OSS.

Arbitraža sprejema sklepe z večino glasov vseh članov. Odločba arbitraže je dokončna in ima moč izvršilnega naslova. Postopek reševanja nastalega spora z arbitražo se začne na zahtevo ene od strank, ki je v sporu.

Notranja arbitraža odloča skladno z načeli, ki so določena v splošnih in posebnih uzancih za blagovni promet, ter drugim načeli civilnega prava.

VIII. MEDSEBOJNA RAZMERJA V ZDRUŽENEM DELU

74. člen

Podpisniki med seboj usklajujejo programe kadrovanja, izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja. Posamezni podpisnik po dogovoru lahko prevzame izobraževanje kadrov raznih poklicev za potrebe drugih podpisnikov.

Strokovni delavci Slovenskih železarn se lahko razporejajo na delovna mesta izven sedeža matične organizacije združenega dela le s soglasjem prizadetih delavcev in take organizacije.

IX. DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE

75. člen

Družbeno politične organizacije — sindikat, Zveza komunistov in Zveza mladine — delujejo v Slovenskih železarnah samostojno, skladno s svojimi delovnimi programi in pravili oz. statuti.

Slovenske železarn zagotavljajo pogoje za učinkovito delovanje družbeno političnih organizacij tako, da samoupravni organi obveščajo z vabili vodstva družbeno političnih organizacij o sejah ter jim z dostavo gradiva omogočajo sodelovanje pri oblikovanju in izvrševanju sklepov.

X. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

76. člen

Delavski svet sprejema v okviru dogovorjenih pristojnosti tiste samoupravne splošne akte, ki zagotavljajo z določanjem enotnih meril in načel ter tudi z njihovo konkretizacijo uspešno sodelovanje Slovenskih železarn skladno z načeli tega sporazuma, zagotavljajo pa tudi enotnost položaja vseh delavcev Slovenskih železarn v združenem delu.

S samoupravnimi splošnimi akti Slovenskih železarn bodo podrobneje izpeljane posamezne določbe tega sporazuma.

77. člen

Samoupravne splošne akte so dolžni podpisniki medsebojno usklajevati.

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Postopek za spremembe in dopolnitve tega sporazuma ter ostalih samoupravnih splošnih aktov

78. člen

Spremembe in dopolnitve tega sporazuma lahko predlaga:

- a) organ upravljanja vsakega podpisnika
- b) delavski svet ter upravni svet.

Na podlagi sklepa samoupravnega organa iz prejšnjega odstavka oblikuje ustrežni kolegijski poslovodni organ osnutek sprememb in dopolnitev, ki ga upravni svet posreduje v razpravo vsem podpisnikom in OSS. Razprava traja najmanj 30 dni.

Na podlagi pripomb in predlogov javne razprave pripravi ustrežni kolegijski poslovodni organ skupaj s po dvema pooblaščenima predstavnikoma vsakega podpisnika končni predlog sprememb in dopolnitev.

Spremembe in dopolnitve sporazuma veljajo, ko jih verificira delavski svet, ter ko pooblaščen predstavniki podpisnikov podpišejo ustrezni aneks k temu sporazumu.

79. člen

Kolikor gre le za usklajevanje splošnih aktov s spremembami, dopolnitvami oz. novimi zakoni, samoupravnimi sporazumi oz. družbenimi dogovori, lahko upravni svet posreduje predlog sprememb oz. dopolnitev neposredno delavskemu svetu v sprejem.

80. člen

Vsak samoupravni splošni akt, ki ga sprejme delavski svet, začne veljati osmi dan od dneva sprejema, kolikor sam akt ne določa daljšega roka.

81. člen

Samoupravni splošni akti se objavijo v internih glasilih podpisnikov ali na drug ustrezen način.

Rok uskladitve samoupravnih splošnih aktov

82. člen

Samoupravni splošni akti Slovenskih železarn morajo biti usklajeni s tem sporazumom v šestih mesecih po uveljavitvi sporazuma.

83. člen

Z uveljavitvijo tega sporazuma prenehajo veljati določila pogodb o ustanovitvi združenega podjetja Slovenske železarn in statuta združenega podjetja. Prenehajo veljati tudi tiste določbe skupnih samoupravnih splošnih aktov kakor tudi samoupravnih splošnih aktov posameznih podpisnikov, ki so v nasprotju s tem sporazumom.

Ostale določbe

84. člen

Dokler obseg dela dopušča, bo administrativno-tehnične posle za interno banko opravljal finančno ekonomska služba OSS, kasneje pa se interna banka organizira kot storitvena organizacija.

85. člen

Do ustanovitve storitvene organizacije za blagovni promet, bo komercialne posle opravljal služba za tržišče in tržne raziskave OSS.

86. člen

Določbe tega sporazuma, s katerimi se urejajo razmerja podpisnikov do Slovenskih železarn, se uporabljajo tudi za razmerja OSS do Slovenskih železarn, kolikor je analogija mogoča.

87. člen

Vse pogodbe in druge obveznosti proti tretjim osebam, sklenjene v imenu združenega podjetja Slovenske železarn, veljajo v prihodnje kot obveznosti Slovenskih železarn.

88. člen

Volitve v samoupravne organe Slovenskih železarn morajo biti opravljene v enem mesecu po podpisu tega sporazuma.

89. člen

Ta sporazum začne veljati, ko ga podpišeta po dva pooblaščen predstavnika vsakega podpisnika.

Uveljavljanje ustavnih dopolnil na ravni Slovenskih železarn

I. Priprava samoupravnega sporazuma

Na 10. seji delavskega sveta ZPSŽ, dne 14. septembra 1972 na Jesenicah je bila imenovana komisija za uveljavljanje ustavnih dopolnil v ZPSŽ v sestavi: Dušan Stare, Adi Cigler, Viktor Opaka, Andrej Cetinski in Miha Potočnik kot predsednik. Komisija se je sestala 14-krat, razen tega pa je imela eno sejo skupaj s poslovnim odborom ZPSŽ, dvakrat tudi z direktorjem ZPSŽ. Ob začetku dela komisije je bilo načrtovano osnovno izhodišče, da je treba okrepiti doslej vzpostavljene odnose, začrtane v statutu in ustavni pogodbi. Na sejah komisije je bilo obravnavanih vrsta pravnih in dejanskih vprašanj, posredovana vrsta izkušenj s strani samih tovarn oz. drugih delovnih organizacij, ki so koristile tovarnam pri sestavi in usklajevanju tovarniških samoupravnih sporazumov in pri sestavi samoupravnega sporazuma na ravni združenega podjetja. Komisija je o svojem delu ter o dilemah, s katerimi se je srečevala, poročala delavskemu svetu ZPSŽ na njegovi 11. seji (26. 12. 1972 na Ravnah) in 12. seji (23. 4. 1973 v Štórach).

Skladno z uvedbo postopka pridruževanja novih organizacij v ZPSŽ je sledil sestanek s predstavniki predelovalcev žice zaradi usklajevanja stališč za pripravo osnutka samoupravnega sporazuma. V nadaljnjem delu je v dogovoru s predelovalci žice sodeloval na sejah komisije tudi njihov predstavnik Miran Bogataj iz Plamena Krópa.

Na svoji seji dne 9. 5. 1973 je komisija sprejela osnutek samoupravnega sporazuma, ki ga je posredovala poslovnemu odboru ZPSŽ, vodstvom družbeno političnih organizacij in strokovnim službam železarn ter vsem ostalim predvidenim podpisnikom v mnenje in pripombe. Po ponovni uskladitvi stališč je komisija na svoji seji dne 29. 8. 1973 v Ljubljani pripravila predlog samoupravnega sporazuma, ki ga posreduje v javno razpravo.

II. Postopek sprejemanja samoupravnega sporazuma

Predvideno je, da bo trajala javna razprava do 15. 10. 1973, to je nekaj več kot 1 mesec. V ta rok bo šlo tudi notranje usklajevanje stališč vsakega podpisnika — delovne organizacije. Vsak podpisnik bo izvedel javno razpravo po temeljnih organizacijah skladno z lastno notranjo ureditvijo. Delavci bodo v javni razpravi izoblikovali morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga samoupravnega sporazuma, hkrati pa naj bi se s temi spremembami oziroma dopolnitvami vred opredelili, ali so za sprejem takega samoupravnega sporazuma skupaj z vsemi predvidenimi podpisniki ali ne. Na zborih delovnih ljudi oziroma v javni razpravi bo izvolil vsak podpisnik na predlog svoje sindikalne organizacije po 2 pooblaščenih predstavnika za usklajevanje pripomb z ostalimi podpisniki, ter nato za podpisovanje samoupravnega sporazuma. Notranje usklajevanje stališč vsake temeljne organizacije oziroma skupne službe bo izvedla vsaka delovna organizacija — podpisnik skladno z lastno notranjo samoupravno ureditvijo oziroma prakso (npr. preko delavskega sveta, morada preko komisije za uresničevanje ustavnih dopolnil).

Na skupnem sestanku vseh pooblaščenih predstavnikov podpisnikov in komisije za uveljavljanje ustavnih dopolnil na ravni Slovenskih železarn bo oblikovano končno besedilo samoupravnega sporazuma, ki bo podpisano na svečani seji delavskega sveta.

III. Temeljna izhodišča

Izhodišče osnutka samoupravnega sporazuma je opredeljeno v temeljnih načelih. Vsi podpisniki so suvereni enakopravni koalicijski udeleženci, ki se združujejo zaradi uresničevanja skupnih ciljev, ki jih bodo v združenem delu lažje, učinkovitejše ali bolj ekonomično ustvarili.

Poleg dosedanjih železarn se združujejo v Slovenske železarne predelovalci žice Veriga Lesce, Plamen Krópa, Tovil Ljubljana in žična Celje, kot tudi Metalurški inštitut Ljubljana. Razgovori potekajo še z več drugimi delovnimi organizacijami, ki so izrazile željo po medsebojni tesnejši povezavi. Samoupravni sporazum omogoča, da se v Slovenske železarne priključi vsaka delovna organizacija, ki izkaže svoj interes, da z združevanjem dela in sredstev skupaj s podpisniki zagotovi sebi in celoti večji poslovni uspeh ob soglasju podpisnikov (odprt sistem). Vse določbe sporazuma omogočajo nove združitve brez spremembe sporazuma.

S samoupravnim sporazumom se gradi organizacija, kjer se skupno rešujejo le istovetni cilji oz. skladni interesi. Kadar interesi ne bodo sklad-

ni, se jih ne bo tiščalo v ospredje. Večina odnosov bo tudi v bodoče potekala na bilateralni oz. multilateralni podlagi.

Že v naslovu in temeljnih določbah je predlagana skrajšana firma, tako da se glasi: SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana, brez nadaljnega opisovanja, kot je bilo sprva predvideno v osnutku (združeno podjetje oziroma kombinat). Tudi iz skrajšane firme se da sklepati, da je to sestavljena organizacija združenega dela, kar je bistveno. Oznaka »združeno podjetje« tudi ne pove nič drugega kot da gre za sestavljeno organizacijo, enako kombinat. Naziv »metalurški predelovalni kombinat« bi imel to prednost, da tehnološko kaže na povezan proizvodni proces v več fazah in nadaljnjo usmeritev na področje predelave. Vendar pa je izraz dolg in ga praksa kot dodatek firme ne bi sprejela. V Sloveniji se termin kombinat poleg tega še ni udomačil ter bolj velja za kmetijsko področje. Poglavitneje je, da se kratka firma ustali in s kvaliteto vse bolj afirmira.

Organizacija slovenskih železarn temelji na treh organizacijskih ravneh: raven temeljne organizacije, raven delovne organizacije in raven sestavljene organizacije. V predlogu so obdelana izhodišča za ker so odnosi med prvim in drugim nivojem urejanje odnosov med drugim in tretjim nivojem, predmet samoupravnih sporazumov posameznih podpisnikov. Raven Slovenskih železarn — sestavljene organizacije je opredeljena: enkrat kot organizacijska celota, v kateri se skupno formira politika in se zagotavlja njeno izvajanje, v dogovorjenih pristojnostih pa lahko samostojno nastopa proti tretjim osebam, ter drugič kot organizacijska raven, na kateri se preko dogovarjanja organizira formiranje skupne politike podjetij v sestavi Slovenskih železarn in izvajanje določenih funkcij. Pristojnosti so razdeljene med nivoji, pri čemer tretji nivo nima operativnih odločanj, temveč se tam snujejo predlogi za sistemske rešitve. V sporazumu so podrobneje navedene združene dejavnosti Slovenskih železarn po področjih: metalurške dejavnosti, finalizacije, ekonomike in financ, tržišča in tržnih raziskav, organizacije poslovanja in splošnih zadev.

Združene samoupravljalne funkcije poverjajo člani delovne skupnosti Slovenskih železarn skupnim organom samoupravljanja:

1. organ upravljanja:
 - delavski svet
2. kolektivni izvršilni organi:
 - upravni svet
 - komisije
3. notranja arbitraža.

Samoupravni organi sestavljeni po delegatskem načelu, kjer enakopravno odločajo delegacije. Ker so vsi podpisniki enakopravni partnerji, ni preglasovanja. Vendar pa so delegacije postavljene ne zgolj po podpisnikih, temveč delno tudi po grupah sorodnih delovnih organizacij, da se s tem lahko določena parcialna vprašanja že predhodno rešijo izven skupnih samoupravnih organov. V Slovenskih železarnah je poudarek na reševanju globalne politike in ne parcialnih interesov. S tem postajajo samoupravni organi bolj učinkoviti, hkrati pa zadržijo podpisniki polno enakopravnost. Članj vsake delegacije se bodo sami sporazumeli, na kakšen način bodo znotraj delegacije sprejemali stališča do posameznih vprašanj. Sestava je delavska, mandat traja 2 leti. Glede na odločanje delegacij je manj pomembno vprašanje, koliko delegatov bo predstavljalo vsakega podpisnika, saj je poudarek na kvaliteti in ne kvantiteti. Po predlogu bosta v delavski svet iz vsake temeljne organizacije oziroma OZD izvoljena 2 delegata, v upravni svet iz vsake delegacije 2 delegata. V predlogu je določeno, da vrši delavski svet poleg vseh ostalih funkcij tudi samoupravno delavsko kontrolo, s tem da nadzoruje izvajanje določenih splošnih aktov, sklepov samoupravnih organov, uporabo sredstev in podobno. V delavskem svetu in upravnem svetu je pri upravljanju interne banke postavljena logična omejitev, da s sredstvi interne banke soupravljajo le podpisniki — vlagatelji, ki imajo vlagateljske deleže (1 delež znaša 10 milijonov din). Vendar je možno, da ima več podpisnikov skupni vlagateljski delež in s tem skupaj pridobijo glas pri odločanju (odločanje je soglasno).

Poleg samoupravnih delujejo tudi poslovodni organi, in sicer:

1. kolegijski poslovodni organi
2. individualni poslovodni organi.

Kolegijski poslovodni organ setsavljajo odgovorni delavci — nosilci funkcij posameznih področij dela podpisnikov, za katere tako odloči upravni svet, ter so pristojni in odgovorni za:

- pripravo predlogov enotne poslovne politike
- operativno izvajanje take politike.

V sporazumu so podobno opredeljene tudi pristojnosti in odgovornosti generalnega direktorja ter ostalih individualnih poslovodnih organov.

Pomembno je določilo glede postopka sprejemanja odločitev. Upravni svet usklajene predloge kolegijskih organov, ki so pravzaprav motor Slovenskih železarn, posreduje lahko neposredno v sprejem pristojnim skupnim samoupravnim organom (tretja raven), oz. jih posreduje v javno razpravo podpisnikom. V zadevah, ki niso skupnega pomena za vse podpisnike, pa se pripravljajo v okviru kolegijskih poslovodnih organov, upravni svet posreduje predloge v sprejem neposredno pristojnim samoupravnim organom podpisnikov (druga raven). V primeru nesoglasij je predviden tudi usklajevalni postopek.

Podrobneje je opredeljena tudi odgovornost za predloge in sklepe med samoupravnimi in kolegijskimi oz. individualnimi poslovodnimi organi.

Organizacija skupne službe je organizirana za opravljanje tistih skupnih del, ki so potrebna za uspešno izvrševanje nalog samoupravnih in poslovodnih organov (dosedanja direkcija, ki pa že doslej ni nič »dirigirala«). Poslovanje organizacije skupne službe se na podlagi programa dela financira s proračunskimi prispevki podpisnikov, ki se določajo z letnim gospodarskim načrtom, kolikor se o tem posamezni podpisniki ne dogovorijo drugače. Proračun zajema zgolj pokrivanje normalnih stroškov poslovanja, dogovorjenih osebnih dohodkov ter skladov, ki so potrebni za delovanje skupnih služb. O uporabi čistega dohodka, ki ga službe ustvarjajo z opravljanjem storitev, in o morebitni pozitivni razliki med proračunskimi in dejanskimi stroški odločajo podpisniki.

Storitvene organizacije so usposobljene za izvajanje skupno sprejete politike. Predvsem so take organizacije interna banka, ki na podlagi odločitve skupnih samoupravnih organov že obstaja, nadeja Metalurški inštitut, lahko pa se ustanovijo (oz. priključijo že obstoječe) tudi storitvene organizacije za opravljanje trgovske dejavnosti, inženiring biro ter druge storitvene organizacije. Vse te organizacije poslujejo po načelu dohodka in urejajo medsebojna razmerja s podpisniki pogodbeno.

Predvsem je pomembno poslovanje interne banke, ki ima že preko 200 milijonov din sredstev. Preko interne banke podpisniki — vlagatelji uresničujejo finančno ekonomske prednosti, ki jih prinaša združeno finančno poslovanje, nadalje posebne ugodnosti, ki jih Slovenskim železarnam priznava širša družbena skupnost (na primer: odstop anuitet), financirajo vse tiste aktivnosti skupnega pomena, za katere se se sporazumeli, kar vse v dogovorjenem obsegu povezuje Slovenske železarne v rizično skupnost. Doseženi dohodek interne banke kot vsa sredstva pripadajo v celoti vlagateljem, s katerimi upravljajo sami vlagatelji. Vsa kvaliteta sredstva trajnejše narave so evidentirana pri vlagateljih.

V posebnem poglavju se obravnava poslovna razmerja. Poleg načel so podrobneje opredelili razvojni in letni načrti.

Med podpisniki ni predvidena subsidiarna odgovornost, vendar pa se dva ali več podpisnikov lahko posebej dogovorijo o taki odgovornosti za posamezne posle. Za pogodbeno in druge obveznosti, ki jih skladno s tem sporazumom sklenejo Slovenske železarne v svojem imenu in za svoj račun, pa odgovarjajo proti tretjim osebam solidarno z vsemi svojimi sredstvi podpisniki.

Predvidena je tudi sanacija v primeru, kadar kateri od podpisnikov bistveno odstopa od sprejetega gospodarskega načrta in bi bila s tem ogrožena izpolnitev načrta ostalih podpisnikov.

Pomembnejša je še določba o notranji arbitraži in postopku za reševanje medsebojnih sporov.

Z vsem tem postajajo Slovenske železarne širši sistem. Sistem pa ni le seštevek partnerjev, temveč pomeni novo kvaliteto. Tudi pri človeku seštevek rok in nog ločeno še ne predstavljajo telesa, temveč šele povezava teh organov — šele to je sistem. Doslej združeno podjetje še ni postalo tak sistem, lahko pa postane, če bomo vsi skupaj izkoristili vrsto potencialnih prednosti integracije. Realizacija teh prednosti pa je odvisna od duha vzajemnosti in sposobnosti, da jih dejansko izkoristimo. Vzpostaviti je treba dolgotrajnejše dogovorne vezi, s katerimi bo mogoče zamenjati kratkoročne tržne odnose. V takem odprtem sistemu je treba v večji meri kot doslej dati možnost za sodelovanje in odločanje vsem, ki imajo tak interes. Predvsem pa je bistveno in potrebno medsebojno zaupanje. Uveljavitev novih načel tega sporazuma lahko pospeši odpravo dosedanjih slabosti.

Predsednik komisije:

Miha Potočnik

SAMOUPRAVNÍ SPÓRAZUM

o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne Ljubljana

UVOD

TEMELJNA NAČELA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

II. ORGANIZACIJA SLOVENSКИH ŽELEZARN

III. SKUPNE DEJAVNOSTI

IV. SAMOUPRAVLJANJE IN VODENJE

- Delavski svet
- Samoupravna delavska kontrola
- Kolektivni izvršni organi
- Poslovodni organi
 - a) Kolegijski poslovodni organi
 - b) Individualni poslovodni organi

- Posopek sprejemanja odločitev
- Odgovornost za predloge in sklepe
- V. STORITVENE ORGANIZACIJE
- Interna banka Slovenskih železarn
- Metalurški inštitut Ljubljana
- Druge storitvene organizacije
- VI. ORGANIZACIJA SKUPNE SLUŽBE
- VII. POSLOVNA RAZMERJA
- Načela
- Enotna načela za ugotavljanje in delitev dohodka ter osebnih dohodkov
- Odgovornost za obveznosti proti tretjim osebam

- Sanacija
 - Pripojitev, združitve oziroma izločitve
 - Notranja arbitraža
- VIII. MEDSEBOJNA RAZMERJA
V ZDRUŽENEM DELU
- IX. DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE
- X. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI
- XI. PREDHODNE IN KONČNE DOLOČBE
- Postopek za spremembe in dopolnitve
 - Rok usklajevanja samoupravnih splošnih aktov
 - Ostale določbe

